

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Mandátumfosztás.

Budapest, június 19.

Lukács László miniszterelnök ma feltette a koronát arra az erőszakosságra, amelyet a parlament szabadsága és függetlensége ellen eddig Tisza elkövetett. A képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot terjesztett be arról, hogy ha az országgyűlés képviselőházának határozatával az ülésekről ideiglenesen kizárt képviselő a képviselőház ülésében megjelenik és azt az elnök felszólítására azonnal el nem hagyja, a képviselőház az ügyet vita nélkül egyszerű szavazással a mentelmi bizottsághoz utasíthatja. Ez a bizottság huszonnégy óra alatt határoz és az engedetlenség megállapításának esetében az illető képviselő mandátumát megszüntnek nyilvánítja.

A miniszterelnök nagy szinpadipózzal terjesztette be a javaslatot. Már az ülés előtt azok, akiket a miniszterelnök hihordókul szokott felhasználni, a folyosón tudtul adták a munkapártnak, mit tervez a miniszterelnök s gondoskodtak arról, hogy a párt lelkesedéssel várja a párturalomnak ezt a biztosítását. De a miniszterelnök még tovább is ment. A javaslat nem csak azt mondta, amit belőle fent idéztünk, hanem még a katonaságnak és rendőrségnek az üléssterembe való berendelését is

szankcionálni akarja, sőt az indokolás kimondja, hogy ennek a rendelkezésnek visszaható ereje is van, azaz, hogy Tisza István eljárását is szalválja.

A javaslat már a Ház előtt fekszik s a miniszterelnök azt remélte, hogy az ellenzék egyezre valami páni féltel fogja majd el. Ha ez volt a célja, ezt nem érte el s nem is fogja elérni. Nem fogja, mert ezt a javaslatot mindennek, csak komolynak nem lehet tekinteni. „Es ist der Fluch der bösen Tat, dass sie fortzeugend Böses muss gebären.“ Az a kormány és az a párt, mely a maga uralmát csak erőszakkal tudja fentartani s amely a maga akaratát csak katonai és rendőri segítséggel tudja a parlamentben keresztül vinni, másra, mint erőszakra, nem is gondol. Ez a javaslat semmivel sem inkább logális, mint volt az ellenzéknek rendőri karhatalommal történt kivételezése az üléssteremből. Ez a javaslat is az erőszakot akarja állandósítani, csak a formája más, mint aminőt Tisza István eddig alkalmazott.

A kormány feihivatalosa, mely arra a szerepre vállalkozik, hogy ezt a javaslatot védje, azt mondja, hogy a mentelmi bizottság, mint esküdtbiróság fog ítélni. Ezzel a szofizmával akarja, úgy látszik, a kormány tetszetősebbé tenni a javaslatát. Megfelelkezik azonban arról, hogy az esküdtzék pártatlan

birákból áll, a mentelmi bizottság pedig elvakult pártemberekből s hogy az esküdtzégi eljárásban mindegyik felet visszavetési jog illeti meg, bírói csak azt köteles elfogadni, akinek pártatlanságában bizik, a mentelmi bizottság többsége pedig az uraimon levő pártból kerül ki, a tagokat a pártvezetőség jelöli ki s hogy a kisebbség kényrekegyre ki van szolgáltatva. Csunya blasfémia az, ha az esküdtzégi eljárásunkat arra a nivóra meri lerántani a kormánypárti sajtó, amelyen a mentelmi bizottságnak nevezett vértörvényszék van. Blasfémia, ha azt várja, hogy a két heti tapasztalat után ennek a bizottságnak határozatait bárki is respékálja s hogy az ellenzék meghajol ennek a jurynek „igazmondása“ előtt.

A miniszterelnök maga sem hiszi ezt. Ez kitűnik abból, hogy egyelőre nem akarja tárgyalatni, hanem csak később, mert „alkalmat akar adni az ellenzéknek a javaslat tárgyalására.“ Ugyan-ugyan, miniszterelnök ur! Vagy szükség van erre a törvényre, akkor soha alkalmasabb időpontot nem talál a parlamentben arra, hogy megszavaztassa, mint a mostani, mikor Tisza István, hála a rendőri és katonai kirendeltségnek, feltétlen ur a maga szemétdombján. Abba a ravaszul felállított csapdába nem fog az ellenzék beleesni, hogy részt vegyen ennek a javaslatnak

Olasz impressziók.

Irta: Barabás Atala.

Firenzében a Porta Romana nagy kolosszusán túl, a Pitti palota mögött sorakoznak azok az apró, pirosfedelű villinók, zizegő bambuszsnád, bársonyos ciprusok közé rejtett atelierekkel, melyekben sok változatos, színes művészetet játszódnak le.

Egy ilyen atelierben lakott szobrásznő ismerősöm: Kalmár Elza, a via dei Landon, a Boboli mellett, amit a firenzeiek a világ legszebb kertjének tartanak.

Amikor beléptem hozzá, ő éppen egy modelt mintázott márványból. Zajos, vidám fogadás után megmutatta munkáit: a Bécsben készült Kainz-szobrát, kitüntetésait, aztán a saját izlése szerint ultramarinkékre festett szobáját, zöld butorokkal s a rítkító vöröset, melyben a padló is lángolt.

Ezek után kivezetett a konyhába, vacsora készítéshez fogott a többi fiatal szobrászsal együtt, akik többnyire mind a saját készítette ételek mellett rajongtak Benvenuto Cellini szobraiért Firenzében.

Az erős egyéniségű művésznő, aki mindenben eredeti s egyszerű volt, fogta azt a kalapácsot, melylyel most egy muzeum tulajdonát képező szobrán dolgozott, betekerte egy ruhába s oktatta a fiukat, hogy verjék vele a húst, mint a hogy máskor fölényesen a művészetben oktatta őket.

S aztán feltűrött ujjakkal, munkában megacélosodott izmaik teljes erejével, majd oly lelkiismeretes komolysággal verték

a húst, mint az atelierekben a drága márványt.

En látogató ruhámban, melyet az ő szürke, szolid munkásköténye lemosolygott, szinte megszegyenítő büntudattal álltam mellette s rémülten szedtem le ruhámról a husfoszlányokat, melyeket a dühösen csapkodó kalapács rám frecesentett.

A nyitott tűzhelyen, a rostra tett hus körül ott pörköldött a fungi, a pomodoró (gomba, paradicsom). Az asztalra még olajba főtt tengeripók került esemegének. Mindez azzal a rettenetes szándékkal került oda, hogy én is fogyasztója legyek a szívesen kínált vacsorának.

Az atelier előtt, kiinn a kertben sok kéz iparkodott, sok verejték hullt. Az első svéd művész Friebert szobrát szállították hazájába. Ibseni álmodások, tépelődések komor gyümölese ez. A villogó márványszobor méltóságosan, ridegen, típusaként az északi népek, vonult ki lasean a sötét ciprusok közül a messze tengeri útra. A pompázó virágok városából, a fényből, kacagásból, a jégbe dermedt uj hazája felé.

Száz madár dalolása kísérte utján a kertek között. Nehéz, érett szőlőfürtök szívesen kínálkoztak a vigyorgó kőszatirok feje körül. A Campanile di Giotto konturjai sötétben emelkedtek ki a lila távolból; minden házba, kertbe benézve, életviszonyokat kikémlelve, mintha ez lett volna hivatása századok óta Firenze fölött.

Kábitó illatú, fehérbe borult gardénia-bokrok, mint imbolygó árnyékok látszóttak az alkonyatban. Az egyik illatos, sápadt árny. Rafael Fornarinaja, a másik Medici

szerelem: az angyali szép Bianca Capellino volt.

En, az impressziók s a hangulatok rajongója, aki egy öreg kastélyból s patriarchális tradíciókból kerültem ide, ahol rendszeren csak az lelkesített mindenkit, ami az övé volt; így szóltam a szobrásznőhöz:

— Boldog volnék, ha egy ily darabka olasz föld, mint e kert itt, az enyém volna!

S ő, aki fiatal leánykorában szinte ugy szökött meg kényelmes otthonából, otthagya mindent, hogy szobrásznő lehessen szülei ellenére, könnyelmű, bohém nevetéssel szólt:

— Hisz az enyém, amit látok, amíg látom az enyém!

Ekkor különösnek találtam e mondását, de ma belátom, igaza volt. Minden a mienk, amit szeretünk, nem a tulajdonjog, hanem a szellemi réven, amíg inspirál, művészi hangulatot ad, amíg gazdagítani képes lelkiünket. Aztán már ha elmúlt a varázs, az ihlet, könnyen tudunk rajta. Művészembert más érzés nem köthet semmiféle értékhez az életben, csak az, ami szellemi hasznót, gyönyört nyújt. Ezért nem lehet lekötött, egyoldalú se a szeretet, se az izlése soha a kórkörgő, ujjat lihegő Ahasverusoknak, amelyenek a vérbeli művészek.

A velencei Márkus-teret itt a Viktor Emanuel-tér helyettesíti. A tér közepén zenekar, kávé mellett vártuk Bánk-bánt. Nemzeti büszkeség nemesak bennünk, hanem szinte a hangokban is élt, amint a klaszikus életet s annyi nagyszerűt látott, hallott ősrégi paloták közt széjjelvittek, ismergették egy magyar opera komor akkordjait. Egy alig ismert, vagy félreismert tehetséges

tárgyalásában, majorizáltassa magát s ezzel erkölcsiege és politikailag rehabilitálja ezt a merényletet.

Ha a miniszterelnök „á-t” mondott, mondja végig az abc-t. De hogy hozzá az ellenzék szolgáltassa a kórust, erre ne számíton.

A dunaparti duma.

— Mandátumrabló törvényjavaslat. —

Szuronyerdő a parlament körül.

— A két Ház ülése. —

Budapest, június 19.

Ugyanazok a jelenetek, mint tegnap. A munkapárt a szuronyok oltalma alatt megszállja a képviselőházat, az ellenzék felvonul, de a szuronyok erdeje feltartóztatja az utcán és megakadályozza törvényhozói jogainak és kötelességeinek gyakorlásában.

Odabenn ezalatt megkezdődik a „munka.” A kormánypárt megalakítja a Házat, megválasztja azokat, akiket neki tetszik és végezetül előállnak a miniszterek egy csomó régóta heverő törvényjavaslattal, amelyeket évekkal ezelőtt a képviselőház elé terjeszthettek volna, ha valóban a szívükön viselik az ország érdekeit.

A benyújtott törvényjavaslatok között fekszik egy eddig ismeretlen javaslat is, a lex-Lukács, mely egyenesen unicum a jogalkotás terén. Olyan ez a jogalkotás, hogy egyszerűen jogfosztást tartalmaz, amennyiben a munkapárt fel akarja magát ruházni azzal a hatalommal, hogy az ellenzéki képviselőket mandátumuktól tetszés szerint megfoszthassa, sőt az újból való választhatóságból is kizárja. Ez a javaslat Tisza örjögésének egyenes betetőzése és a nyílt munkapárti abszolútizmus kihirdetése.

Maguk a munkapárti képviselők is megdöbbenek ennek a javaslatnak a tartalmától és hevesen tiltakoztak annak benyújtása ellen. Tisza azonban nem engedett, amire Lukács mégis csak benyújtotta ma a javaslatot, de — elkerülendő a munkapárti azonnali bomlását — a tárgyalását az őszi ülésre kérte halasztani.

Mialatt a képviselőházban a munkapárt ekként dolgozott, az utcán lelkes polgárok

nép jutott itt szóhoz sok száz év alatt néhány perczre. S e perczek alatt felszabadult újjongással, a zene szárnyain bőkezűen dobálta szerte elnyomott kulturájának igaz gyöngyeit.

A kis magyar asztaltársaság férfitagjai ezután mindig a Rákóczi-indulót füttyülve adtak jelt egymásnak, mint édes hazai zene jött ez, ha ablakunk alatt megszólalt. S voltak perczek, mikor olyan árvának éreztük magunkat ez önkéntes paradicsomi szép számkivetésben, mint Mikes Rodostóban, amikor hazavágyó leveleit írta a tenger mellől.

A türhetetlen melegben a malária s a rettenetesen csipő dzandzarik elől kimennekültünk, mi a kis magyar kolónia, a hegyek közé, Prachchiába.

Pistója gyönyörű dómja fölé emelkedtünk, amint az Appeninek gesztenyeerdői közt rohant velünk a vonat felfelé sziklákön, vízesések és hegyi patak vad zúgása közt, belefuródva fekete viaduktba.

Csak öszvér hátán közelíthettük meg új lakásunkat. Valaha püspöki nyaraló volt e középkori építmény, vagyos olasz paraszti most, aki családjával kunyhóban lakott, nyáron itt, télen pedig Afrika őserdejében, hol szentet égetnek.

Érdekelt e hegyi lakók életé, akik veszedelmes magasságban úgy élnek itt, mint Szt. János az oszlop tetején. Ők a mindennapi kenyér helyett Farina dolciért imádkozhatnak, mert a saját készítette sajt s az erdők ingyen ajándéka a gesztenyeliszt adják meg mindennapi eledelüket.

Mig Fierenzében agyat forraló hőség

verődtek össze a kizárt ellenzéki képviselők, különösen Justh Gyula körül és elkísérték őket a városban tett délelőtti sétáikra is. A karhatalom azonban még ebbe is belekötött és annyira agresszív volt, hogy egy kötelességét teljesítő újságíró csaknem a csendőrszurony áldozatává lett.

Délután megismétlődtek ezek a jelenetek. A munkapárt megint ülésezett, az ellenzék megint az utcán kényszerült maradni. A munkapárt befejezte a megalakulás utolsó formáit és elhatározta, hogy holnap nem ülésezik, az ellenzék pedig tiltakozott az erőszak folytonos alkalmazása ellen. Ezzel véget is ért a mai nap, amelyhez még csak azt kívánjuk hozzáfüzni, hogy szép esendben és rendben, általános részvétlenség közepette megalakult a főrendiház is és azután újból esendben és rendben eltette magát boldogabb időre, amikor Tiszának megint szükségük lesz rá.

A mai nap parlamenti eseményeiről részletes tudósításunk a következő:

I.

A f. Ház délelőtti ülése.

Ismét a régi, megszokott kép. Mindenütt katonák, ma ismét kordon veszi körül a parlament épületét, itt-ott esendörök, rendörök czirkálnak, vakóságos ostromállapot. Két zászlóalj közös baka, s egy század honvéd alkotja a kordont, a főhomlokzat előtti téren pedig egy század 10-es huszár táborozik.

Már kilencz óra tájban élénk élet uralkodik az Országház-kávéház előtt. Egymástán érkezik az ellenzéki képviselők, akiket a közönség lelkes, zúgó éljenzéssel fogad. Féltiz órakor feltűnik a sarkon Justh Gyula érdekes alakja. Alig van benn egy pár perczig, már megindulnak az Országháza felé.

Az ellenzék felvonul.

Elsőnek Szmeccsányi György képviselő lépett a kordon elé. Gersich Lajos rendőrfelügyelő eléje állt s feltartóztatva:

— Parancsom van képviselő uram, hogy önt ne bocsássam be a képviselőházba.

Szmeccsányi indulatosan válaszolt:

— Tiltakozom ez ellen a törvénytelen ség ellen...

Másodiknak Hock János kísérete meg a bejáratot. Szelid, nyugodt hangon szólította meg a rendőrfelügyelőt:

uralkodott, addig itt fogvaczogva fürödtek a pisztrángos hűvös patakban, kellemes kontrasztként.

Amerikai felhőkarczolokon is tultett sziklára épült házunk. Alattunk rohantak a felhők, az erdők ezüst csillámu ködön ültek lábunknál. Amig lenn zuhogott az eső, mi a horizont fölé emelkedtünk, a tiszta, hűvös légkörben, az égbefuródó sziklán a nap fényesen ragyogott körülöttünk, sasok sütkéreztek a kiálló köveken. Ez egy eleven Szegantini-kép volt.

Összel bevonultunk a meleg, öreg városba, nagy művészünnepélyre készültünk. Tanárom Torino volt, az udvari festő, a királyné kedvence. A firenzei művészünnepély rendezését rábízták az előkelő festőre. Egy meggondolatlan Rafael kritikája nyomán a fiatal művészgárda csak így emlegette:

— Az, aki della Sediát jobban megfestette volna!

A félig rombadólt gheztót választották az ünnep helyéül. A rég kilakoltatott zsidók középkori házain lengtek most a zászlók, nagy, ünnepi, színes plakátok. A falak kopottságát itt-ott riktó selyemfolt élénkítette s a perzsaszőnyegek színes pompája. Tarka lámpások alatt komédiás bódékban főrangu pierrette-ek nevetgéltek úri apacheok s pierrott-ok között. A bajaderok tánca az ezeregy éjszaka esodáit varázsolta ide. E piszkoz falak soha nem álmódott fényben usztak, amikor királynék lépkedtek potemkin diszei között.

A kora reggeli órákban szerettünk ut-

— Hát én bemehetek? Rajta vagyok-e a listán?

A rendőr mögött állt a Ház egyik tisztviselője, s tekintetével végigszaladt a papírjegyzeten, aztán felelt:

— A képviselő ur kitiltása már lejárt! Most bemehet az ülésterembe!

Hock nem mozdult, az eddigi nyugodt hangján fordult a rendőrfelügyelő felé:

— Tudja-e felügyelő ur, hogy Tisza István bolond? Mit szól majd ahhoz, hogy egy örült parancsát teljesítette vakon?

A képviselők akaratlanul is elmosolyodtak, de Gersich nyugodt maradt.

Most Justh Gyula lépett elő. A rendőrfelügyelő feléje közeledett. Justh megszéhallható hangon a következőket mondotta:

— Ünnepelesen tiltakozom, hogy mindennap szuronyos katonák állják az utamat s a társaimat se engedjék be a parlamentbe, amikor a törvény előírta kötelességüket akarják teljesíteni. Ez törvénytelen ség!

Szentiványi Árpád melléje állt s ő is beszélni kezdett:

— Mi, akik nem vagyunk kitiltva a Ház üléseiből, szolidárisak vagyunk kitiltott képviselőtársainkkal. Nem kérünk a maguk kegyeiből.

Pap Zoltán a képviselők csoportjában állott. (Ő nem akart belenyugodni, hogy nyugodtan tőrjék ezt a törvénytelen séget.) Onnan kiáltotta:

— Menjünk be erőszakkal!

— Ne erőszakoskodjunk, ez Tiszának kenyere!

— Csittitotta egy-két képviselőtárs.

— De menjünk csak, — erősködött Pap Zoltán. — Hát mindig csak a szegény munkások vigyék bőrüket a vásárra?

Ekkor már megindultak a képviselők a néppárti klub felé. Legtöbben kocsin rajtattak el.

Justh Gyula diadalutja.

Justh Gyula gyalog indult el. Lovász Márton és Kun Béla képviselők csatlakoztak hozzája. Az Akadémia-utcán vonultak át s nemsokára valóóságos embergyűrű fogta őket körül. Folyton zúgott az éljenzés:

— Éljenek a kizárt képviselők!

— Éljen a magyar köztársaság!

A csoport folytonosan szaporodott és amikor a főkapitányság Béla-utcai oldalához értek, már háromszázan is lehettek. Ekkor Nagy Károly rendőrkapitány egy szakasz rendőrrel utját állta a

nak indulni festőszereinkkel egy párisi s amerikaiakból álló társaság és én. A hegyek közül a gyöngyszínű párába borult várost, mint itt felejtett darab középkort bámultuk. A csendes, illatos hegyi utakon rátaláltam a Dante nyaralóra, melyet az ő kutatói oly ritkán keresnek fel Firenzében levő házában kívül. S közel ide a Divina Comédiában szereplő Malatesza család ma is élő tagjainak díszes, régi villinója.

A bársonyos ciprusok, mohos kövek misztikus nyelven beszélnek egymás között elmúlt időről, mely nem volt közömbös s mindennapi, mint most, mely dicsőséggel viharzott el fölöttünk. S az elhagyott helyen az ódon házból a némaság szuggesztíve erővel szól hozzám. Az erős, individuális nyomok megkapják lelkemet, beleolvadok a multba, asszimilálódik lelkem mindazzal, ami itt valaha nagy s igaz volt. Csak így lehet élvezni letűnt nagy idöket.

Alattunk hullámozott a toskánai síkság iriszerdeje, a völgyben a klasszikus város, a palazzo Vecchio karakterisztikus, csipkés tornyával s a hatalmas dóm kupolája, mely ma sincs készen s az építő bizottsága a Dante ideje óta adása a városnak. E vidám, hűvös városra, mely kitagadta nagy fiát, innen a magasból fájó szívvel nézett Dante, mielőtt elhagyta. S a hegyek alkotta kapuját képzelhette a pokol tornáczának, mely fölé e tengermélységű sorokat írta:

— Isteni hatalom alkotott engem, a legfőbb bölcsesség és az első szeretet.

Itt van balra Settignant, világreklamált érdekességével: d'Annunzioval, akinek dolgozószobájába itt saru nélkül szabad

tömegnek. Hátulról egyenkint ránczigták el az embereket. Ebben a diszes munkában maga a rendőrkapitány vette ki az oroslánrészt. De a tömeg csak nagyobbodott. Az utba eső kávéházak vendégei felállottak és így éljeneztek Justh Gyulát és kíséretét. A házak ablakaiból hölgyek, urak hajoltak ki és kendőt lobogtattak a képviselők felé. Ekkor a Fürdő-utca sarkára értek. Justh Gyula a Dunapart felé akart menni. A rendőrök mellője furakodtak és visszatartották a kíséretét. Amint ezt Justh meglátta, megfordult és az ellenkező irányba, le a Fürdő-utczába indult el. Igya rendőrök akciója eredménytelenül vált. Az Erzsébet-téren haladtak tovább. Az ünneplés most még forróbb lett. Épülő házak emelvényéről munkások kalapjukat lenggették Justh felé. Felhangzott a Kossuth-nóta is. A rendőrök minden oszlatási kísérlete hiábavalónak bizonyult. Befordultak a Gizella-tér felé. Gerbeaud cukrászdájának ajtajában megjelentek a kiszolgáló lányok és eltették a képviselőket. A rendőrök ekkor hirtelen kordont vontak a tömeg előtt. Justh Gyula most odafordult Nagy Károly rendőrkapitányhoz és megkérdezte:

— Most már hová menjek? Az utcán sem szabad járni?

— Méltóztassék bármerre, csak a tömeget oszlatjuk fel.

— De ehhez sincs joga — mondta Justh. — Joggyenlenség van. Épp úgy törvénytelen az ő feltartóztatásuk, mint az enyém.

Ezzel tovább is ment. Kisérete utána. Zavaralanul jutottak az Erzsébet-hidig.

Egy csendőr a hírlapírók ellen.

Az Erzsébet-hidon két csendőr és egy rendőr sietett Justh Gyula kísérete elé, s a többiekhez csatlakoztak. Justh harmincz-negyven ember társaságában a hid alatt akart a Néppárt Ferencz József-rakpart 2-ik szám alatt levő háza elé vonulni. Ekkor Nagy Károly parancsot adott rendőreinek s a két csendőrnek, kerüljenek a kis csoport elé és csak a képviselőket és újságírókat engedjék tovább. Harmincz ember ellen ugyanannyi rendőr és két csendőr állott. Pintér Pál szakaszvezető odarohant a csoport elé és szuronyával Salgó Dezső hírlapíró felé dőlött, akinek mellén pedig ott volt a magyar ezimeres rendőrigazolvány. Izgalmas pillanat volt. Ugy látszott, hogy a csendőr keresztül szurja az újságírókat. Az utolsó pillanatban azonban Nagy Károly rendőrkapitány visszarántotta a csendőr kar-

ját. Így is keresztül szurta a hírlapíró kabátját és mellényét. A szurony hegye Salgó Dezső kemény ingmellén akadt meg. A rendőrkapitány ekkor rákiáltott a csendőrré:

— Elég volt! Álljon félre!

A szakaszvezető azonban még egyszer Salgó felé dőlt. Keresztül is szurta a vállánál a kabátját. A másik csendőr sem maradt télenül. Ő feltűzött szuronyával a hírlapírók közé ült. Tarján Vilmos és Nádor Jenő hírlapírókat megütötte. A csendőrök példáján felbuzdult az 1542. számú rendőr, aki szintén a hírlapírókra támadt. Végre is Nagy Károly kapitány elparancsolta a brutális rendőröket. Justh Gyula ekkor folytonos éljenezés között fölment a klubba.

A képviselőházban.

A képviselőház mai ülésén csak munkapárti és horvát képviselők voltak jelen. Számszerint lehettek 140—150-en.

Gróf Tisza István elnök az ülést feltizenegykor nyitotta meg. Mindenekelőtt fölolvastatta az országgyűlés új ülészakát egybehívó királyi kéziratot. Ezután nyomban hozzáálltak az alelnökök választásához. Beöthy Pált és Jankovics Bélát egyhanguan újra megválasztották alelnökké; mindkettőjük 200—200 szavazatot kapott. Ezután a ház nagy és a jegyzők választására került a sor. Háznaggyá újra megválasztották Angyal Józsefet, jegyzökké pedig Szász Károlyt, Szinyei-Merse Félixet, Vermes Zoltánt, Szojka Kélmánt, Mihályi Pétert, Rudnyánszky Györgyöt, Nyegre Lászlót, Draskovics János grófot, Beszkid Antalt, Lovász Márton, Hammersberg Lászlót és Zlinszky Istvánt.

Lukács László miniszterelnök szólalt fel ezután s beterveztette a következő törvényjavaslatokat: Az 1883. XV. t.-cz. némely rendelkezéseinek és az 1870. évi XXXVII. t.-cz. 5. szakaszának módosításáról, a vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozásáról, az 1904. évi X. t.-cz. módosításáról, a városok fejlesztéséről, a budapesti székfővárosi m. kir. rendőrség hatáskörének Erzsébetfalva, Kispeszt és Pest-Szentlőrincz községek területére való kiterjesztéséről és végül egy törvényjavaslatot az 1848. IV. t.-cz. értelmezéséről és kiegészítéséről. Ez utóbbi javaslat — mondotta — magában foglalja az intézkedéseket azon képviselők ellen, akik a Ház határozata ellen engedelmességgel viselkednek. Az utóbbi események kötelezővé tették a kormányt, hogy ezt a javaslatot elkészítse. Miután azonban rendkívül fontos javaslatról van szó, a kormány nem tartaná loyálisnak, hogy akkor tárgyalassék, amikor az ellenzők nincs jelen s azért javasolja, hogy csak bizottságilag tárgyalassék s a plenáris tárgyalás halasztassék az őszi ülészakára, amikor annak szüksége felmerül. Beterveztette továbbá a Bosznia és Hercegovina an-

nexiójáról szóló s már régebben benyújtott és az új ülészak előtt visszavont javaslatot, végül beterveztett egy javaslatot a fővárosi közmunkák tanácsa és a Margitszigeti gyógyfürdő r. t. közti szerződés felbontásáról.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be a vízjogról szóló törvény kiegészítéséről és módosításáról.

Teleszky János pénzügyminiszter nyújtott be ezután törvényjavaslatot, a nemzetközi cukor-egyezmény meghosszabbításáról, a kecskeméti föld-rengés okozta károknak állami kedvezmények nyújtásával történő enyhítéséről, tizenkétfélmillió nyerevénykötvény kibocsátásáról.

Hazai Samu honvédelmi miniszter beterveztette az 1912. évi ujonczmegajánlásról szóló törvényjavaslatot.

Beöthy László kereskedelmi miniszter a következő törvényjavaslatokat, illetve jelentéseket terjesztette be: a kisajátítási törvény módosításáról a Japánnal és Portugáliával kötött kereskedelmi szerződésekről, a postatakarékpénztár tartalékalapjának felemeléséről, továbbá a virje—kapronczai vasútvonal engedélyezése és a körös—belvács—verőcze—bárcsi helyi érdekű vasúthálózatra újabb egyseges engedélykirat kiadása tárgyában, a budapesti közgazdasági vasút engedélyezéséről, a magyar királyi államasutak hálózatán az 1912. évben az állami költségvetéssel engedélyezett munkákon és beszerzéseken felül sürgősen végrehajtandó munkák és beszerzendő forgalmi eszközök költségeinek fedezéséről, a marostordai helyi érdekű vasút engedélyezéséről, az Ogulintól Krain irányában létesítendő államasut megépítéséről, a siklós—középrigóc—bárcsi h. é. vasút engedélyezéséről, a károlyváros—bubnjarcii helyi érdekű vasút engedélyezéséről és a nyiregyháza—mátészalkai, nyiregyháza—vásárosnaményi és a nagykaroly—nyiradonyi helyi érdekű vasutakkal való egyesítéséről és végül több h. é. vasutról szóló jelentést.

Gróf Tisza István elnök javaslatára ezután megállapították, hogy a legközelebbi ülés d. u. 4 órakor lesz s napirendjére kitűzték a bizottságok megválasztását és az osztályok kisorsolását.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés háromnegyed 1-kor véget ért.

II.

A főrendiházban.

Ma délelőtt tizenegy órakor a főrendiház is ülést tartott Jósika Samu báró elnöklésével. Az országgyűlés új ülészakát megnyitó királyi kézirat fölolvása után megválasztották a főrendiház jegyzőjévé Almássy Imre, Csekonics Sándor, Degefeld-Schomburg Pál, Széchenyi Bertalan, Széchenyi Viktor, Vigyázó Ferencz és Zichy Rafael grófokat és Hertelendy Ferenczet, háznaggyá pedig Rudnyánszky József bárót. A bizottságok megalkotása után az ülés véget ért.

csak belépni. Bibliái csipkebokor jelenet, modern kiadásban.

A Poggio Imperiale előtt festettünk. Gyönyörű királyi nyaraló volt ez, mikor I. Viktor Emanuel, mint gyermek a királyi családdal itt tartózkodott, a palota kigyult. Állítólag a trónörökös akkor benn égett s a lakja egy másikkal cserélte fel. Később a szüleit megtagadott fiút fátumként érte el a pápai átok, a néphit szerint. E király durva természetét, szokását ma is ennek tudják be, hogy csak a nép gyermeke volt.

A Romulus Rémus szobránál kezdődött a siralmas madárvásár. Kegyetlenül megvakított, kis éneklő madárcák ezrei vergődtek szűk kalitkában, hosszú sorban függve az allé fái közt. E vásári nap azért volt emlékezetes, mert a firenzei angolok s mi idegenek közül sokan borzalommal s könyezve nézték a madarak vergődését s az olasz csócselék ily tettekben jellemzően nyilvánuló, brutális degenerálódását, mely minden téren tapasztalt szellemi hanyatlásukat is megvilágította.

A vásári zürzavarban carrozzák csilingeltek, jeges dinyét kínáltak mélyen a torokhangból, monoton kiáltással: cocomero! Mintha Hamlet szóló volna sirjából.

S barangoltunk e vidéken, minden nap témát keresve. Certosa kolostor évszázados folyosóján járt egykor asszisi szent Ferencz. Előkészítője a renaissance-nak, a nagy mesterek inspirálója.

Ugy ide illenek ma is az ódon kolostorába, az olajfák szelid borulása közé. Az éneklő madarak újra elhallgatnának szavára s a vadállatok megszelidülve simulnának lá-

bai elé. Oh, milyen jó volna itt, ebben a középkori városban, ilyen naiv, kedves csodákban hihetni; itt olyan stilszerű volna ez a boldog hit. Milyen bájos, édes gyermekrezések fognak el a mi hitetlen, kiábrándult lelkünket, addig, míg e patinás, ódon város fogva tartja hangulataiban.

Vajjon feléledne-e a csodás Firenze, a gentil, a haldokló, az iriszek városa még egyszer, ha tényleg végig vonulna a fényes Arnó-parton egy új Asszisi Ferencz kiszóttan, soványan, lelkes szemekkel, lángoló beszéddel, mint egy sötét fra. Bartolommeo kép aszkétája? Tüzes beszéddel felrázva az alvó zseniket, álmodozókat tetekre s a bünösöknök ölelő szeretetté varázsolná kérgek, konok szívöket.

Amott az angol temetőben egy új kulturtörténet oszlopa, világitótornya nyugszik: Böcklin. Modelle-ja az összes képein szereplő a „modellek királynője“ világhírű fiatalágának romjain ma egy öreg, féltékeny nő, aki közöttük az atelierekben most is szerepelt, tán inkább nimbusza miatt.

November meghozta az őszt. Az atelierek üvegtetején itt-ott beszivárgott az eső. A kertésznek behozta a nagy kótálat izzó szénrel teli. Ez olasz kályha elé az atelierekből összeszaladtunk, hideg kezeinket, lábunkat rártartottuk melegedni s közben a figszüret mézédés gyümölcsét élveztük.

Az őszi társasélet megkezdődött. A cascade-ban sűrűn robotgattak a fogatok az indiai Rajarem herceggel szobra körül, akit ifjú korában temettek ide. Tán harminczkét felesége elől menekült.

A szürke, esős felhők ahogy szétváltak, a nap megint intenzíven sütött. Könnyelműen, kaczagva nézett mindenki az őszi tavasz felé. A kertészek negyedszer ültették ki a virágokat Firenze második tavaszán. Erős illatú tezetták, fréziák teljes pompában nyitak újra a kertekben novemberben, mikor mi elhagytuk a várost, amelyen nappal fáradtan vonaglott végig az Arnó sötét vízteste. De este villanyfényben felragyogtak sok száz évnek rajt átvonuló örömei, a renaissance-tivornyák, halálhörgések hangorgái zugtak a szenvedélyes morajlásban s az ódon falak, melyek hajdani nagy bünöket, titkos örömeiket szürkén fedtek nappal, este feléledtek, éltek az eseményekkel együtt, amik bennök lejátszódtak. Kigyult ablakjaik úgy tüntek fel a piros mécsesekkel, mint régi előkelő brigantik: Borgiák, Cellinik, egynémely Medici s más neves, vidám gonosztevők által ejtett titkos tördőfészek. Vörös fényben, vérző, tündöklő, kitakart sebek, melyekből a lelket megkapó, nagy-szerű, zord renaissance-hangulat szivárog.

S csak akkor éreztük igazán, mennyi fényt, illatot, szóval az igazi derűs életet hagytak el, mikor Velenczénél már fázni kezdünk. A tengeren Fiuménál minden szín elhagyott, kihalt. Szürke köd fogadott bennünket, becsületes, nem onyogó, komor hazai köd. Ennek józan ridegségébe befelutak azok a meleg, szines hangulatok, melyek a kincses olasz földről eddig elkísértek, vidámmá tettek bennünket.

Most már csak mint távoli, halvány reflexfények tükröződnek vissza olykor a lelkünkre feledhetetlen emlékként.

III.

A t. Ház délutáni ülése.

A délutáni ülés négy órára volt kitűzve, de a fegyveres erő már jóval három óra előtt megkezdte felvonulását. Feltűnt két hatalmas automobil, amely szuronyos csendőrökkel zsúfolva száguldott végig a Balthory-utcán. A katonaság délelőtti létszámát megkétszerezték, — tekintettel a váratlan új eseményekre.

Negyednégy tájban egész sereg ellenzéki képviselő verődött össze az Országház-kávéház teraszán levő nagy asztal mellett. Az asztalfőn Apponyi Albert gróf ül. Délelőtt még úgy volt, hogy két napig távöltartja magát a mozgalmától, ma délután azonban mégis megjelent már. Egymásután érkeznek Justh Gyula, Holló Lajos, Hédervári Lehel, Batthyány Pál gróf, Beck Lajos, Kun Béla, Bernáth Béla, Vertán Endre, Palugyai Móricz, Ábrahám Dezső, Egri Béla, Zlinszky István. A rendőrség gondosan tisztán tartja a kávéház környékét s a parlament felé vezető utat.

A kordon előtt.

Háromnegyed négykor a képviselők mintegy 50 főből álló csoportja megindul a parlament felé. Elöl mennek Justh, Apponyi, Huszár és Hock. Mikor a katonai kordon elé érnek, elől lép Gersich felügyelő s a szokott sablon szerint elmondja a következőket:

— Rendeletem van, hogy azokat a képviselő urakat, akiknek neve rajta van a névjegyzéken, ne bocsássam be a Házba.

Hangos méltatlankodással hallgatják ezt a képviselők s tiltakozásuknak első sorban Justh Gyula ad kifejezést:

— Tiltakozom ez ellen a házszabályellenes és törvénytelen intézkedés ellen, de megnyugtató az a tudat, hogy az igazságnak győzni kell és ez az erőszakosság nem fog megtorlatlanul maradni.

A lelkes éljenzésből Förster Aurél hangja válik ki, aki fenyegetőleg rázza öklét a parlament felé és ezt kiabálja:

— Bolondok háza! Tisza bolond! Minek teljesítik a parancsát!

Aztán Apponyi Albert gróf lép a felügyelő elé és ezeket mondja:

— Nem vagyok a munkapárt tanja s így nem érzem feljogosítva magamat, hogy a munkapárt tanácskozásain részt vegyek.

Ezzel háttal fordít és elmegy.

— Bolondok háza! Bolondok! Garság! — kiáltja a parlament felé a többi képviselő.

Azután ők is eltávoznak. Justh Gyula Mezőssy Bélával kocsiába ül és ők hajtatnak elsőnek a Kossuth-pártba, ahol a kizárt képviselők ma délután találkoztak.

A képviselők távozása után a parlament előtt még egyre mozgalmas az utca. Erdkelődő kíváncsiak járnak fel és alá a kordon előtt, amely az ülés végéig a parlament előtt maradt, s amely délután még erősebb, mint délelőtt volt. A délelőtti katonasághoz ugyanis kirendelték még a bosnyák ezredet is. Ez az ezred a parlament főbejárata előtt állt.

Munkapárti értekezlet.

A délutáni ülést Tisza István gróf elnök felöltör nyitotta meg. Jelentette, hogy a július 5-én hozott határozat alapján kizárt Barabás Béla, Csuha István, Károlyi Mihály gróf, Gál Sándor, Holló Lajos, Preszly Elemér, Rákosi Viktor és Zlinszky István képviselőkre vonatkozólag, a kizárás hatálya a mai nappal megszűnt. Az illető képviselők a holnapi üléstől kezdve résztvehetnek a Ház tanácskozásaiiban.

Ezután áttértek a bizottságok megválasztására, majd az osztályok kisorsolására.

Az elnök kihirdeti a választások eredményét. E szerint leadtak 167 szavazatot, s megválasztották ugyanama bizottsági tagokat, akik a múlt szesszióban voltak, munkapártiakat s ellenzékiet egyaránt.

(Változás csupán annyi van, hogy az öszeférhetlenségi állandó bizottság elnökül

gróf Tisza István helyére gróf Khuen-Hédervály Károlyt választották meg; a régi elnökség tagjai közül Berzeviczy Albert a pénzügyi bizottság, Návay Lajos és Kabos Ferencz a közigazgatási bizottságba került.)

Esküsznek.

Az eredmény kihirdetése után az elnök felkérte az öszeférhetlenségi bizottság tagjait, hogy tegyék le az esküt. Ezek közül jelen voltak:

Gróf Hédervály elnök,
id. Erdélyi Sándor h. elnök,
Falcione Árpád,
Hegedüs Kálmán,
Németh Károly s
Vadász Lipót.
Hiányoztak a következők:
Förster Aurél és
Szentiványi Árpád Kossuth-pártiak s
Meskó László Justh-párti,

akiket akaratum ellenére választottak meg, valamint

Mándy Sámuel s
Márkus László munkapártiak.

Mihályi Péter jegyző felolvasta az eskü-mintát, amire a jelenvolt tagok letették az esküt.

A napirend.

Az elnök javasolja, hogy holnap délelőtt tizkor a bizottságok, tizenegyszer az osztályok alakuljanak meg. Jelenti, hogy az igazolási állandó bizottság rendes tagjai közül hiányzik egy; kisorsol tehát egyet a kilencz póttag közül s kibuzza a Sipeky Sándor nevét. Bemutatja ama nyolczvan képviselő névsorát, akik közül az öszeférhetlenségi ítélszéknek sorsolják ki. A listát ugyanugy állította össze, mint Berzeviczy Albert, a volt elnök a múlt ülésszak elején, csupán azok helyére került más, akiknek mandátuma megszűnt.

Tisza végül indítványt tett a jövő ülésre rözve. Miután a ma benyújtott törvényjavaslatok — mondotta — még a bizottsági elintézésre várnak, érdemleges tanácskozást a plénum nem tarthat. A bizottsági tárgyalásokra a holnapi egész napot, s esetleg a holnapután délelőttjét számja. Javasolja tehát, hogy a Ház legközelebbi ülését pénteken délelőtt tizenkét órakor tartsa, amikor a további teendők felől határoznak.

A Ház az indítványhoz hozzájárult.

Az ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnök az ülést hat órakor berekesztette.

Budapest, június 19.

A felekezeti és községi tanárok a kormány ellen. Gróf Apponyi Albert kultuszminister korában keresztülvitte, hogy a felekezeti és községi középiskolák tanárainak állami kiegészítéssel ugyanolyan fizetést kiztosított, mint amilyent az állami középiskolai tanárok élveznek. A felekezeti és községi középiskolai tanárok a paritás folytán joggal várhatták, hogy a családi példákban ők is részesüljenek. A munkapárti képviselők közül többen megígérték, hogy érdekükben a javaslat tárgyalásánál szót emelnek, ez azonban elmaradt és egyetlen hang sem hallatszott — a kortes-ígéretet dacára — a nem állami középiskolák tanárai érdekében. A tanárok azt hiszik, hogy a függetlenségi képviselők bizonyára felszólaltak volna a felekezeti és községi középiskolák tanári karának méltányos kívánságai mellett, de az erőszak ebben meggátolta őket. A tanárság körében mindezek miatt nagy az elkeseredés s a községi és felekezeti középiskolai tanárokat egy bizottság arra szólítja fel, hogy minden módon igyekezzenek a maguk körében is felhasználni minden lehetőséget s alkalmat, hogy felvilágosítsák az ország népét arról, hogy ettől a kormánytól a népnek nincs mit remélnie.

A kancsuka-törvény.

— Még a többségnek sem kell! —

Elhalasztás — bukás.

— Hírek a politikai küzdötétről. —

Budapest, június 19.

A geszti Napoleon járszalagjára kötött kormány ma fölülmulta önmagát. Olyat akart tenni, amely koronája, betetőzése lett volna a katonaság és csendőrszuronyok közé ékelt rendőri rémuralomnak: Lukács László törvényt kívánt hozatni arról, hogy a remitenziában visszaeső ellenzéki képviselők a kizáratáson felül a mandátumuktól is megfoszthatók legyenek. Szédelétes perspektíva, — kikancsukázni véglegesen a kellemetlenkedő, a törvényes ellenőrzést gyakorló kisebbséget! Ettől a nagy és dicső gondolatától egészen megmámorosodott Tisza, Lukács és a vezérkaruk, amely ily módon óhajtott „biztosítani a kivivott győzelem eredményeit“, — amint ezt már tegnap próféta i hlettel hangoztatta a miniszterelnök. De gróf Tisza István ezuttal rosszul számított, mert még a mindenre kapható Lloyd-klub is visszaborzadt a kancsuka-törvénytől. A többségnek józanabb és az utóbbi hetek eseményeit nem szívesen tűrő csoportja, élén Berzeviczy Alberttel és Návay Lajossal, a két volt házelnökkel, nyomban a leghevesebben tiltakozott a készülő legújabb jogtiprás ellen s a fékevesztett, megkötyvösödött bihari fekete gárdának meg kellett hátrálnia. Lukács miniszterelnök, aki teljesen a mániákusok hatalmába került, szintén kénytelen volt beadni a derekát s kudarcának palástolására beleegyezett abba, hogy az erőszakos szöveg születt csak öszszel kerüljön a plénum elé. Ez a halasztás azonban egyértelmű a bukással. Mert a kormány akkor vagy kénytelen lesz végleg elejteni a javaslatát, vagy pedig maga robbantja szét a munkapártot. Szóval itt a válság, csak a kitörését tolták el októberig, a parlamenti szünet lejártáig. És akkor, a nagy leszámolásakor nem az ellenzék, hanem a törvénytiprók elvakult társasága lesz „szomorú“, igaz szomorú s a geszti Napoleonnak, aki ma Caesarnak képzelet magát, nem lesz honja e házában.

Híreink itt következnek:

Lex-Lukács.

Annak a mandátumfosztó törvényjavaslatnak, amelyet ma terjesztett be a munkapárti Ház elé Lukács László, a szövege a következő:

Törvényjavaslat

az 1848. IV. t.-cz. értelmezéséről és kiegészítéséről.

Az 1848. IV. tcz. 10. és 14. szakaszából következik, hogy az országgyűlés mindegyik házában elnöke jogositva van annak a határozatnak, amelylyel az országgyűlés egyik háza valamely tagját az ülésekből időlegesen kizárja, szükség esetében rendőri vagy katonai karhatalom alkalmazásával is foganatot szerezni; továbbá, hogy jogositva van a háznak oly tagját, aki az idézett törvényszakaszok és a házszabályok értelmében tett valamely elnöki rendelkezésnek a tanácskozás csendjét és rendjét megzavarító módon tartósan ellenszegül, a házból, ha rögtöni intézkedés szüksége forog fenn, rendőri vagy katonai karhatalom alkalmazásával is eltávolíttatni.

Ha az országgyűlés képviselőházának határozatával az ülésekből időlegesen kizárt képviselő a képviselőház üléstermében megjelenik és azt az elnök felszólítására azonnal el nem hagyja, a képviselőház az ügyet vita nélkül egyszerű szavazással azon képviselőházi bizottság elé utasíthatja, amely az 1876. évi XXXIX. tcz.-nek az 1899. XV. tcz. 176. szakaszával helyettesített 5. szakasza esetében a képviselőház házszabályai értelmében eljárni hivatva van. Ez a bizottság 24 óra alatt határoz és az engedtelenség megállapításának esetében az illető képviselő megbízását ítéletileg megszüntetnek.

nyilvánítja. Aki képviselői megbízását ily módon elvesztette, az ugyanabban az országgyűlési időszakban országgyűlési képviselővé nem választható és rá nézve az 1876. évi XXXIX. t. 8. szakaszának rendelkezései is kiterjednek.

A jelen törvény kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1912. évi június hó 19-én.

Lukács László s. k.

a belügyminisztérium vezetőjével megbízott m. kir. miniszterelnök.

A törvényjavaslatához fűzött indokolásnak néhány nevezetesebb részét az alábbiakban ismertetjük:

Az 1848. IV. tezik, mely az országgyűlés évenkénti üléseiről szól, egyúttal megadja annak az alapját, hogy az országgyűlés két háza a tanácskozásiánál szükséges csend és rend fentartása végett szabályokat alkosson és hogy a csend és rend fentartása és helyreállítása végett karhatalmat is alkalmazhasson. Az idézett törvény-cikknek 10. és 14. szakasza intézkedik ebben a tekintetben és pedig olyképp, hogy a 10. szakasz kimondja a következőket: „A tanácskozásián szükséges csend és rend s a hallgatók teljes hallgatóságban tartása iránt mindenik tábla szabályokat alkot s azoknak végrehajtását elnöke aital szigorúan eszközölteti”; a 14. szakasz pedig megállapítja, hogy „A rend és csend fentartása terembiztosok által, szükség esetében a nemzeti őrség alkalmazásával eszközöltetik.” Az idézett törvény-szövegekből világosan kitűnik, hogy az országgyűlés két házában tanácskozásián szükséges csend és rend fentartása végett a karhatalom alkalmazható.

Az indoklás ezután hivatkozik külföldi példákra is és megállapítja, hogy az elnök azokat, akik a tanácskozás csendjét és rendjét tartósan megüsitják, az elnök a Házból sürgős intézkedés szükségének esetében karhatalommal is eltávolíthatja és hogy karhatalmi eszközül a rendőrséget és a katonaságot, fegyveres erőt és csendőrséget is felhasználhatja. Ez az értelmezés az *authentica interpretatio* természeténél fogva nemcsak a jövőre szól, hanem a már most fenálló törvény valódi értelmének törvényhozási megállapításával a múlt-ra is visszahatna.

A házszabályok 255. szakasza szerint a renitens képviselők ideiglenesen kizárhatók, de türethetelen volna az, hogy az elnök kénytelen legyen ezeket az eltávolításokat a kizárás tartama alatt talán minden ülésen ismételni. A jelen törvényjavaslat tehát második bekezdésében megadja a lehetőséget arra, hogy ilyen ellenszegülő képviselő képviselői megbízásától megfosztható legyen és hogy az ilyen egyén ugyanabban az országgyűlési időszakban újból képviselővé ne lehessen.

A mindinkább elvadult parlamenti viszonyok közt a renitens képviselők magatartása bizonyos mértékig anagóliába helyezhető az 1876. XXXIX. t. cz.-ben szabályozott azzal az esettel, amidőn valamely képviselő megbízólevelét sértő szándékkal nem mutatja be és a törvényjavaslat részben ezért is vele szemben ugyanazt az elbírást, vagyis a képviselői megbízás megszűnésének kimondását állapítja meg. Másrészt a parlamenti önfegyelmzés egyik legtermészetesebb és leghatékonyabb eszközként is jelentkezik, hogy aki a parlamenti fegyelmének nem tudja és akarja magát alárendelni, a parlamenti tagságtól megfosztassék és hogy az a legközelebbi általános választásokig újra se legyen megválasztható.

Az eljárásra és ítélőháza legmegfelelőbbnek látszik ugyanazt a bizottságot kijelölni, amely az 1876. XXXIX. t. cz.-nek az 1899. XV. t. cz. 176. szakaszával helyettesített 5. szakasza esetében is bír hasonló hatáskörrel az idézett törvény 6. szakasza alapján és amely jelenleg a képviselőházi házszabályok 149. szakasza értelmében az állandó ösz-szeférhetlenségi bizottság.

Forrong a munkapárt.

A Tisza—Lukács-féle mandátumfosztó javaslat óriási szenzációt keltett a jobboldalon, mert a pártvezetőségnek kívül ma délelőttig senki sem tudott róla. A munkapárt higgadtabb elemeit pedig egyenesen konsternálta ez a kancsuka-tervezet.

Délelőtt a Házban miniszteri tanácskozás volt, amelyen Lukács László elnöklelte alatt a kormány valamennyi tagja részt vett. Egész délelőtt tartott a tanácskozás és ezzel az egy-szakaszos javaslatot foglaltározott. A főrendház ülésére nem is ment el egy miniszter se és csak mikor néhány főrend a kormány távollétét szóváltotta, jelent meg a teremben gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter.

A jobboldali folyosón összeverődtek a képviselők. Egyik indulatos kifakadás a másikat érte. Návay Lajos, a képviselőház volt elnöke nagy csoportban, amelyben ott volt gróf Khuen-Héderváry is, ezeket mondta izgatottságtól reszkető, fojtó hangon:

— Ez már nem komoly dolog! Ez már örült-ség! Nem is hiszem el, hogy valaki csakugyan ezzel a tervvel foglalkozik. Hiszen ezzel az ellenzéki lapok gúnyos tréfalkozásait akadják valóra váltani.

Szüllő Géza, Zichy kultuszminiszter bizalmasa több munkapárti előtt, akik közt ott volt Návay Lajos, Vargha Gábor, Farkas Pál és mások, így nyilatkozott:

— Én nem azért lettem képviselő, hogy a nemzet jogállományát megraboljam, hanem ha már tágitani ezeket a jogokat nem tudom, legalább konzerválni akarom. Amit most terveznek, az a legteljesebb jogfosztás, a parlamentarizmus kigunyolása, a legszörnyebb parlamenti abszolutizmus inaugurálása. Én mentem a többséggel addig, amíg a véderőreformot — konstátálva: parlamenti csínyjél — megvalósítottuk. Ez a felelősséget mindig vállalni fogom, mert ezt a javaslatot végre el kellett távolítani a nemzet fejlődésének útjából. Ami azonban azóta történik s főleg amit ma akarnak csinálni, ahhoz hozzá nem járulhatok. Nem csinállok frondot, de lemondok mandátumomról.

A munkapárton annyira fokozódott az elkeseredés, hogy Lukács László kihívatta a folyosóra az elnök Tisza Istvánt, aki minden módon csillapítani akarta híveit. Návay Lajost és Berenczy Albertet külön akarta kapacizálni, de sikertelenül.

Amikor a szavazások után a munkapártiak nagy izgalommal bevonultak az ülésterembe, már híre járt, hogy a forrongásnak eredménye lett s pedig az, hogy a kancsuka-törvény tárgyalását a kormány, Tisza határozott ellenzése dacára, észre halasztja. Csakugyan a kortesjavaslatok előterjesztése után Lukács miniszterelnök a monstruózus egyszakaszos törvényjavaslat benyújtása kapcsán kijelentette, hogy ennek plenáris elintézésével elvár őszig, ami némileg lecsillapította a háborgó kedélyeket.

Majd a képviselőház délelőtti ülése után a nemzeti munkapárthoz tartozó képviselők Lukács miniszterelnök meghívására a parlamenti palota miniszteri tanácstermében gyűltek össze, ahol a miniszterelnök az 1848. évi IV. törvény-cikk értelmezéséről és kiegészítéséről ma benyújtott törvényjavaslat tartalmát és intenzióit bizalmas formában ismertette.

— A legutóbbi események kényszerítették a kormányt arra — mondta — hogy benyújtsam a javaslatot. Az őszi ülésszakot már nem lehet katonák és csendőrök kordona mögött megtartani. Normális viszonyok között a házszabály megfelel rendeltetésének, de mihelyt renitenzia esetével állunk szemben, nem egyéb értéktelen papírnál, mert a renitens képviselő ellen a házszabály az elnöknek és a háznak megtorló intézkedéseire vonatkozóan nem tartalmaz megfelelő szankciókat. A parlament rendje és tekintélye érdekében tehát módot kellett keresni arra, hogy a házszabályok idevágó, ugyszólván csak teoretikus intézkedéseinek érvény szerzettessék. Erre a célra szolgál az 1848. évi IV. t. cz. szabatosabb értelmezése és a hasonló elbírálás alá eső, bár más természetű renitenzia megtorlása végett annak idején keletkezett 1876. évi XXXIX. t. cz. analogiájának alkalmazása, amikor ugyanis Doda Traján román nemzeti-ségi képviselő nem akarta benyújtani mandátumát s így ettől, sőt az abban a ciklusban való újabb megválasztás jogától is meg kellett fosztani. — Az a körülmény, hogy a kormány a mostani időpontot megfelelőnek tartotta ugyan az 1848. évi IV. törvény-cikket magyarázó és kiegészítő javaslat benyújtására, de tárgyalását nem jelezte sürgősnek és maga indítványozta annak az őszi ülésükre való halasztását, úgy magyarázandó, hogy a kormány csak a végső szükségben akar hozzájutni ehhez a védelmi fegyverhez, a keserű tapasztalatok ellenére, amelyeket a legutóbbi parlamenti események során szerzett. Nem akarja a parlamenti rendnek és a törvényhozási méltóságának ezt a legerősebb biztosítékát a mostani pillanatban törvényerőre emeltetni, amikor az ellenzék részint saját hibájából, részint saját akaratán kívül fekvő okokból tarthatatlan helyzetbe ju-

tott s a különféle ellenzéki csoportok tagjai távol vannak a parlamenttől. Inkább elhalasztja tehát a javaslat tárgyalását arra az időpontra, amikor olyan események folytán, amelyeknek újra való bekövetkezését senki sem óhajtja, esetleg elkövetkezik a tervezett parlamenti önvédelmi rendszabályoknak evidens szüksége és kényszerűsége.

Az étekezetlet egyhangulag helyeselte a kormánynak ebben a kérdésben elfoglalt álláspontját, bár voltak hangok, amelyek a javaslat haladéktalan tárgyalását kívánták volna. Ez utóbbi nézet hangoztatói is belenyugodtak azonban abba az érvelésbe, hogy szükség esetén az őszi ülésszak elején, ha az ellenzék folytatná a renitenziát, a ma beterjesztett javaslat pár napon belül törvényerőre lesz emelhető.

Az ellenzéki képviselők közt, akik ma délelben is a Pannóniában gyűltek össze közös ebédre, nagy meglepetést keltett az egyszakaszos javaslat.

Gróf Apponyi Albert, akinek a javaslatot fölolvasták, úgy nyilatkozott, hogy hihetetlen neki, hogy a kormány komolyan gondoljon erre a lépésre. Justh Gyula egyenesen örült-ségnek minősítette a tervet.

Az első megdöbbenés után az ellenzékiek azt hangztatták, hogy a kormány bizonyára csak íeszítésül nyújtotta be a javaslatot. Biznak abban is, hogy a munkapárton is lesznek sokan, akik a javaslatot elutasítják.

A szövetkezett ellenzék tiltakozása.

A szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága ma délelőtt a néppárt körhelyiségében értekezletet tartott Zboray Miklós elnöklésével. Az intéző-bizottság ülésén megjelentek a függetlenségi és 48-as párt részéről Justh Gyula pártelnök, Holló Lajos alelnök, Lovász Márton; a függetlenségi Kossuth-pártból: Tóth János, Szentiványi Árpád, Hammersberg László, Zlinszky István; a pártönkivüli függetlenségi képviselők közül: Egrý Béla, Polonyi Géza s a néppártból Zboray Miklós, Huszár Károly, Szmracsányi György. Az intéző-bizottság nagy felháborodással értesült arról a támadásról, mely Légrady Ottó dr. személyében a sajtószabadságot érte s Légradyhoz a következő üdvözlő táviratot intézte:

„Felháborodással értesültünk arról a támadásról, amely a sajtószabadságot és személyét érte. Fogadja nagyrabecsülésünk és tiszteletünk kifejezését. A szövetkezett ellenzék intézőbizottsága.”

Az ellenzéki képviselők délután az Ország-ház-kávéházban gyülekeztek és onnan együttesen vonultak a képviselőház elé, ahol azonban ismét rendőrkordon akadályozta meg őket abban, hogy törvényhozási hivatásukat teljesítsék. A képviselők erre a Kossuth-párt körhelyiségébe vonultak, ahol az intéző-bizottság azonnal értekezletre ült össze. Az értekezleten részt vettek: a függetlenségi és 48-as párt részéről Justh Gyula, Bakonyi Samu, Földes Béla és Lovász Márton, a néppárt részéről Molnár János, Szmracsányi György és Zboray Miklós, a pártönkivüliek részéről Egrý Béla és a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt részéről Apponyi Albert gróf, Désy Zoltán, Tóth János, Szentiványi Árpád, és Zlinszky István. Az intéző-bizottság a további teendők dolgában tanácskozott. A tanácskozás után az egyesült ellenzék Tóth János elnöklésével értekezletet tartott, amelyen tudomásul vették az intéző-bizottság javaslatát. Bakonyi Samu ismertette azt a nyilatkozatot, amelylyel az egyesült ellenzék a képviselőházban ma történtek ellen tiltakoztak és amelyben tagjainak a bizottságokba való megválasztását visszautasítja. Az értekezlet ezzel véget ért.

A szövetkezett ellenzéki pártok intézőbizottsága mai ülésén foglalkozott az ország minden részéről folyton érkező népgyűlésre való meghívásokkal. A beosztások érdekében a bizottság azzal a kérelemmel fordul az egyes kerületek népgyűlés rendezőihez, hogy minden, a népgyűlések megtartására vonatkozó megkeresést a szövetkezett ellenzék intézőbizottságának irodájához: IV., Ferenc József-rakpart 27. szám alá intézzenek, ahol az ellenzéki pártok közös megállapodással beosztják a népgyűlések helyét, idejét s a kiküldendő képviselőket.

Gróf Apponyi Albert beszámolója.

Apponyi Albert gróf holnap délután Elberhardra utazik, ahonnan szombaton tér vissza Budapestre. Apponyi vasárnap reggel a 7 óra 20 perccel induló gyorsvonattal Jászberénybe utazik, ahol beszámolót mond tiltakozó népgyűlés keretében. Apponyit a beszámolóra az egyesült ellenzék számos tagja kíséri le. A képviselők nagy része délután Jászárokszállásra megy át, ahol népgyűlés lesz, amelyet azért hívtak össze, hogy míg egyrészt tiltakozzanak a parlamentben történt események ellen, másrészt felelősséget a kerület országgyűlési képviselőjét, Okolicsányi Lászlót, akit ellenzéki programmal választottak meg, hogy vagy lépjen ki a munkapártból, vagy tegye le mandátumát.

A szigorított házszabályok.

Az ellenzék távollétében életbeléptetett szigorított házszabályok értelmében az ülések mindig az érdemleges tárgyalással kezdődnek és minden egyéb tennivaló: elnöki előterjesztések, interpellációk, napirendelőtti felszólalások, mind az ülés végére maradnak. (A mai napirendi nyomtatvány már ezt a sorrendet tüntette fel.) Az első szakasza kimondja, hogy 150 képviselő írásos indítványára a Ház elrendelheti a napirenden levő tárgy sürgős tárgyalását. Erről az indítványról a Ház a következő ülés kezdetén határoz és pedig úgy, hogy az indítványhoz legfeljebb négy képviselő szólhat hozzá. Az ülés addig nem osztható fel, amíg a határozatot meg nem hozzák. Ezért ennek a szavazásnak másnapra való halasztását a képviselők nem is kérhetik. A határozat meghozatalához 150 képviselő jelenléte szükséges.

A sürgösség kimondása után ugyancsak 150 képviselő indítványára a sürgős tárgyalás idejére az ülések naponként 10 óra hosszáig terjedhetnek, de 150 képviselő újabb indítványára azt is elhatározhatja a Ház, hogy naponként 16 óra hosszat tartasszók.

A meghosszabbított üléseket két óránál hosszabb időre nem lehet megszakítani. A megszakítás az ülés idejébe nem számítatik be. Az ülések meghosszabbítására vonatkozó határozatok már a másnapi ülésen életbelépnek.

Sürgős tárgyalás esetén az elnöknek mindenmire előterjesztése; mindenféle iromány bemutatása, indítvány és interpellációk felolvasása, bizottságok jelentése s a jegyzőkönyv hitelesítése a napirend tárgyalására szánt idő utolsó felőrájában történik meg. Napirend előtti felszólalásokat, vagy sürgős interpellációkat különös elnöki engedéllyel lehet tenni.

Zárt ülést — amennyiben az elnök megengedi — csupán a napirendre szánt idő után lehet tartani.

A tárgytól való eltérésnek sürgős tárgyalás esetében nincsen helye és erre vonatkozólag még csak kérelmet sem lehet előterjeszteni.

Szavazások előtt a kérdések feltevéséről a Ház csak egyszerű szavazással dönt.

Névszerinti szavazás csak a javaslatnak általánosságban való elfogadásáról 20 képviselő írásos kérelmére rendelhető el. Ez esetén kívül névszerinti szavazást csak a javaslat részleteiről, valamint a javaslattal kapcsolatos indítványról csak 100 jelenlevő képviselő kérhet. Ez esetben ugyan csak 100 jelenlevő képviselő a szavazásnak a következő ülésre való halasztását kívánhatja.

Egyszerű szavazásnál a szavazatok megszámlálását 100 tag kívánhatja. Egyszerű szavazásnál a szavazás előtt öt perces szünetkérésnek nincsen helye.

Az új házszabályok még ezenkívül sok aprólékos kérdésben is nagy jogokat adnak az elnöknek, míg viszont a képviselőknek és egyes csoportoknak jogát nagyon is megnyirbálják.

Bókay Árpád lemondása.

Bókay Árpád, a Választójog Országos Szövetségének alelnöke a következő levelet intézte a szövetség végrehajtóbizottságához:

„Mély sajnálattal hozom a mélyen tisztelt végrehajtóbizottságnak tudomására, hogy eddig viselt alelnöki állásomról lemondok. Ezen elhatározásomnak oka az, hogy egészségem helyreállítására három hónapra távozom Budapestről és így távollétemben a vezetésben való részvétel járó súlyos erkölcsi felelősséget a mai város időkben nem vállalhatom el, annál kevésbé, mivel lékére hajló lelkiuletem a végtelenségig kiélezett bizalmat nem bírja meg. Talán felesleges is kijelentem, hogy az általános, egyenlő és titkos választójognak ezentúl is őszintén híve maradok. Maradok igaz tisztelettel: dr. Bókay Árpád.”

Azonos tartalmu levelet intézett Bókay Árpád az Országos Reformklub igazgatóságához, amelynek szintén alelnöke volt.

A pecsoviacs Bihar.

Bihar megye mai közgyűlése Miskolczi főispán igen éles beszédben ítélte el Kovács Gyula képviselő merénylétét gróf Tisza István ellen, akit a megye üdvözölt. Keszthelyi Zoltán főjegyző felolvasta ezután a kormány bemutatkozó átiratát és javasolta, hogy a törvényhatóság üdvözölje a kormányt táviratilag. A javaslatot óriási éljenzéssel fogadták és több oldalról az az óhaj hangzott fel: Üdvözöljük egyhangulag! Erre székre emelkedett Nadányi Károly volt orsz. képviselő, a biharmegyei függetlenségi párt elnöke és pár szóval kijelentette, hogy a függetlenségi párt nem járul hozzá a kormány üdvözléséhez. Miután az elnök főispán enuncziálta a kormány üdvözlésére vonatkozó határozatot, áttértek arra az indítványra, amelyik javasolja, hogy Tisza István grófot a parlament munkaképességének helyreállítása alkalmából feliratilag üdvözöljék. Szunyog László mellette nyilatkozott, Kiss Ernő elnöke. Miután több felszólaló nem volt és ellenditvány nem tétett, az elnök önhatalmúlag — Tisza receptje szerint — kijelentette, hogy a közgyűlés egyhangulag elfogadta a javaslatot, hogy Tisza Istvánt feliratilag üdvözöljék.

Bizalmatlanság Jankovich Bélának.

Az ipolysági választókerületben, amelyet Jankovich Béla képviselőházi alelnök képvisel, a legutóbbi parlamenti események és a kerület képviselőjének, Jankovich Bélának működése nagy ellenszenvet váltottak ki és arra indították az ellenzéki pártok vezetőit, hogy létrehozzák az ellenzéki pártok szövetségét. Uermák Ernő országgyűlési képviselő, Schreiber Aladár esperes-plébános és dr. Bághy Béni ügyvéd Ipolyságra értekezletre hívták össze az ellenzéknek mintegy száz vezető emberét. Az értekezlet kimondotta a szövetség létesítését, majd megalakították a szervező-bizottságot, melynek elnökévé Uermák Ernő országgyűlési képviselőt, a függetlenségi és 48-as párt elnökét választották meg. Végül határozati javaslatot fogadtak el, melyben bizalmatlansággal látják Jankovich Béla szereplését s elhatározzák tiltakozó népgyűlést tartását.

Lemondott tiszti főügyész.

Evarián Lajos ügyvéd, a szentesi első függetlenségi és 48-as körnek éveken át volt elnöke a Csongrád megye szombati közgyűlésén történt bizalmatlanságot Tisza és társainak, annyira a lelkerre vette, hogy még tiszteletbeli hivatalt se akar viselni a vármegyénél, ezért a tiszteletbeli ügyészségről lemondott. A lemondását a következő levélben hozta a főispán tudomására: „A jelen politikai viszonyok között tiszteletbeli tiszti főügyészi tisztségemet nem tarthatom meg, miért is arról ezennel lemondok. Tisztelettel Burián Lajos sk.”

Vidéki gyűlések.

Ujszászon most tartotta beszámolóját Léray Mihály, a kerület Kossuth-párti képviselője, akit nagy lelkesedéssel és ünnepléssel fogadtak. Tárgyalagos beszédben kifejtette a legújabb politikai eseményekkel szemben elfoglalt álláspontját. A nagy számú hallgatóság bizalmat szavazott képviselőjének; táviratilag üdvözölte az egyesült ellenzékét és elítélte a június 4-én és azóta történt házszabály-sértéseket.

Székelgyűlés helyett tegnap nagyszabású tiltakozó népgyűlés volt, amelyen a kerület választó polgársága nagy számban jelent meg. Valentsik Ferenc Justh-párti képviselő, Gáspár Balázs, a függetlenségi és negyvennyolcas párt elnöke, Lányi Imre ügyvéd, Gyarmathy Dezső földbirtokos, a város volt polgármestere és Berkovits Izsák, a szociáldemokratapárt kolozsvári titkára mondtak gyűjtő hatású beszédeket. Végül határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kimondták, hogy renvíthetetlenül ragaszkodnak az egyesült ellenzéki pártokhoz, erős harszokban minden erővel támogatják őket és küzdelmükben készek a végsőkig menő elszántságra. Egyben elítélik a parlamentben történt házszabály- és törvénysértéseket és kívánják feltétlenül a restitutio in integrumot. Este Valentsik országgyűlési képviselő tiszteletére fáklyásmenet volt.

Székelgyűlésen a széttagolt függetlenségi egység „Függetlenségi Kör” szerveztek, amelynek célja a független magyar nemzet államezmeinek öbrentartása és ápolása. Az ujonnan szervezett kör nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy táviratilag üdvözli a szövetséget ellenzéki pártokat és azok vezetőit: Justh Gyulát, Apponyi Albertet, Egrny Bélát, Polónyi Gézát, gróf Károlyi Mihályt, gróf Zichy Aladárt és nagyatádi Szabó Istvánt. Elhatározta még a kör, hogy vasárnap, június 23-án, az

egész járásra kiterjedő tiltakozó népgyűlést rendez, amelyre a küzdő ellenzék képviselőit is meghívja.

A Zilahi Függetlenségi és 48-as Kör elhatározta, hogy legközelebb nagy népgyűlést rendez a szövetséget ellenzéki pártok bevonásával. Táviratilag üdvözölték Justh Gyulát és Kovács Gyulát. Elhatározta végül a választmány, hogy a budapesti május 23-iki forradalmi tüntetések alkalmával megsérültek és megöltek családjaik segélyezésére 100 koronát küld.

A törvényhatóságok.

Kolozsvármegye törvényhatósága ma tartott rendes közgyűlésén gróf Esterházy Kálmán főispán elnököt. Lukács László miniszterelnök azon leiratára, amelyben az öfelsége által a kormány elé tűzött feladatok megoldásához törvényes hatáskörhöz képest támogatást kér, a közgyűlés a következő határozatot hozta: „Kolozsvármegye törvényhatósága hagyományos összhangját pártpolitikai szenvedéllyel megbontani nem óhajtván, a kormány bemutatkozó leiratát egyhangulag tudomásul veszi.”

Kisküküllő vármegye törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésében hatvannyolc szavazattal nyolc ellenében a kormánynak bizalmat szavazott. A nyolc szavazó közül öt Justh-párti és három román nemzetiségi volt.

Munkapárti törvénygyár.

— A megyei tisztviselők státuszrendezése. —

Felemelt ujonczlétszám.

— A kormány törvényjavaslatai. —

Budapest, június 19.

A Lukács-kormány a képviselőház mai ülésén a mandátumfosztó törvényjavaslaton kívül beterjesztette mindazokat a kortesjavaslatokat, amelyekről már tegnap megemlékeztünk. Minden miniszternek volt valami előterjeszteni valója, lehetőleg olyasvalami, amit szeretnének még az ellenzék távollétében elintéztetni a munkapárttal.

Lukács László miniszterelnök, mint belügyminiszter a városok fejlesztéséről és a vármegyei tisztviselők státuszrendezéséről szóló javaslatokat terjesztette be, amelyekről tudvalevő, hogy azok már Andrássy Gyula gróf belügyministersége alatt készen állottak. Hazai Samu honvédelmi miniszter a felemelt ujonczlétszámról szóló törvényjavaslatot nyújtotta be, míg Teleszky János pénzügyminiszter az adótörvény módosításáról és egy tízöbötet körbáza létesítéséről mutatott be javaslatokat. Bőthly László kereskedelemügyi miniszternek is volt egy sereg vasutépítési törvényjavaslata, köztük az ogulin—Lrimi vasutó, mely osztrák presszióra súlyos milliókkal terheli meg az állambáztartást.

A munkapárti törvényjavaslatokat az alábbiakban ismertetjük:

A városok fejlesztése.

A törvényjavaslat a városok fejlesztésére szánt nyolc milliót emelkedő államségély felosztásáról is részletesen rendelkezik. Érintetlenül hagyja az egyes városokban már a múltban az első két millióból juttatott hányadokat, melyeket azok költségvetésükben és háztartási berendezésükben már lekötöttek, azonban az 1911. évben rendelkezésre bocsátott harmadik, valamint az 1912. évi negyedik millió korona segélyt az eddigtilt eltérő alapon, nevezetesen a városok reánszorulásának, fejlettségi fokának fejlődésképeségének és állami szempontból való jelentőségének alapján osztja fel.

A nyolc millió koronából elsősorban négy millió fordítandó a városi rendőrség fejlesztésére, 3.8 millió korona évenként szétosztandó a városok közt különböző közmunkák elvégezhetőse végett, 150.000 korona pedig évről-évre a belügyminiszter rendelkezésére marad a felmerülő rendkívüli szükségletek elintézésére.

A rendőrség országosan fog szerveztetni és a belügyminisztériumban felállítandó országos rendőri központból fog intéztetni. Természetesen a rendőrség államosítása, vagy állami támogatása nem minden városban egyszerre, hanem fokozatosan fog megtörténni. A sorrendet a belügyminiszter állapítja meg.

A városoknak évenként megadandó államségély nem fog a belügyminiszter megától függni, mert a már egyszer megállapított államségély megvonását, vagy redukálását csak a törvényhozás rendelheti el. Minden vitás ügyben nem a minisztérium, hanem a közigazgatási bíróság dönt.

Módosítja a törvényjavaslat az 1886. évi XXII. törvényekik rendelkezését és a közigazgatás egyszerűsítése érdekében, különösen a vagyonkezelésre vonatkozólag, tartalmaz fontos újításokat. A városi és törvényhatósági vagyon értékesítése ezen túl nem lesz olyan körülményes formákhoz kötve, közgyűléshez, névszerinti szavazáshoz stb., hanem csak bizonyos nagy összeget meghaladó esetekben kell a jóváhagyás körülményes rendszeréhez folyamodni. Szabályozza a javaslat azt a kérdést is, hogy a törvényhatóságok milyen közintézményeket létesíthetnek. Eddig az egyes törvényhatóságok tetszés, szerint dönthettek afelől, hogy színházat, kórházat, csatornát építsenek-e, vagy sem. E tekintetben a sorrendet ezen túl a belügyminiszter állapítja meg, akinek elsősorban kötelessége, hogy a közegészségügyi intézmények fejlesztéséről gondoskodik és csak a közegészségügyi intézmények, kórházak, csatornák, szemétfuvarozások, utcaburkolások stb. létesítése után engedélyezhet a törvényhatóság közterheit növelő újabb közintézményeket.

A tisztviselők státuszrendezése.

A javaslat lényeges rendelkezése az, hogy az első osztályú aljegyzői állások a VIII. fizetési osztályban való meghagyás mellett, másodfőjegyzői állásokká szervezettek át, a vármegyei másodfőjegyző a VIII. fizetési osztályban eltöltött 12 évi szolgálat után a VII. fizetési osztályba előléptethető és hogy a jövőben a IX. fizetési osztályba sorozott aljegyzők és árvaszéki jegyzők első osztályú, a X. fizetési osztályba sorozott aljegyzők és árvaszéki jegyzők a másodosztályú aljegyzők karát alkotják.

A másodosztályú vármegyei aljegyzők a X. fizetési osztályban eltöltött 6 évi szolgálat után a IX. fizetési osztályba előléptethetők, a vármegyei aljegyző 8 évi szolgálat után a VIII., a vármegyei tiszti főjegyző 12 évi szolgálat után pedig a VII. osztályba léptethető elő. A vármegyei főlevéltáros és allelvéltáros, ha főiskolai képességgel bír, évi 600 korona pótlékban részesül. A főszolgabíró 10 évi szolgálat után a VII. fizetési osztályba, a másodosztályú szolgabíró 6 évi szolgálat után a IX. fizetési osztályba léptethető elő.

Nagyobb törvényhatóságok alispánjai szolgálati pótlékot kapnak, a kisebb vármegyék alispánjai szintén megfelelő, de kisebb pótlékot kapnak. Az alispánok szolgálati pótléka 5 évenként emelkedik. Az első pótlék 200 korona, a további osztályokban 400 korona.

A törvény életbeléptetésével megszűnnek az összes működési, személyi és drágasági pótlékok. A tisztviselők fizetésügyében a végső fórum a közigazgatási bíróság.

Ujenczjavaslat.

1. szakasz A közös hadsereg fenntartására szükséges és a magyar szent korona országából az 1912. évre kiállítandó évi ujenczjutalék a véderőről szóló és ezzel a törvényvel egyidejűleg életbelépő törvényekik 3. szakasza második bekezdéséhez képest, — a legutoljára, vagyis az 1910. évi december hó 31-én foganatosított népszámlálás eredménye alapján módosítva az említett törvény-szakasz harmadik bekezdését, — 57.997 főben állapítatik meg.

2. szakasz A közös hadsereg számára megállapított ujenczlétszámból a magyar szent korona országai által kiállítandó ez az 57.997 főnyi, továbbá a honvédség számára ugyanazon törvény-szakasz hatodik bekezdésében megállapított 17.500 főnyi ujenczjutalékoknak, végre az említett törvényekik 37. szakaszában megnevezett póttartalékosoknak kiállítása az 1912. évre megszavaztatják.

3. szakasz Ezeknek az ujenczoknak és póttartalékosoknak kiállítása céljából ugyanazon törvényekik 16. szakasza értelmében az 1891., 1890. és 1899. évben született állításkötelesek hivandók fel. A felsorolás időszakát ez évre kivételesen rendelet fogja megállapítani.

4. szakasz Ez a törvény a véderőről szóló törvényvel egyidejűleg a kihirdetés napján lép hatályba és végrehajtásával a honvédelmi miniszter biztatik meg.

Tüdöbetegek-kórház.

A törvényjavaslat az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira, köznevelődési célok támogatására és a Budapesti Poliklinikai Egyesület által létesítendő kórház céljaira engedélyezendő nyeresémenykelesünről szól. A törvényjavaslat felhatalmazza a pénzügyminisztert legfeljebb 12 millió korona névértékű, egyenként 12 koronáról szóló nyeresémenykelesün kibocsátására,

Az adótörvény módosítása.

A módosítások, kiegészítések és ezzel kapcsolatos intézkedések az 1909. évi VI., VII., VIII., IX., X. és XI. törvényekikre vonatkoznak.

A 41. szakaszos törvényjavaslatban egy mé-

lyebbre ható intézkedés van s ez az általános kereseti adóhátralék 3 százalékra, sőt bizonyos esetekben a csekélyebb teherviselő képességgel bíró alanyok (ez irás?) érdekében 2, illetve 1 százalékra mérséklése.

A megokolás szerint, ha a jövedelemadóhoz egy 4, illetve 5 százalék általános kereseti adó csatlakoznék, az adókules a 10.000—30.000 koronát kitevő jövedelmeknél a 7—8 százalékot meghaladja s így nem lehetne számolni a tényleges jövedelmeknek megfelelő adóvállalásokkal. A módosítás szerint a 10.000—30.000 koronás községi jövedelmek az általános kereseti adó és a jövedelmi adó által visszasamaradt 5—6 százalék erejéig fognak kezelteni.

A házadókról szóló törvény azt a módosítást nyeri, hogy a részben lebontott ház új épületrészeit is megilleti az ideiglenes adómentesség.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény akkép egészítették ki, hogy e vállalatokhoz csatoltatnak a közuti és helyi érdekű vasutak s a törvényhatósági és községi pénztintézetek.

Behódolt a főváros.

— Bizalmi szavazat a kormányknak. —

— A törvényhatóság közgyűlése. —

Budapest, június 19.

A főváros törvényhatósági bizottsága ma rendkívüli közgyűlés keretében 156 szóval 76 ellenében elfogadta azt a munkapárti részről beadott indítványt, mely bizalmat szavaz a kormányknak és a képviselőház elnökének, elítéli az obstrukciót, egyben pedig a parlamenti erőszakosságokat és törvénytelenégeket az obstrukció elkerülhetetlen következményeképpen helyesli. A főváros törvényhatóságának ez az állásfoglalása mintegy folyománya annak a szellemnek és régi szolgálattűzésnek, mely minden kormányknak behódol és amely annakidején Haynaut is a főváros diszpolgárává választotta meg. A Tompa Antal radikális indítványának — melyet mai számunkban közlünk — mindössze 46 támogatója akadt, a Vázsonyi Vilmos higgadt és tárgyilagos — mintegy közvetítő indítványát pedig fel sem tették szavazásra, és így örök titok marad, hogy ennek az indítványknak hány híve akadt volna. Pedig egészen kétségtelen, hogy azután a nagyhatású beszéd után, melylyel Vázsonyi ismeretes indítványát megokolta — a közgyűlés az ő indítványa mellett nyilatkozott meg, és ha nyomban a beszéde után szavaztak volna az indítványok felett, talán-talán a szavazás más-kép végződött volna.

A mai közgyűlés — melyre a munkapárti bizottsági tagok roppant erőfeszítéssel toborozták össze híveiket — valósággal a parlament allűrök jegyében folyt le. A zsufolt karzatokat a fővárosi klikkek segédesapatai töltötték meg, akiknek látogatójegyeiről a klikkvezérek gondoskodtak. Bent az ülésteremben ember-ember hátán, soha, vagy rég nem látott arczok tüntek fel sűrű rajokban, felvonultak a mezei hadak is, akik csejlesen meghuzódtak a Weisz Manfrédnek, Lánzy Leóknak, Megyeri Izidorok szomszédságában. Az elnöki széknél Bérczy István ült szigorú arczal és úgy ő, valamint az elnöklésben őt egy darabig helyettesítő Rózsavölgyi Gyula alpolgármester sűrűn osztogatták a rendreutasításokat a vérmesebb közbekiáltóknak. Sőt — a Tisza István elnöki példaadása ráragadt Rózsavölgyi Gyulára is, aki Gebhardt Károly bizottsági tagtól kétszeri rendreutasítás után megvonta a szót. Pedig Gebhardt nem tett egyebet, minthogy erősen bonczkése alá vette azt a csuf szereplést, melyre a renegát Havass Rezső vállalkozott a munkapárti indítvány megokolásával. Havass Rezső különben is a közgyűlés egész tartama alatt célpontja volt az ellenzéki ostromnak és végül is a jól megérdemelt támadások elől kénytelen volt a püpatóriumba menekülni. A „pfuj, Tisza-huszár!“ elnevezés sűrűn röpködött utána és a munkapártiak éljenzés csaknem elveszett abban a zsvajban és káoszban, amit az ellenzékiek felháborodása lépten-nyomon felidézett.

A polgármester és az alpolgármesterek a munkapárti indítványra adták le szavazatu-

kat. Annál szebb és jólesőbb volt a tanács magatartása, melynek 17 tagja tartózkodott a szavazástól. Az ellenzék percekig tartó tapsviharral tüntetett a gerincez tanács mellett.

Nyomban a közgyűlés megnyitása után felolvastatta Bérczy István a munkapártiak indítványát, melyet Havass Rezső és társai nyujtottak be, majd Tompa Antal indítványát, mely a függetlenségi párt álláspontjának a kifejezője. Amikor Havass Rezső felállott, hogy indítványát megokolja, az ellenzékiek óriási zajongásba törtek ki. „Renegát“, „hitehagyó“, „Tiszahuszár“, „le vele“ és efféle szidalmazások érték Havass, aki tudvalevőleg a függetlenségi pártknak volt még röviddel ezelőtt is egyik legvéresebb száju tagja, aki a klikkek állandó szidalmazásával tette nevét Budapestten ismertté. Halálsápadtan állta a támadásokat Havass és rövid néhány szót mondott a saját álláspontjának védelmére, de szava elveszett a zajban és Havass — mit tehetett volna egyebet — sietve leült. A munkapártiak megéljeneztek és — ez nagyon jellemző — tapsolt neki a numerus claususos-karzat is.

Tompa Antal megokoló beszédét már figyelemmel hallgatták. Pedig ez az öreg ellenzéki kegyetlen igazságokat mondott. Amikor arról szólt, hogy Lukács László miniszterelnök hazudozott és becsapta a Justh-pártot, akkor kapta az első elnöki rendreutasítást és azt a biztató ígéretet, hogy ha e kijelentését vissza nem vonja, az elnök megvonta tőle a szót. Tompa Antal erre befejezte beszédét az ellenzék sűrű tapsai közepette.

Vázsonyi Vilmos szólalt fel Tompa után, aki mindenekelőtt kijelentette, hogy nem járul hozzá sem a Havass Rezső, sem a Tompa Antal indítványához. Felolvasta a maga indítványát, melyet már ismerttünk és amely egyformán elítéli az obstrukciót és a parlamenti erőszakosságokat. Nagy esendőben és általános figyelem között fejtegette Vázsonyi, hogy az ő parlamenti izolált helyzete lehetővé teszi neki, hogy minden pártszene-délytől menten, higgadtan adjon meggyőződésének kifejezést. Az ő indítványa nem az arany középut szokványos keresése, hanem lelkeknek meggyőződése, 1901 óta minden obstrukcióba részt vett. Azért, mert azt hitte, a küzdelmek kijelölt célja el fog éretni. De előtte is lecsapott a villám, mely fellobbantotta a valóság fátyolát. A koalíciót érti, melynek semmit sem sikerült megvalósítania. A nemzeti küzdelemben kellett megtanulnunk, hogy egy szétdarabolt Magyarország nem tud a hatalmas Ausztriával megküzdeni. Akkor lett előtte világos, hogy obstrukcióval lehet valamit megátolni, de vele építeni nem lehet. A biblia szerint Jericho falait trombitával le tudták rombolni, de felépíteni nem tudták. Egy másik villámcsapást is látott. A horvát obstrukció megmutatta, hogy a mai házszabályok mellett a horvátok egy más eltévelyedett nemzetiségi párttal együtt olyan obstrukciót csinálhatnak, amely a magyar parlament munkaképességét bénítja.

Ezek azok az okok, amelyek megváltoztatták véleményét az obstrukcióról, amely ma már közéleti kalamitássá fajult. A parlamentek házszabályai között az angol házszabály a legeszigorubb, ám ott is a legfeljebb az egyéni szabadság. A mi házszabályainknak nincsenek olyan rendelkezései, mint az angol házszabályoknak, amelyek parlamenti fogházra és mandátumvesztésre is ítélik a reitenskedő képviselőket. Helyteleníti azt a drasztikus eljárást, mely a parlamentből kirekesztette az ellenzéki képviselőket a mentelmi bizottság hatáskörének kikérése nélkül. Nem emeli a parlament tekintélyét, ha az elnöki erőszak rendszeresített. Beszéde további folyamán élesen támadta Vázsonyi a koalíció mulasztásait, az obstrukció módszerét, különösen hosszasan a szociáldemokrata pártot és oda konkludált, hogy a végletek harcát ez az ország magának meg nem engedheti. Jöjjön el mielőbb az az expiació, hogy ez a parlament csinálja meg a választójogot és aztán hagyja el a helyét.

Rendkívüli hatása volt Vázsonyi hatalmas gyönyörűen felépített beszédének és az utána felhangzó tomboló tapsvihar csak akkor ült el, amikor az elnök szünetet adott. Szünet után Benedek

János szólalt fel, aki hangsúlyozta, hogy a főváros a fegyveres hatalom erőszaka előtt zászlót nem hajthat, pedig a Havass indítványának elfogadása ezt jelentené. Haynau diszpolgári megválasztása is a tettleges erő előtti meghódolás volt. Nagyszerű és roppant lelkes beszédét a munkapárti fiatalság éretlen és izetlen közbekiáltásokkal akarta minduntalan megzavarni, de Benedek kijelentette, hogy ha zavarják — őjfélig is elbeszél. Mikor aztán a fiatalság elhallgatott, Rózsavölgyi elnöklő alpolgármester tetszelgett magának a szigorú elnök szerepében, amit Benedek végre is megunt és lelkes beszédét az ellenzék sűrű tapsai között befejezte.

Vértes Emilt már meg sem akarta hallgatni a mindenáron már szavazni akaró közgyűlés. Pedig rövid beszédében sok okos dolgot mondott Vértes. Azért huzcolták be ide a politikát — ugymond — hogy egy kétes értékű bizalmi nyilatkozattal kedveskedjenek a kormánynak. A Vázsonyi indítványához csatlakozott.

Élesen támadta a munkapárti indítványt az utána felszólaló dr. Neumann Árpád is. Havass provokáló indítványa késztei felszólalásra. Azon egyének megválasztása — ugymond — aki ma a parlament tanácskozásait vezeti, a házszabályok súlyos megsértésével jött létre. Ettől a törvénytelen választástól máig, a jogtalan erőszakok halma- zát tapasztalhatjuk, melyek csak egy ily jogtalanul az elnöki széket elfoglaló egyén agyában fogamzhat tak meg. A mai többségnek ilyen erőszakosságok elkövetésére joga nincs, mert mandátumának kilencztedrészét pénzén vásárolta. A mai többség csak lefelé tud erős lenni, de felfelé vakon követi a hatalom parancsait. A parlamentből kidobták a parlamentárizmust. Pártpolitikától eltekintve, Vázsonyi indítványát fogadja el.

Ballagi Aladár volt a következő szónok, aki szerint a mai törvényhatóság nem illetékes, hogy e nagy aktuális politikai kérdésben állást foglaljon. A mai törvényhatóság fele elavult virilis jogon ül itt, többiek nagyrészt inkompatibilisek. Ez a törvényhatósági bizottság nem lehet bírója a mai állapotoknak. Elnöki intézkedése az ország egész ellenzéke az utczára van kitéve. Ezt helyeselni nem lehet. Erre a világhistóriában nincs példa. Macchavilli Principéjében van benne szó szerint az a despotizmus, ami ma a Házban történik. E szavaknál kitört a vihar: Havass odaszól Ballagi felé, mire Havass felé fordul az ellenzék haragja: „Pfüj, Tisza-huszár, renegát“ és hasonló kifejezésekkel illetik Havass és perczekig tart az éktelen zaj és lárma. Az elnök egymásután utasít rendre, amire a szabadpolgárok zsebkendő lobogtatással felelnek.

Gebhardt Károly dr.-tól, aki azzal kezdte beszédét, hogy a munkapártiak jól választották meg Havass személyében a szónokukat, Rózsavölgyi Gyula elnöklő alpolgármester megvonta a szót.

A közgyűlés utolsó szónoka Andreánszky Jenő dr. volt, aki szintén erősen támadta a munkapárti indítványt. Ez a közgyűlés mindig kormányhü volt — mondta Andreánszky — és ha holnap az abszolútizmus lenne urrá az országban és felfüggesztenék az alkotmányt: kormányhü lenne akkor is. Elnöki rendreutalást kapott ezért ő is.

Zárszó jogán az indítványozók nem beszéltek és így fél 9 órakor megkezdődött az indítványok fölött való szavazás. Először a Tompa Antal indítványára szavaztak föllállással, amikor ugyanis, 46-an szavaztak a radikális, hazafias indítvány mellett. Ezután a Vázsonyi indítványára kellett volna a szavazást elrendelni, de az elnök ehelyett a Havass indítványára rendelte el a névszerinti szavazást, melynek eredménye, hogy 156-an az indítvány mellett, 76-an pedig ellene szavaztak. Jólleső érzést keltett, hogy a tanács egyetlen tagja sem vett részt a szavazásban. Az elnök kihirdette a szavazás eredményét, a Vázsonyi indítványa pedig ennek folytán szavazásra sem került. Így lett 1912. június 19-ile is a főváros gyászos emlékű napja, melyért létező körülmények bizonyára szégyenkezni fognak.

Kormányválság Ausztriában.

— Inog a Stürgkh-kormány. — A véderő-reform a Reichsrathban. — Obstruálnak a lengyelek. — Dlugos miniszter lemondott. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

Az osztrák kormány helyzete a mai napra válságosra fordult. Ez a válság azonban nem pillanatnyi, hanem kezdete egy hosszabb politikai válságnak, amely előreláthatóan csak ősszel érhet véget. A válságot Heynold belügy-miniszter idézte elő. Viselkedésével kihívta a lengyelek obstrukcióját s ez máris azt eredményezte, hogy Dlugos galicziai miniszter lemondott. Zaleski, a másik lengyel miniszter nem mondott le, de ez nem változtat semmit az ujonnan előállott helyzetben, amely czidőse- rint úgy áll, hogy a Stürgkh-kormány kéante- len lemondani, de viszi az ügyeket tovább mindaddig, amíg a véderőjavaslatokat és a budget-vitát keresztül nem hajszolják a par- lamentben. Ez pedig előreláthatóan őszig fog eltartani.

Csak akkor kezdődik meg Ausztriában az igazi kormányválság.

A lengyelek határozata.

Báró Heynold belügyminiszter, aki Stürgkh betegsége alatt ideiglenesen a miniszterelnök- séggel is meg van bízva, idézte elő a válságot tegnapi ügyetlen eljárásával. A király ugyanis megbizta Heynoldot azzal, hogy tudassa a ruthén klub- bal megelégedését afölött, hogy a klub megváltoz- tatva eddigi álláspontját, megszüntette az obstruk- ciót s beleegyezett a véderőjavaslatok gyors letár- gyalásába. Heynold ennek az üzenetnek olyan for- márt adott, mely arculosapása a parlamentárizmus- nak és amely miatt most a lengyelek kormányválsá- gát akarnak provokálni. A miniszter ugyanis ma- gához hivatta a ruthén klub vezetését, a király üzenetét kategórikusan, mint parancsot közölte velük, a galicziai minisztert a szokás ellenére egész eljárásában mellőzte, sőt a lengyelek ama kérésére, hogy a királyi üzenetet velük írásban is közölje, egy czeruzával irt czédulát adott át nekik. A len- gyelek most a leghatározottabban tiltakoznak a kor- mány ilyen kortesfogása ellen. Dlugos galicziai miniszter beadta lemondását, a lengyel klub pedig bejelentette, hogy ezek után megtagadják a költség- vetési provizóriumot a kormánytól.

A lengyel klub ma a következő határozatot hozta:

A lengyelek klubja nem bízik többé a mi- niszterium vezetőjében s megszakítja vele az összeköttetést. A lengyel klub teljes bizalom- mal viseltetik Dlugos és Zaleski lengyel mi- niszterek iránt.

Szóval a lengyelek teljes erővel meg fogják obstruálni a véderőjavaslatot.

A cseh klub bomlása.

Az egyesült cseh klub ma délután ülést tartott, s kimondotta, hogy második olvasásban a véderőjavaslat mellett fog szavazni. Ez ellen a határozat ellen csak a Klopác vezérlete alatt álló cseh nacionalisták szavaztak. Ezek ki- lépnek az egyesült cseh klubból és szintén ob- struálni fognak.

Bécsből jelentik: A csehek klubja 40 sza- vazattal 21 ellenében elhatározta, hogy a vé- derőjavaslatok mellett foglal állást és 37 szava- zattal 17 ellenében elvetette az egységes klub felbontására vonatkozó radikálisok által be- adott indítványt. A cseh radikálisok erre ki- jelentették, hogy a klubból kilépnek.

A kormány helyzete.

A belügyminiszter ma kihallgatáson volt a királynál és bejelentette lemondását. A lemondást a király nem fogadta el. A pártok csak öt okolják a válságot és ha nem volna szükség a véderőjavas- latok gyors elintézésére, kétségtelenül az egész kor- mány belebuknék Heynold ügyetlenségébe. De mi- vel a király most mindenképp a véderőjavaslatok gyors elintézését kívánja, egyik miniszter lemondá- sát sem fogja elfogadni.

A véderőjavaslatokat mindenképpen elintézik, az obstrukció dacára is, mert a Reichsrathban a szigorított házszabályok és a parallel ülések miatt igen nehéz az obstruáló pártok szerepe.

Douglas lemondását, — akinek a lengyel klub bizalmat szavazott — a király elfogadta.

A Reichsrath ülése.

Az osztrák képviselőház ma megkezdte máso- dik olvasásban a véderőjavaslat tárgyalását. Som- mer képviselő volt az első szónok, aki elfogadásra ajánlotta a javaslatot. Javasolja végül, hogy a Ház térjen át a törvény tárgyalására.

Choc képviselő az ülés befejezésére vonatkozó indítványok indoklására kifejti: A véderőbizott- ság jelentésének tárgyalásába nem lehet belomenni, mert egyrészt a magyar képviselőház határozatai, már amennyiben a Tisza alatt hozottakat határo- zatnak nevezni lehet, még nem lettek szankcionál- va, másrészt pedig a kormánykriszise való tekin- tettel. A véderőbizottság jelentése fölött nem lehet vitát indítani, amíg nincs rend a kormány kebelé- ben. A szónok javasolja az ülés befejezését és fen- tartja magának, hogy a következő ülés napirendjé- nek megállapítása alkalmával változtatásokat javo- solhasson a napirenden. Az ülés befejezésére vonat- kozó javaslatot leszavazzák. A ház erre megkezdí a véderőbizottság jelentésének tárgyalását.

A véderőjavaslatok második olvasása során Leuthner kisebbségi előadó kifejti, hogy a kétéves katonai szolgálatra vonatkozó rendelkezés tulajdon- képen a lakosság lehető legsúlyosabb megterhelé- sét leplezi. Az egyéves önkéntesi jog a polgári oszt- ály privilégiuma. A törvény minden rendelkezését a leggyalázatosabb osztályszellem hatja át.

Spadero képviselő azt kívánja, hogy a haditea- gerészetnél a szolgálati időt szállítsák le három esztendőre.

Gross kifejti, hogy a német nemzeti szövetség megszavazza a véderőjavaslatokat, melyek a hede- reget megerősítik és a lakosság részére könnyítése- ket tartalmaznak.

Bianchini képviselő kifejti, hogy az új véderő- javaslat a súlyosan szenvedő Dalmáciára újabb terheket ró, amennyiben fiait kénytelenek a hadi- tengerészetnél négy évig szolgálni. Minthogy a tör- vény Magyarországon nem jött létre alkotmányo- san, nem is volna szabad azt elfogadni. Tiltakozik a horvátországi viszonyok és Cuvaj diktatúrája el- len, aminek Ausztria kell, hogy végetvessen.

Zitnik képviselő megszavazza a javaslatokat libáik dacára. Szónok ezután a horvátországi vi- szonyokat teszi szóvá és megjegyzi, hogy Ausztriá- nak nem volna szabad megengednie, hogy a leghi- vebb nép, a horvátok oly barbár elbánásban részesül- jön a magyarok részéről, mint éppen a legutóbbi időben. A horvátországi abnormális viszonyokkal benső összefüggésben állanak a boszniai viszonyok. Bosznia ugyszólván a levegőben lóg, mert a ma- gyarokak e kérdésben engedtek és az ugynevezett történelmi jogait elismerték, holott ilyenek sohasem léteztek. A monarchia közjogi viszonyai sürgősen szükségessé teszik a revíziót. delegációk helyére közös parlamentnek kell jönnie, amint azt az októberi diploma megállapítja. Végül kifejti, hogy Ausztriának újból egyetértőnek és erősnek kell lennie, hogy a magyaroknak diktálhasson, vaj- jon milyen törvényeket akar elfogadni.

EGYHÁZAK.

— (Miniszteri biztos Karlócán.) Karlóczi jelentés szerint Joanovich Pál miniszteri tanácsos tegnap odáérkezett, hogy Lukács László miniszter- elnök rendeltére a görög-keleti szerb egyházi ala- poknak a kongresszusok részéről 1890 óta nem tár- gyalt zárószámadásait belegezze s az alapok és alapítványok kezelését beható vizsgálat alá vegye. A kiküldött miniszteri biztos kíséretében vannak a vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről Pro- dan János számvizsgáló, a horvát-szlavon királyi biztos részéről Zeininger Béni főszámtanácsos. A vizsgálat előreláthatóan hatheti működést fog igényelni.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár megint beszélt. Brunsbüttel-koogból jelentik: A regattáról való visszatérés után Vilmos császár tegnap este a *Viktória Lujza* gőzösre ment, ahol ebéd volt. A diszebed folyamán dr. *Burchard* polgármester felköszöntötte a császárt, aki válaszában a többi közt ezt mondta:

— A német kereskedő most már nem idegen, hanem saját zászlaja alatt nyugodtan mehet utjára. Összes képességeinek megfeszítésével dolgozhatik és bizhat abban, hogy ahol szükséges, a birodalom védelme áll mögötte. Ez csak úgy lehetséges, ha minden erőnket egyesítjük német zászlónk alatt. De, mint önök uraim mindnyájan tudják, a zászlónak dicsőségesen kell lengenie, nem szabad könnyelműen kibontani és nem szabad könnyelműen felüzni, ha nem vagyunk bizonyosak benne, hogy meg is védhetjük. Férteni fogják, miért gyakoroltam tartózkodást a német zászló kiterjesztésében, ahol talán egyik-másik óhajtott és kívánta volna. A Hanza régi jelmondata vezérelt, mely markáns botúkkal ékeskedik a lübecki vérosházán: *A zászlócskát könnyű a rudra tűzni, de nagy dolog becsülettel lobogtatni!* Nos, uraim, azt hiszem, vándorálhatom azt, hogy eddig senki sem érintette nagyon közelről a mi zászlónkat, amióta én uralkodom. Azért sikra szállok és állom, hogy ahol önök előhaladnak, ott zászlóm követni fogja önöket! (Bravo! kiáltások.)

A diszebed után a császár hosszabb ideig cerelet tartott, majd visszatért a *Hohenzollern-ra*, mely ma reggel a Vilmos császár-osatornán át Kielbe ment, ahol azután megkezdődik a jubileumi nagyhét. — Hamburgból jelentik: A császár tegnap a *Viktória Lujza* gőzösn ebéd után hosszabb ideig tanácskozott Sir *White* angol hajóépítésszel és Lord *Pirrie*vel, a *Titanic* építőjével. A tanácskozáson a *Titanic* katasztrófájából leszárt tanulságokat tették szóvá. — Kielből jelentik: A *Hohenzollern* jacht a csszárral ma délben ideérkezett. A jachtot a hadihajók üdvözlésekkel fogadták.

A francia kormány győzelme. Párisból jelentik: A kormány felvetette a bizalmi kérdést az új proporzionális választói javaslatnál és a *Poincaré*-kormány a szavazáson nagy többséget kapott.

Roosevelt első veresége. Chicagóból jelentik: A republikánus nemzeti konventet ma nyitották meg és az első szavazás, amely erőpróba volt. *Taft* javára dolt el, így tehát biztos, hogy őt fogják a republikánus delegátusok jelölni. *Hadly* kormányzó (Missouri) mindjárt megnyitás után javasolta a nemzeti komité által elkészített lajstrom megváltoztatását, mert 80 *Taft*-delegátus szabálytalan módon lett megválasztva. Ha a konvent egy kis csoport által ellenőriztetik, akkor nem politikai párt, hanem politikai oligarchia uralma áll fenn. Az indítvány heves vitát keltett, melynek folyamán *larmás jelenetek voltak*. Számos gyalázó kiáltás, mint: *Rablók! Tolvajok!* hangzott el, amelyek a nemzeti komitére értettek. *Rosewater*, a nemzeti komité elnöke, kijelentette, hogy a javaslat Elvül csik a napirenden, mert a konvent még nincs szervezve. Javasolta, hogy *Elihu Root*ot válasszák meg ideiglenes elnöknek. *Roosevelt* hívei ezzel szemben *Mac Govern* kormányzó delegáltak ideiglenes elnöké. A szavazás óriási lármá és izgatottság közepette kezdődött. Amikor *Kalifornia* államot felhívták, kijelentették, hogy az állam delegátusai nem érzik magukat kötve semmiféle olyan szavazás eredménye által, melyen presszió hatása alatt kiküldött delegátusok is részt vesznek. A *Taft*-pártiak jelöltjét, *Root* szenátort választották meg 528 szóval 502 ellenében, mely *Mac Governre* eszt. Nyolczat az 1078 szavazatból *Lafollette* kapott, aki jelölve sem volt. Ez a szavazás volt *Roosevelt* első veresége. Hívei azon fognak igyekezni, hogy a mandátum-bizottság az ő delegátusaitat tegye azoknak a helyébe, kiket a nemzeti bizottság választott. Délután négy óra felé mintegy tízezer főnyi tömeg, melyben suffragettek is voltak, nekiment a rendőri sorfalnak azzal a szándékkal, hogy azt áttörve, behatoljon a coliseumba. Eközben többen revolverrel és őrrrel fenyegették a rendőrséget. A roham azonban nem sikerült, mert a rendőrség erősítést kapott. A rendőrség több, mint száz embert letartóztatott. — Chicagóból jelentik: A konvent péntekig, amikor az elnökjelöltet kandidálják, előzetes tanácskozásokat folytat.

A szerb igazságügyminiszter bukása. Belgrádból jelentik: A szkupstinában dr. *Arandjevic* igazságügyminiszter egy interpellációra adott választ egy erőszakos nemi közözlés miatt több évi börtönrre ítélt fegyenc megkegyelmezése dolgában. A miniszter kijelentette, hogy miután belátja, hogy a szkupstina nem hajlandó egyszerűen a választ tudomásul venni, mint ezen esetért egyedül felelős reszortminiszter, benyújtotta lemondását. A miniszter kijelentését a szkupstina szótlánul fogadta, mire az interpellációs vitát befejezték.

A munkásszervezetek és a pápa. Augsburgból jelentik: Az augsburgi *Volkszeitung* a müncheni pápai nunciaturától a következő közleményt kapta: Miután Németországban a munkásszervezetek dolgában a boszantó és ártalmas polémia még mindig tart, a szent atya élénk kívánsága, hogy mindkét fél minden fejtegetést különösen a sajátban, beszüntessen és engedje át a szentszéknek a fontos kérdésnek a püspökökkel egyetértőleg való rendezését és a szentszék azután majd megfelelő mihez tartási utasítást fog adni.

Taft

és

Roosevelt.

Emlékezünk valamennyien, hogy *Taft*ot *Roosevelt* ültette az elnöki székbe. A nagy *Teddy* oroszlanokra akart vadászni, de mert az amerikai Egyesült-Államok elnöke nem hagyhatja el az országot, *Roosevelt* átnyújtotta a hatalmat legjobb és legbensőbb barátjának, legjobb tanítványának, *Taft*nak. Most újra elérkezett az elnökválasztás ideje és a jó barát, a hálás tanítvány hódolattal adja vissza az elnöki tisztet *Roosevelt*nek.

Szívében hálával utazza be az egész országot és lelkesen ajánlja *Roosevelt*et. Ékes szónoklatokban állít szobrot dicső elődjének, hozzáteve, hogy ilyen kiváló férfunak régen vashan kellene állni. Minden szavából szeretet sugárzik és a jellemrajzból, amelyet a nagy *Teddy*ről országszerzte fest, nem hiányzanak a legapróbb, de éppen ezért legkedvesebb vonások. Elmondja, hogy milyen kedvesen lopott ezüstkanalat, milyen bájosan fészott ki negyedmagával egy expresszvonatot és mennyi humorral rabolt ki egy családot, amelyhez esküvőre volt hivatalos.

Taft azonban nem áll meg a szónoklatnál, tettel is legjobb barátja mellé áll. *Roosevelt* szavazatait megsemmisíteti, mert be akarja bizonyítani, hogy kevesebb szavazattal is lehet győzni, a szavazókat bezárátja, nehogy bajuk essék ebben a csuf, forogtetes világban. Saját híveit arra bujtogatja, hogy revolverrel támadjanak *Roosevelt* embereire s így elérjék, hogy táborra riúkul, mert a törvény ráeszi a kezét a revolveres támadókra. Annnyira ment a barátságban, hogy a conventre be se eresztette *Roosevelt* embereit, nehogy a rossz levegőjü teremben elájuljanak vagy inzultusokat kelljen eltűrniök a *Taft*ra szavazóktól.

Ilyen nagyszerű barát ez a *Taft*.

Elemi iskolákban fogják tanítani. De meg is érdemli, mert aki ezen a téren többet produkál, az — amerikai szélhámos.

Ray.

TÁVIRATOK.

Az olasz-török háború.

Tripolisz, június 19. (Félhivatalos.) Hitelt érdemlő forrásból érkező hírek szerint az e hó 8-iki zanzuri ütközetben a törökök sokkal nagyobb veszteséget szenvedtek, mint eddig hitték. Csupán a jobbszárnyunkon 547 halottat temettek el a csapatok. A zanzuri lakosok szerint pedig sok halotttestet magukkal czipeltek a törökök. Több sejk is a halottak közt van.

Frankfurt, június 19. A „Frankfurter Zeitung“ konstantinápolyi jelentése szerint Montenegro királya rövid idővel ezelőtt a czetinjei török követ közvetítésével felajánlotta szolgálatait az

olaszok és a törökök közti közvetítésre. A porta ezt az ajánlközt udvariasan megköszönte és elutasította.

Szerelmi dráma a vonaton.

— Egy *Kürthy* báró és *Alberti* grófnő üngyilkossága. —

Budapest, június 19.

Jelentettük röviden, hogy az éjszaka egy Bécsbe érkező vonat elsőosztályu fülkájében báró *Kürthy* László pozsonyi lakost átlőtt homlokával haldekolva s mellette *Alberti* Alice grófnőt, badeni lakosnót agyonlőve, holtan találták. A főúri világban nagy izgalmat és szenzációt keltett gyilkos szerelmi drámáról ma még a következő részleteket jelentik:

Kevéssel tizenegy óra előtt robogott be Bécs-ujhely felől Bécsbe, a déli vasut pályaudvarára az a vonat, amelynek elsőosztályu fülkájében egy fiatal embert találtak igen súlyosan sebesülve, eszméletlen állapotban, jobb halántékon lött sebbel, továbbá egy harmincz év körülinek látszó nőft, mellén két lött sebbel, holtan. A férfi a padlón feküdt s jobbkezében revolvert tartott, a hölgy fejében, egy sarokban, görceösen szorongatva egy kis ezüst fészületet. A férfi iratai között névjegyet és vadászengedelmet találtak, valamennyit ezze: a névvel: *Kürthy* László báró, Pozsony; a nőné pedig ezt a névjegyet: *Comtesse Alice Alberti d'Enneaux*, Baden (Bécs mellett). A férfi elegáns ruháju, izmos termetű, a hölgy sudár termetű és igen elegáns.

A férfit a mentők a Favoriten-Strassén lévő wiedenü kórházba vitték, a hölgyet pedig a bonczelőintézetbe szállították. A vizsgálat megállapította, hogy a hölgy *Alberti* Alice grófnő, harmincz éves (szül. 1882, december 6.) és leánya gróf *Alberti d'Enneaux* Antalnak, a bécsi agrárintézet másodkormánybiztosának. Egy nővére van, *Ella* grófnő, aki nála két évvel fiatalabb és szintén hajadon. Anyja, született nagylónyai és sárosnaményi *Lónyay* Sarolta, hosszabb idő óta Budapesten egy szanatóriumban él.

A fiatal ember, a huszonegy éves báró *Kürthy* László, a pozsonyi jogakadémia hallgatója, báró *Kürthy* Lajosnak, Zólyom és Bars vármegyék főispánjának, néhai *Zichy* Ludovika grófnővel kötött házasságából Koszaniczaszentpéteren 1891-ben született egyetlen gyermeke volt. Több bucsuzólevelet találtak nála, melyek közül az egyik, mely zárt, atyjának, egy másik pedig *Kürthy* István komáromi főispánnak szól. Édesatyja, báró *Kürthy* Lajos, ma délelőtt Besztercebányáról Bécsbe utazott fia betegágyához, ahova a fiatal báró nagybátyja, *Kürthy* István komáromi főispán ma reggel megérkezett. Báró *Kürthy* László édesanyja, szül. gróf *Zichy* Ludovika már régen meghalt; a szerencsétlen fiatal ember a bécsi Teréziánumban nevelkedett, a mult évben szolgálta le önkéntesi évet *Pardubitzban* a dragonyosoknál s most jogot hallgatott Pozsonyban.

Alberti Alice grófnő, akinék holttestét ma reggel nővére, *Ella* grófnő agnoszkálta, állítólag beteg volt s az utóbbi időben alig lehetett az utcán látni. Anyja révén közeli rokonságban volt *Lónyay* Elemér gróffal s ennek felesége, *Stefánia* hercegnő volt nemrégiben a bérnálásnál a bérmanyja.

A pár valószínűleg *Badenben*, ahol *Alberti* grófék laknak, szállt fel a vonatra. *Pfaffstaettenben* beszállt az ellenőr és megnézte a jegyeket. Báró *Kürthy* is felmutatta jegyét. Ezután a pár lehuzta a függönyöket és bezárta a kocsi ajtaját. A véres tettet valószínűleg röviddel a bécsi déli pályaudvarba való befutás előtt követhették fel. Bizonyos, hogy báró *Kürthy* előbb a grófkisasszonyt lötte agyon és azután lött magára. Ebből következtetnek, hogy a grófkisasszony a fészületet kezében tartotta, tehát nem tarthatta a fegyvert. A náluk talált levelekből kitünik, hogy a véres tragédiát közösen határozták el. A náluk talált levelek többnyire az egymással folytatott szerelmi levelezésből valók. Mindenesetre szeren-

esélen szerelemről van szó, melynek nem volt eredménye az egyesülésre. A levelek súlyos lelki bánatról szólnak. Egy nyitott levél is, mely a megtaláláshoz van címezve, világosan hangsúlyozza, hogy közös elhatározásból mennek a halálba. A halott grófkisasszony apját értesítették, aki ki is jött a pályaudvarra. Anyjával azonban, miután beteg, nem közölték a katasztrófát. Az Alberti-család a trienti ősi patriczius-családok közé tartozik és már 1525-ben is mint ilyenekről történik rólok említés.

Bécsből érkezett újabb jelentés szerint ma délben érkezett telefonjelentés tudatta, hogy délelőtt 11 órakor báró Kürthy László is meghalt, anélkül, hogy magához tért volna.

UJDONSÁGOK.

Ujságírók szuronyok közt.

A rendőrség felelőssége.

* * *

A szurony, amely a puska csövénél végeire van tűzve, már természeténél fogva vére áhítozik. Mit ér a hatalom, ha nem lehet visszaélni vele! — sóhajtott föl egy államférfi, aki kénytelen volt a törvény keretében megmaradni s hatalmával nem excedálhatott. Mit ér a szurony, ha nem lehet vele szurni? — kérdezi egynémely kifent bajszu esendőlegény, amikor napról-napra kivonultatják és felvonultatják és parancsot kap, hogy álljon és cirkáljon. A diuh elborítja, tépi, marja, hogy sem neki, sem a szuronyának semmi dolga, mégis egész napon át el van foglalva ő is, meg a szuronya is.

S a rendőrség is valószínűleg úgy gondolkodik, hogy ha már mindig készenlétben van és katonai erő is áll rendelkezésére, legyen legalább dolga igazán. Ha lud, legyen kövér. Ne csak a rendőr legyen elfoglalva, hanem a fegyvere is.

S miután másokon nem hűtheti tettgyát, tehát az ujságírók ellen fordul. Az ujságíró-faj különben sem kedves a rendőrség szemében. Az ujságíró hivatásának teljesítésében gyakran jut abba a helyzetbe, hogy kénytelen rendőri tulkapásokról, visszaélésekről, hanyagságokról és egyéb dolgokról beszámolni. Ez kellemetlen.

Csak egy esetben kedves az ujságíró a rendőrnek: ha sikere van, szereti, ha az ujságíró ezt a sikert világgá kürtöli és minél gyönyörűbben szinezi ki ékes szavakkal és megfélemlítő jelzőkkel. Haj, milyen barátságos és nyájas pofát vág a rendőrtisztviselő, ha saját dicsőségéről kér egy balladát, vagy legalább is egy románcot. Maga keresi föl az ujság íróját, ha magáról és előnyeiről akar írni. Kollégáim, akik a rendőrséggel érintkeznek, sokat tudnának erről beszélni.

Azt külön nem kell magyarázni, hogy mozgalmas időkben, amikor — mint most — a világ tele van az izgalom tüzeivel, az ujságíró van legerősebben benne a mozgalom kavardásában. Mindent látnia kell; mindent meg kell figyelnie. Nem szabad, hogy a részletek elvonják a figyelmét az egésztől és megfordítva: nem szabad, hogy az egész elvonja a figyelmét a részletektől. S nagy hivatást teljesít, amikor a közélet eseményeiről tájékoztatja a világot.

Az ujságírás kulturmisszióját még Oroszországban sem merik kétségbevonni. Mindenhol elismerik ezt; még háborúban is és mindenhol kezére járnak a hivatalos körök és a hatalom letéteményesei. Csak a mi rendőrségünk agyarkodik az ujságírókra és mindenhol, ahol teheti, gúncot vet nekik. Ma például az történt, hogy egy ujságíró kollégánkat, aki a képviselőház előtt hivatását teljesítve kísérte Justh Gyulát, egy esendőszakaszvezető a szuronyával megtámadta és minden bizonynyal agyon is szurja, ha ebben a véletlen meg nem akadályozza. Így is a kabátját és a mellényét ályukasztotta.

Ugyanekkor meglátván ezt az 1545. számú rendőr, szintén agaskodni kezdett benne a virtus és nekítámadt a hírlapíróknak. En-

nek pedig már tudnia kellett, hogy a címeres igazolványával bíró ujságírónak joga van mindenhol, még kordonokon belül is megjelennie.

És igenis senki mást felelőssé nem tehetünk az ilyen rendőri brutalitásokért, mint a rendőrséget és különösen magát a főkapitányt. Azt kell hinnünk, hogy a rendőrségi legfőbb vezetés csak azokat tartja érdemesnek kitüntetésre, vagy előléptetésre, aki a legnagyobb rekordot éri el a brutalitásbau. A leggyásosabb bizonyítvány ez, amit a rendőrség önmagáról kiállíthat. Megszégyenítőbb szegénységi oklevelet bizony nem tudunk elképzelni.

(t.)

A DIVAT SZALON ELŐFIZETÉSE. Értesítettük már olvasóinkat, hogy a Divat Szalonnal április elseje óta nincs előfizetési megállapodásunk s most ismételve kérjük, hogy a Divat Szalonra hozzánk ne küldjenek be előfizetési pénzeket. Azokat az előfizetőinket, akik ilyen előfizetéseket az Egyetértésre való előfizetéssel küldtek be hozzánk, tisztelettel kérjük, közöljék velünk egy levelező-lapon, hogy mennyi időre akartak a Divat Szalonra előfizetni, hogy ezt az összeget a kiadóhivatal vissza küldhesse.

NAPIREND: Naptár. Csütörtök, június 20. — Róm. kath.: Szilvén p. vt. — Prot.: Szilvia. — Görög-ország: június 7. Teodót p. v. — Zsidó: Thamus 5. — A nap két reggel 4 óra 3 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két délelőtt 10 óra 9 perczkor, nyugszik este 11 óra 51 perczkor.

A miniszterelnök mint belügyminiszter fogad a belügyminisztériumban délután 5 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad délben 12 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. — A kereskedelemügyi államtitkár fogad délben 12—2 óráig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalelő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tansermúzeum 9—7-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 9—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalelő képtárak: A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — Szinyei-Merse Pál gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.) Nyitva 9—6 óráig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti kiállítás (Kristóf-tér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **A bolgár király Pöstyénben.** Ferdinánd bolgár király gróf Murányi álnév alatt Pöstyénbe érkezett, ahol a Thernia-szálló 14 szobáját foglalta el.

— **Magyar nemesség.** A király Németh László bártnai polgármesternek és törvényes utódainak régi magyar nemességük ópságban tartásával az Erdőbányai előnevet adományozta.

— **A zágrábi merénylet áldozata haldoklik.** Zágrábból jelentik: *Hervoies* Ivo báni tanácsos állapota a legmagasabb mértékben aggasztó. A beteg rendkívül nyugtalan. Sensoriuma teljesen zavaros, közérzete rosszbodott. A délutáni konziliumon megállapították, hogy a beteg állapota rosszabbra fordult. *Hervoies*ot este ellátták a halotti szentségekkel.

— **Városok kongresszusa.** Nagyváradról jelentik: A magyar városok országos kongresszusa terbe vette, hogy minden évben valamelyik nagyobb városban meetingeket rendez, amelyekben az aktuális városi kérdéseket megbeszéljük. A meeting elnöke Bárczy István, a főváros polgármestere. Az első összejövetel az ősz folyamán Nagyváradon lesz.

— **A Szmracsányi—Rudnyánszky-affér.** Tudvalevően *Rudnyánszky* György munkapárti képviselő, a Ház egyik jegyzője ellen, aki a kitiltásoknál segédkezett Tiszának, a *Pesti Hírlap*-ban és a *Nap*-ban súlyos támadások jelentek meg Rudnyánszky ennek következtében megbizta *Boróczy* Lajost és báró *Jeszenszky* Imrét, hogy provokálják nevében *Szmracsányi* György országgyűlési képviselőt, aki az ellene felhozott vádakot kolportálta s gyanúsító közbeszólást is tett reá a Házban. *Szmracsányi* segédekül *Désy* Zoltán és *Zboray* Miklós országgyűlési képviselőket nevezte meg, akik, miután a segédek összejöttek, azt jelentették ki, hogy *Szmracsányi* nem tartozik elégtételt adni *Rudnyánszky* Györgynek, mert a szóbanforgó cikkeket nem ő írta. De *Rudnyánszky* segédei éppen azt akarták megtudni, vajjon a cikkek anyagát nem *Szmracsányi* szolgáltatta-e az illető lapoknak. Fentartották hát felük nevében a kihívást és *Szmracsányi* segédei most már kijelentették, hogy az információt nem *Szmracsányi* adta, de ha ő adta volna, akkor sem párbajoznék *Rudnyánszky* Györggyel, aki ellen bűnvádi feljelentést tett a Törlesztési Bankkal való ügye miatt. A bűnvádi feljelentés anyagát is ismertették *Rudnyánszky* segédeivel. A megtagadott elégtétel arra az eredményre vezetett, hogy a segédek párbajbíró-ságot kértek annak az eldöntésére, vajjon *Szmracsányi*nak el kell-e fogadni *Rudnyánszky* kihívását. *Rudnyánszky* részéről a párbajbíró-ság tagjai *Huszár* Gyula és *Daniel* Gábor, *Szmracsányi* részéről pedig *Tóth* János és *Szentiványi* Árpád. A párbajbíró-ság nem illethet össze, mert nem tudtak megállapodni az elnök személyében. Végül is *Berzeviczy* Albertet kérték fel erre a tisztre. Ebben az összeállításban tanácskozott tegnap egész éjjel a párbajbíró-ság. A párbajbíró-ság döntését ma délután közölték az érdekelt felekkel s e szerint *Szmracsányi* kötelezték arra, hogy bizonyítékait becsületbíró-ság elé terjeszse, amely majd azután határoz, köteles-e *Szmracsányi* lovagias elégtételt adni *Rudnyánszky*nak. A becsületbíró-ság holnap délben ül össze.

— **A hadihajóraj Fiumében.** Fiumei jelentés szerint az Erzhérgy Franz Ferdinand, a Radetzky, a Kaiserin Elisabeth, a Zrinyi és a Zara nevű hadihajókból álló hajóraj tegnap a Quarnerora érkezett. A hajók közül három Abbázia előtt, kettő pedig Fiumében vetett horgonyt.

— **A francia tengerész-sztrájk.** Bordeauxi jelentés szerint az ottani bejegyzett tengerészek 24 órai sztrájkot határoztak el a havreikkal való szolidaritásuk dokumentálására. — *Marseille*-ből jelentik, hogy a bejegyzett tengerészek tegnap este tartott gyűlésükön elhatározták az általános sztrájkot. *Cherbourg*-ban és *Lorient*-ben a lajstromozott tengerészek nem sztrájkolnak, ellenben *Saint-Nazaire*-ben a tengerészek, dokkmunkások és szénrakodók 24 órás sztrájkot proklamálta. *Nantes*-ben a bejegyzett tengerészek nem sztrájkolnak. *Bordeaux*-ban a sztrájkolók száma nem állapítható meg. *Marseillaise*-ben, ahol haditengerészeti matrózokat várnak a postagözösök elindulásának lehetővé tételére, bizonyos mozgalom észlelhető, de incidens nem történt. — *Marseille*-ből jelentik: Ma több esomagszállító gőzös nem indulhatott, minthogy a hajók legénysége partra szállott. A legénység ezen szándékát 24 órával korábban bejelentette. Több más hajó legénysége is hasonló előzetes bejelentést tett.

— **Az ügyvédi kamarai elnök rendjele.** A multkoriban közölte a hivatalos lap, hogy *Korányi* János szatmári ügyvéd, a szatmári ügyvédi kamara elnöke ötvenéves ügyvédkedése alkalmából a *Ferencz József-rend* tisztikeresztjét kapta. *Korányi* ezt a kitüntetést visszautasította, állítólag azért, mert a főispán az *advári tanácsosi* cím adományozása iránt tett előterjesztést, de ezt az előterjesztést nem vették figyelembe, ámbár az utóbbi időben több vidéki kamara elnöke megkapta ezt a címet.

— **A gyilkos testvérek.** Karánsebesről jelentik: E hó 16-án éjjel *Revilla* Rozsint Metódia nevi fiával együtt fejszeapásokkal és botütésekkel agyonverték. A büntetben *Radu* Pétert és testvérét, *Vikentiet* gyanúsítják, akiket előzetes letartóztatásba helyeztek. A vizsgálóbíró folytatja a nyomozást.

— **A rejtélyes ötödik golyó.** Junius hetedikén, amikor Kovács Gyula a képviselőházban öngyilkos kísérletet követett el, nyomban a véres esemény után a rendőri bizottság megállapította, hogy az ülésteremben öt lövés dördült el, amelyek közül csak négy eredt Kovács Gyula revolveréből, az ötödik nem. Most azután véletlenül kípattant a titok s kiderült, hogy az ötödik lövést *Ertsey Péter munkapárti képviselő tette.* Boda Dezső főkapitány ugyanis szomszékban a főrendiház ülésén egy, a munkapárthoz közel álló urnak nagy titokban elmondotta, hogy a vitás ötödik lövést *Ertsey Péter munkapárti képviselő tette és ezt a bűncselekményt a képviselő még a merénylet napján beismerte előtte.*

— **A hadügyminiszter Sopronban.** Auffenberg Mór vezérkari tiszttel kíséretében automobilon Sopronba érkezett és a Pannónia-szállóban szállt meg. Megérkezése után a katonai tisztii leánynevelő-intézetbe hajtatott, ahol a növendékek és a tanári kar élén Gintow báróné, az intézet igazgatójának fogadta. A hadügyminiszter megvizsgálta az intézetet és megtekintette azt a telket, melyet az intézet kibővítése céljából megvásároltak. Auffenberg lovag kíséretével együtt még a délelőtti folyamán visszautazott Bécsbe.

— **Öngyilkosság a kapitányságon.** Ma este ismét öngyilkos lett egy fiatal ember a rendőrségen. Hat órakor a hatodik kerületi kapitányságra lopás gyanúja miatt előállították Mingel József 20 éves kérészségédet. A kapitányságon mindössze egy letartóztatott magánhivatalnok és egy kocsis volt. Varga X. János, 2001. számú rendőr, aki bekísérte a kérészségédet, lecsatolta a kardját és az ágyra dobta a revolverével együtt, majd kiment valamiért az udvarra. Az egyik agyon hevert egy másik rendőr, többen nem is voltak a teremben. Félhét órakor csilingelt a telefon, a rendőr felugrott, beszaladt a telefonfülkébe. Mingel József ezalatt odalopózott az ágyhoz, a revolvert kivette a tokjából és mellbélipte magát. Mindez egy szempillantás alatt történt, úgy hogy a magánhivatalnok és a kocsis is csak a dörrésre lettek figyelmesek. Azonnal hívták a mentőket, akik a szerencsétlen fiatal embert bevitték a Rókus-kórházba. A főkapitányságról az ügyeletes tisztviselő azonnal a kórházba sietett s kihallgatta a szerencsétlent. A rendőrség jelentése szerint azt vallotta, hogy ártatlanul vitték be a kapitányságra s ezért akart meghalni. Mingel József állapota életveszélyes.

— **Alkoholmentes étterem.** A Huszár-utca 8. sz. alatt az Általános Közjótékonyági Egyesület alkoholmentes éttermet tart fenn, ahol déli háromnegyed 12 órától 2 óráig négy tál ételből, levesből, húsból, főzelékből és tésztából álló ebédet lehet kapni 70 fillérért. Ugyanitt vacsora is kapható fél 7-től 10 óráig 40 fillérért. A vacsora áll főzelékből és húsból vagy tésztából. Az egyesület tagjai örököndnek az ételek kitűnő előállítása és tisztasága felett. Kenyérfogyasztás díjtalan, borra való adása tilos.

— **A gombamérgezés áldozata.** Kaposvárról jelentik: A somogy megyei Bardiböki gombamérgezésnek ma egy újabb áldozata van. Löbl Károlyné, aki szintén evett a mérges gombából, iszonyu kínok után megőrült. A kaposvári kórház elmeosztályán helyezték el, ahol most haldoklik.

— **Egy nyomorgó tanító öngyilkossága.** Gecely Teofil magyarlóposi görög-katolikus felekezeti iskolai tanító ma reggel lakásában halántékba lőtte magát és nyomban meghalt. Tettének oka az, hogy folyton anyagi zavarokkal küzdött, mert csekély fizetéséből megélni nem tudott.

— **Automobil és tehervonat összeütközése.** Brüsszeli jelentés szerint Namur közelében nagy automobil-szerencsétlenség történt. Az automobilban Briot gyáros ült a feleségével és négyéves leányával. Egy vasuti átjárónál egy tehervonat ment neki az automobilnak, amelyet darabokra tört. Az asszony és leánykája azonnal meghalt. Brictnak semmi baja sem lett.

— **A stockholmi olimpiád magyar hivatalos megbízottjai a Világjárás menetjegyiroda Rt. (Füred-utca 1., Dorottya-utca sarkán) elfogad jelentkezéseket a versenyekkel egy időben induló társasutazásaira és Stadion belépőjegyekre, utazási- és halókocsi-jegyeket ad ki a világ összes vasutaira és hajóira eredeti áron. Díjmentes felvilágosítással és költségvetéssel szolgál. Telefon: 162-52.**

— **Öngyilkos ügyvéd.** Dr. Jánossy Béla ügyvéd ma reggel Andrassy-ut 61. számú házában lévő lakásán föbelőtte magát. Az öngyilkosságot csak reggel vették észre, mikor Szűsz Izidor irodavezető az irodába lépett, hogy gazdájával szokás szerint megbeszélje napi teendőit. Dr. Jánossy holtan feküdt az ablak mellett lévő íróasztal előtt, mellette volt revolvere, melyvel halántékba lőtte magát. Dr. Jánossy Béla dúsgazdag ember volt. Az Andrassy-ut 61. számú házon kívül, melyben pazar pompával berendezett nyolcszobás lakása volt, a Pipa-utca 6. számú ház is az ő tulajdona volt. Ügyvédi irodája is elég jól jövedelmezett és mégis, amint mondják, anyagi zavarai miatt kereste a halált. Jánossy Bélának különböző pénzügyi intézeteknél voltak váltói, amelyek a napokban jártak volna le. Így a Besztercebányai Takarékpénztárnál egy hatvanezer koronás váltót kellett volna rendeznie, de az ügyvédnek semmi készpénze nem volt. Szűsz irodavezetőjével, aki összes bajait ismerte és ügyeit rendezte, napok óta arról tárgyalt, hogy honnan, mi módon lehetne pénzhez jutni. Már abban állapodtak meg, hogy az Andrassy-uti házat eladják. Akadt is rá vevő, aki ötszázötvenezer koronát akart érte adni, de dr. Jánossy nem volt hajlandó beleegyezni ebbe a megoldásba. Gyönyörű képtúra is volt az ügyvédnek, amelynek csak egy részéért százezer koronát kínáltak. A képtúrát sem akarta eladni Jánossy. Ezek a gondok, amelyeken igen könnyen segíthetett volna, módfelett megviselték idegét. Ma reggel aztán, mikor irodavezetője az irodába lépett, bement Jánossy szobájába, holtan találta az ügyvédet. Szűsz nyomban értesítette a rendőrséget, ahonnan bizottság ment ki, amely megállapította, hogy az ügyvéd valószínűleg még az éjszaka folyamán követte el az öngyilkosságot. Levelet, amelyben tettét megmagyarázta volna, nem hagyott hátra. A holttestet még reggel elvitték a boncnanti intézetbe, amikor az ügyvéd felesége vizsgára kísérte két kis leányát.

— **A váradi román kispapok ügye.** Nagyváradon a román kispapok dolgát most intézték el. Radu püspök a kitiltott növendékeket maga elé idézte, megdorgálta s aztán arra intette őket, hogy legyenek becsületes állampolgárok. Tudtokra adta aztán, hogy *Szechenyi* püspök megkegyelmezett nekik, levizsgálhatnak, ha *Lányi* püspöktől és a szeminárium tanári karától *Lossinátot* kérnek. Hat növendék nyomban jelentkezett a becsületkérésre. Ezek aztán jó eredménnyel le is vizsgáztak. Ezek azonban rendez haligatók nem lehetnek. Radu püspök ezeket a munkási, a balizsalfalvi és a szamosújvári szemináriumokban helyezi el. A megüresedett alapítványi helyekre pályázatot hirdetnek. Az új kispapok kötelesek megfogadni, hogy magyar társaik előtt csak magyarul beszéljenek. Kötelesek az intézeti énekkarban is részt venni.

— **Halálos vasuti katasztrófa.** Lipcséből táviratozzák, hogy ma este félnyolc órakor Gaspitz közelében a személyvonat nekiment a tehervonatnak. Öt ember meghalt és 15 ember súlyosan megsebesült.

— **Sztrájk az üvegyiparban.** Prágából jelentik: A teplitz-duxi kerület üvegmunkásai körében már hosszabb idő óta bérmozgalom észlelhető. A munkások ez év május 13-án és az ezt követő napokon részleges sztrájkba léptek. Jelenleg mintegy 350 üvegfúvó és 250 üvegesítő áll sztrájkban. Az üvegyűrűsítőzők a Gablonz, Turnau és Schemil kerületekben ugyancsak bérkülönbségek miatt részben sztrájkba léptek. A gablonzi kerületben mintegy 800, a turnau kerületben mintegy 310 üvegesítőző sztrájkol.

— **Házasság.** Dr. Szánthó Gábor panosvai orvos ma délután házasságot kötött Kunetz Ellával, Kunetz Ignáz kereskedelmi tandécs leányával Szabadkán.

— **Nyári mulatság.** Képviselőválasztás és szépségverseny lesznek a kimagasló pontjai annak a különben is rendkívül érdekes és mulattató műsornak, mely a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete üdülőtelepe és segélypénztára javára rendezendő nyári ünnepélyen a közönséget szórakoztatni fogja a Népligetben Péter és Pál napján, szombaton délután kezdődő ünnepélyen, mely iránt óriási érdeklődés mutatkozik, mert az említett két számon kívül a műsoron még díjtételezés, csokorátverés, virágosó, próbaházasság, világposta és reggelig tartó tánc szerepelnek. A játékony ezira előreláthatólag szép összeg fog jutni, melynek érdekében Schlanger Mór elnök avatott vezetés mellett Lendler Imre titkár, Spitzer Sándor pénztáros, Weisz Rezső és Kendl Miksa a főrendezők és a nagy vigalmi bizottság kiváló buzgóságot fejt ki. Jegyek kaphatók az egyesület irodájában, VI., Andrassy-ut 67. és a mulatság színhelyén.

— **Gyilkossági merénylet egy postahivatalban.** Szabadkán kedden délután félnyolc órakor revolverlövés hangjára riadtak fel munkájukból a szabadkai központi postahivatal tisztviselői. Amikor első meglepetésükből magukhoz tértek és körülnéztek, látták, hogy egyik tisztviselőtársuk: *Horvátszki* Fábrián, aki a feladási osztály első rácsos nyílása előtt, a postatakarékpénztárnál dolgozott, *vérző fővel borul asztalára* és halántékából az iratokra *csurog a vér.* A rács előtt egy karcu, elegáns, rózsaszínű ruhába öltözött *szép fiatal leány viaskodott egy szakállas emberrel.* A leány revolvert tartott a jobb kezében és mindenáron a saját halántékára akarta illeszteni, hogy elszűsse, de erre már nem volt ideje. A lármára elősietett hivatalszobájából *Sebestyén* postafőnök és kicsavarta a leány kezéből a revolvert. Az előhívott rendőr a kétségbeesett nőt a rendőrség kísérte, a megsérült postatisztet pedig a Sántha-féle szanatóriumba vitték, ahol azonnal megoperálták. A lövés balhalántékán érte *Horvátszkit,* de a koponyacsontot *nem törte át,* hanem megakadt és *lecsuszott a halántékra.* A golyót kivették és ha komplikáció nem áll be, rövid idő alatt felgyógyul. A merénylet leány: *Biró* Mariska 20 éves könyvelőnő *Róth* Ármán főtéri divatkereskedésében. A rendőrségen *Pertich* Ernő kapitány elé vezették, de oly izgatott és ideges volt, hogy csak késő este lehetett kihallgatni. Kihallgatásakor elmondta, hogy *Horvátszki* Fábriánal a múlt év őszén ismerkedett meg és szerelmi viszony fejlődött ki köztük. Apró összekocczanásokat kezdemlve, szerelmük zavartalan volt, míg aztán három hét előtt összekülönböztek. A leány azóta többször békülni akart, de *Horvátszki* visszautasította. Ennek kivül azonban főleg az bosszította fel, hogy a postatiszt barátai az utcán többször sértő megjegyzéseket tettek rá. Egy hét előtt elhatározta, hogy öngyilkos lesz és tegnapelőtt megírta bucsulevelét anyjához, özvegy *Biró* Endrénéhez, aki a somogyi Nagylózs községben lakik. Tegnap délután, mielőtt végzetes szándékát megvalósította volna, elhatározta, hogy még egy kísérletet tesz a kibékülésre. Felkereste hivatalában *Horvátszkit,* akét arra kért, tekintsen el a köztük történetektől és szeresse őt továbbra is. A postatiszt azonban visszautasította a közeledést és durva szavakkal távozásra szólította föl a leányt. Ez elvan indulatba és izzalomba hozta, hogy ridiküljéből előrántotta forgópisztolyát és rálőtt a postatisztre.

— **Öngyilkosság a vizsgán.** Makóról jelentik: Dulka József VII. gimnazista tanuló gyöngén állott egy tantárgyból. Ma kihívták felelni, de nem tudott, mire helyreküldték. Dulka a helyére ment, a pad előtt azonban megállt, revolvert vett elő és a vizsgáló-bizottság és a diákok szemeláttára agyonlőtte magát.

— **Aki gyilkosságra bujtogatta a fiát.** A fejérmegyei *Polgárdi* községben tegnap délután *Bognár* Lajosné valami csekélység miatt összeveszett *Szöcsi* Józsefnél, akivel régóta haragban volt. *Bognárné* dühében rárohant *Szöcsi* Józsefnére és a hajánál fogva a földre teperte, ruháját leszakgatta, fojtogatta, majd odaszólt az udvaron játszódozó tíz éves fiának:

— *Hozz fiam egy kést és szurd agyon a kutyát!* A fiu beszaladt a konyhába és csakhamar hatalmas konyhakéssel tért vissza. A gyermek tévován állt egy darabig, de anyja rákiáltott: — *Szurd az oldalba fiam, téged úgy sem büntetnek meg!* . . . A gyermek engedelmességedett és a konyhakést a földön tehetetlenül fekvő *Szöcsiné* oldalába szurta. Az asszony sérülése *veszedelmes.* A esendőrök kérdése a gyilkosságra bujtogató anya egykedvűen azt felelte, hogy ő csak megverte *Szöcsinét,* azért helyt áll, a fiát azonban nem büntethetik meg, mert még gyermek. *Bognár* Lajosné és fia ellen megindult az eljárás.

— **Letartóztatott család.** A rendőrség letartóztatta Csányi Ferenc hatvankét éves gyömrői lakost és ennek leányát, Csányi Lucia varrónőt, akik hamis pénz ígéréssel többeket becsaptak. Csányi Ferenc a leányát használta fel áldozatok szerzésére.

— **A eselődleányok réme.** A rendőrség letartóztatta Tóth Gáborné, Juhász Ilona huszonhét éves rendőri felügyelet alatt álló nőt és Schubert János negyvenkilenc éves székfűtőt. Mind a kettő Buza Sándor aszói nyilvános házába leányokat szállított. Többnyire az utcán fogdoszták össze a eselődleket. Buza ellen szintén megindították az eljárást.

Vigyázz! Ne tévedj!
Márvány a neve
pillangó a jegye a habzó és illatos
Brázay márványszappannak.

— Életunt fűszerkereskedő. Kajdi Lajos 28 éves fűszerkereskedő Hársfa-utca 54-ik szám alatt levő lakásán mellbellette magát. Életveszélyes sérülésével a Rókus-kórházban ápolják.

— Előkelő vendégek. Egyetlen mulatóhely sincs Budapesten, melyet az előkelő világ a született és a pénzarisztokrácia annyira látogatna, mint a Beke-tov-cirkuszt. A cirkusz páholyait, zartszékeit és tribünüléseit állandóan a legelegánsabb és a legelőkelőbb közönség foglalja el, melynek sorában láthatók a mágnásvilág, az országgyűlés két házának és a budapesti tisztikarnak legelőkelőbb tagjai. De a cirkusz ki is tesz magáért, műsora mindig a legjobb és a legmulattatóbb. Hétfőn este József főherceg, Augusztó főhercegné, szony és József Ferencz főherceg nézték végig a cirkusz műsorát melyen igen jól mulattak, magelégedésüknek többszörösen kiejezést adva. A ki való júniusi műsor csütörtökön délután és este 2 előadásban kerül bemutatásra. Délután fél helyárrakkal mindenki részére.

— Halálozás. Özv. báró Luzsénszky Lajosné, szül. domahidai Domahidy Louise 89 éves korában Budapesten elhunyt.

Ma este 02 éves korában meghalt Tóth Tivadar nyugalmazott honvédelmi minisztériumi tanácsos Zárásban.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

Yes Porcellán Powder
a világ legjobb pudere. Mindenütt kapható. 3 és 5 korona.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A nagymama. A Magyar Színház bécsi vendégszereplése idején egyik legnagyobb sikerét „A nagymama”-val aratta. A siker nem is annyira a darabnak, mint inkább Blaha Lujza asszonynak szült, aki ma este a Magyar Színházban is eljátszotta ezt a parádés szerepét. Csiky Gergely ismert, kedves vígjátékából még a boldog emlékeztető Népszínház-Vigopera csináltott daljátékot, megfelelően, Blaha Lujza egyéniségéhez simulva átférmálták és Mader Rezső néhány zeneszámot komponált bele. A darabnak akkor is sikere volt és azóta mindig megismétlődik a siker, mert Blaha Lujza asszony játssza a nagymamát, mindnyájunk bájos, jó nagymamáját. A Magyar Színház ma este Blaha Lujza asszony tiszteletére telt meg. Gyönyörű meghatódottsággal kellett nézni a játékot, amelynek dicseretével mi már nagyon, nagyon elkéstünk. A tapsnak vége-hossza nem volt. De kijutott az elismerésből a többieknek is, akik valamennyien jól játszottak. Csáky Janka még nagy partnere mellett is feltűnt kedves, rokonszenves talentumával. (b. e.)

(*) Vigszínház. A Vigszínházban pénteken hosszabb pihenés után ismét előadják a Tolvaj-t, Bernstein Henri szenzációs színművét. A főszerepeket a Góth-pár, Balassa Jenő, Tanay Frigyes, Szerényi Zoltán és Kende Paula adják. Csütörtökön, ugyiszintén szombaton és vasárnap a színház két nagyszerű ujdonsága, a Gólya és a Toto kerül színre. Vasárnap délután vizsgálati előadás lesz, amelyben a színegyesületi iskola növendékei lépnek fel. Balassa Jenő tanár tanítványai az én új esillagom című vígjátékot játsszák. Bárdosy Irén és Manhejt Jakab növendékei a Pajkos grizettek című operettet adják elő és hangversenyt rendeznek. Ezenkívül Róka Pál tanítványai táncprodukciókat mutatnak be.

(*) Bródy Sándor a Magyar Színházban. A Magyar Színház jövő évadjának egyik első magyar ujdonsága lesz Bródy Sándornak, az illusztris írónak három egyfelvonásosból álló ciklusa. A ciklus a következő három darabból áll: az egyik a

Fejedelem, amely Bécsben a Magyar Színház vendégjátéka alkalmával is óriási sikert aratott, a másik a kiváló írónak szintén egy régebbi nagylatású egyfelvonásos: Lajos király válik, a harmadik pedig új darab, amelynek címe Rembrandt.

(*) József Ferencz főherceg az Iparművészeti Múzeumban. József Ferencz főherceg, József főhercegnek legidősebb fia, aki nemrég tette le az érettségi vizsgálatot a II. kerületi főgimnáziumban, az idei nyár folyamán művészeti tanulmányait óhajtja gyarapítani és felkeresi a magyar művészeti gyűjtemények néhány csarnokát. A főherceg, nevelőjének, Kratochvíll őrnagynak kíséretében négy napja minden délelőttjét az Iparművészeti Múzeumban tölti el. Az iparművészetek iránt különös figyelemmel és szeretettel viseltetik a fiatal főherceg, aki az Iparművészeti Iskola egyik legszorgalmasabb növendéke. A múzeum gyűjteményeiben igen beható tanulmányokat végez jelenleg, különösen a régi porcellánokra vonatkozólag. Csányi Károly, a múzeum igazgató úrre kalauzolja őt a termekben és szolgál részletes magyarázatokkal.

(*) Uj finn opera. Tudvalevő dolog, hogy az elnyomott és a kontinentstől meglehetősen elzárt finn nemzet zenei kultúrája magas és a többi európai népével egyenrangú nívón áll. Különösen a szimfonikus zene és a karének terén produkáltak eddig elsőrendű dolgokat és Jean Sibelius, egyik nemzeti büszkeségük, a modern szimfoniai irodalom legjelentősebb tényezője. Az opera terén a finnek, akárcsak az angolok, még nem alkottak semmi maradandót. Néhány közepes kísérleten kívül, melyek a helsingforsi Kansalisteatereben kerültek csak színre, nem ismeretes finn opera. Most jön a híre, hogy a fiatalabb finn zeneirő gárda egyik nálunk is jól ismert tagja, Selim Palmgren „Peter Schlemil” címmel háromfelvonásos romantikus operát fejezett be, melynek szövegét Chamisso regényének felhasználásával Kienzl Hermann, az ismert berlini színi kritikus és novellairő írta. Arról, hogy az érdekesnek ígérkező dalmű hol fog színre kerülni, egyelőre hallgat a krónika.

(*) Jókai szobra. A Jókai-síremlék- és szoborbizottság végrehajtó-bizottsága ma délután Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott. A végrehajtóbizottság tudvalevőleg Sróbl Alajos szobrászművészt bízta meg, hogy Jókai szobrát, amelynek helyeül a Rákóczi-teret jelölték meg, 100.000 korona költségen belül készítse el. A bizottság megállapította, hogy a kivitellel megbízott szobrászművész három mintát tartozik bemutatni: egyet 1—10, egyet 1—5 és egyet 1—3 nagyságban. A napirend letárgyalása után Stróbl Alajos előadta, hogy Jókai szobrának mintázása már annyira előrehaladt, hogy a bizottságnak két mintát is tud bemutatni. A bizottság erre elhatározta, hogy a művész műtermében holnap délelőtt tíz órakor megtekintik a kész mintákat.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A Magyar Néprajzi Társaság ma délután Szalay Imre elnöklésével felolvasó ülést tartott, amelyen dr. Schweiger Lázár, egri rabbi székfoglaló értekezésül felolvasta „Vallás és néprajz” című tanulmányát. A tetszéssel fogadott előadás után dr. Solymossy Sándor főtitkár a nép között elterjedt képek: „A vadász temetése” című képek származástörténetéről tartott érdekes előadást. A felolvasó ülést zárt választmányi ülés követte.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

• Összeütközés a levegőben. Donából jelentik, hogy a brayelle-i repülőterén két katonai repülőgép a levegőben összeütközött. Egy katonatiszt meghalt, egy másik megsérült. Ujabb jelentés szerint az acroplan összeütközésénél meghalt katonatiszt Peinian 84. gyalogezredbeli hadnagy, aki a lezuhánáskor megsérült, csakhamar szintén belehalt sebeibe.

Az Odol nevezetes tulajdonsága, hogy a száznak bámulatos, diszkrét, kellemes illatot kölcsönöz, mely az Odol sajátosságos, tartós hatása folytán a szájbán órákig megmarad.

FŐVÁROS.

(*) A Wesselényi-utcai villamos. A nagy vasúti program előkészítésére kiküldött albizottság dr. Bódy Tivadar alpolgármester elnöklésével ma ülést tartott, amelyen két fontos vonal ügyét, mint önálló vonalakat, tárgyalta: a Wesselényi-utcai villamos vasutat az Erzsébet-hídon át való elvezetéssel és a Rákóczi-ut alatti építendő földalatti villamos tervét. Mind a két vonal létesítését a közlekedési ügyosztály teljesen önállóan tervezi, függetlenül a többi új tervtől. Háromféle megoldást ajánl:

1. Építse meg a főváros a maga kezelésében a két vasutat.
2. Építtesse meg a Városi Villamos Vasúttal, vagy
3. a Közúti Vasút-Társasággal.

A két utóbbi esetben a társaságoknak csakis megfelelő ellenszolgáltatás (tarifarevizio, részese-dés) fejében adja ki a főváros a koncessziót. Az ügyosztály igen fontosnak és szükségesnek tartja a Wesselényi-utcai vasut kérdését, mert a Rákóczi-ut és Király-utcai városrészt teljesen vasut nélkül áll. De fontos ez a vonal amiatt is, mert a budai átvezetésre legalkalmasabb irány az Erzsébet-híd vasutat most már nem szabad halogatni. Ami a Rákóczi-uti, földalatti vasutat illeti, az is nélkülözhetetlen, mert a Rákóczi-ut forgalmát okvetlenül meg kell osztani s erre legalkalmasabb a földalatti villamos. Az ügyosztály előterjesztése az albizottságban hosszas vitát keltett, s végül abban állapodtak meg, hogy a tanács hívja fel a társaságokat, hogy mind a két vonal létesítése kérdésében mielőbb tegyenek részletes javaslatot s egyben nyilatkozzanak azokról a feltételekről, amelyek mellett a koncesszióra reflektálnak.

(*) Tisztviselők kölcsöne. A tanács a fővárosi alkalmazottak segélyalapjára vonatkozó szabályzatot legutóbb tartott ülésében módosította. Kimondotta, hogy az alkalmazottak a segélyalapból csupán a fizetésük feléig terjedő összegig kaphatnak kölcsönt, ez az összeg azonban a 6000 koronát meg nem haladhatja. Kivételt ez alól csakis az alacsonyabb fizetési fokban lévő hivatalnokok képeznek, akikre nézve kimondotta a tanács, hogy kivételes és megokolt esetekben fizetésük harmadrészét kaphatják kölcsönképpen. Kimondotta továbbá a tanács, hogy azok az ideiglenes hivatalnokok, akik nyugdíj jogosultsággal bírnak, tehát legalább tíz éve szolgálnak, szintén igényt tarthatnak kölcsönre. Ujabb kölcsön csak abban az esetben folyósítható az alkalmazottak részére, ha korábbi kölcsönük lefolyósítása óta egy évi idő már eltelt.

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kúró hatású.
Főraktár Budapesten: EDESKUTY L.-nél.

Nyiltter.

Elrovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KOHN A. M.vas- és fémmagykereskedő cég
irodáját és főüzletét

VI., Váci-ut 39-41. sz. alá

(Schlick-gyár előtt) helyezte át

TANÜGY.

= Uj egyetemi magántanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Privorszky Alajos dr. budapesti főreáliskolai tanárnak a budapesti tud. egyetem bölcsészettudományi karán a projektív geometriából egyetemi magántanárként történt kinevezését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezetét ezen minőségben megerősítette.

= A kereskedelmi miniszter a tanítók ellen. A magyar tanítóság tudvalólag július elején tartja hetedik egyetemes tanítógyűlését, melyre több ezer tanító jelentkezett. Az egyetemes gyűlés rendezőbizottsága részéről Mousson Géza és Rákos István felkeresték a kereskedelmi minisztérium államtitkárait és kérték, hogy az egyetemes gyűlés alkalmából nyújtsa azt a kedvezményt a tanítóknak, hogy családtagjaiknak, akikkel együtt fel akarnak jönni a fővárosba, fél menetjegy-kedvezményt adjon. Az államtitkár ugyan biztatólag nyilatkozott, azonban most érkezett le a rendező bizottsághoz a kereskedelmi miniszter leirata, amely a kérést visszautasítja.

= A siketnéma-intézet tanárok orsz. egyesülete Ungvárt, a vármegyeház nagytermében július 3-án és 4-én XI. rendes közgyűlést tartja.

Legfinomabb angol varrott cipők

egységes szakott árakban: kor. 16.59 és kor. 20.50

Zsufa József utóda FÜREDI ADÁM

cipészermesternél

Budapest, IV., Egyetem-utca 3. szám. Telefon 64-07.

a Hazai Takarékpénztárral szemben.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Az ügyész halála. A büntetőtörvényszéken ma délben hirdették ki az ítéletet Gerstenberger Emil építőmester és társai bűnügyében. Etter Dezső királyi ügyész halálos balesetért vonták őket kérdőre. A Városház-utcai házat ugyanis Gerstenberger építette s az ő, valamint a vádlottársai gondatlanságából történt, hogy az épülő ház negyedik emeletéről egy deszka Etter ügyész fejére zuhant s megölte a boldogtalan embert. A törvényszék Gerstenberger Emilt gondatlanságából okozott emberölésért 3600 korona pénzbüntetésre, Reisner Antal főpallért öt hónapi fogságra s 160 korona pénzbüntetésre, Dloucki Sámuel előmunkást négy hónapi fogságra s 50 korona pénzbüntetésre s Gregács Tamás és Adamik György munkásokat egyenként három hónapi fogságra ítélte. Megállapította a törvényszék az özvegy kárigényét s az elítélt vádlottak erre vonatkozó egyetemleges felelősségét. Deák István és Kakas István vádlottakat fölmentették. A kiszabott büntetésből a bíróság Reisner Antal főpallérnál tizenegy napot, Dloucki Sámuelnél három hónapot és 28 napot kitöltöttnek vett, Gregács Tamásra és Adamik Györgyre vonatkozóan pedig a december 22. óta tartó vizsgálati fogsággal a kiszabott büntetést teljesen kitöltöttnek vette és ezt az utóbbi két fogva lévő vádlottat nyomban szabadlábra helyezte.

§ Uj köztársasági pör. Dr. Nagy György politikai folyóirata, a „Magyar Köztársaság“ júliusi száma erős, tüzes hangon ostromozta az alkotmány ellen elkövetett merényletet. Különösen erős magának a szerkesztőnek vezérezkike, melyet „Fel a köztársasági zászlóval!“ cím alatt írt. A királyi ügyészség dr. Nagy Györgynek ezt a cikkét inkriminálta, mert felfogása szerint a szerző a Ltv. 173. paragrafusába ütköző, az alkotmányos államforma megtámadásának vétségét követte el. A folyóirat megindulása óta ez már a harmadik köztársasági pör. Az első pörben, melynek dr. Nagy György volt a vádlottja, a szegedi esküdtsek egyhangú felmentő verdiktet hozott. A második pör Korniczky Dezső ellen indult a „Köztársasági üzenet 1849-ben“ cím alatt írt cikke miatt. Dr. Nagy György kihallgatásakor nyilatkozta, hogy az ügyészség vádindítványa ellen felfolyamodással nem él, kivánja a főtárgyalás sürgős kitűzését, hogy egy új egyhangú felmentő ítélettel a nemzet egy lépéssel újra közelebb juthasson a köztársaság felé.

§ Benkő Róza hagyatéka. Kilencz évvel ezelőtt, 1903. szeptember 19-én meghalt itt a fővárosban végrendelet hátrahagyása nélkül Benkő Róza, egy belvárosi mulatóház tulajdonosnője. A hagyatéki leltár szerint az elhunyt után 179.476 korona vagyon maradt hátra. Ez a tekintélyes összegű hagyaték összehozta az elhunyt rokonait, akiket azzal a kijelentéssel fogadott Benkő Róza varrónője, Förster Ferenczné, született Stoche Katalin, hogy Benkő Róza 1903. évi június 13-án vagy 14-én szóbelileg végrendeletet elöttük kinn zugligeti villájában s összes vagyonának örökösévé régi barátját, Blau Adolf Dávid tréneret és ennek fiát, Stehmann Rudolfot tette meg. Az állítólagos szóbeli végrendelet tanui erre esküt is tettek, mire a kir. ügyészség Förster Ferenczné, szül. Stoche Katalin, továbbá férje, Förster Ferencz, anyósa Förster Béláné és sógora Förster Anna ellen megindította a büntető eljárást hamis tanúzás miatt s a büntető törvényszék el is ítélte őket, kimondván azt, hogy az állítólagos szóbeli végrendelet soha meg nem történt. Ennek a bűnpernek a folyamán kiderült, hogy a végrendeleti hamis tanukat Förster Ferenczné bujtotta fel a vallomástételre. Mielőtt Blau Adolf Dávid és Stehmann Rudolf javára tanuszkodtak volna, előbb Förster Ferenczné felajánlotta a saját és társainak tanusgátételét Benkő Róza egyik rokonának, Erdős Kálmánnak a javára. A kir. ügyészség most másodikban fogta perbe Förster Ferencznét s egyuttal hamis tanúzásra való régyrendbeli rábírási vétségéért emelt ellene vádat. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék. Miután a vád egyik fontos tanuja, Gabrovics Etel megidézhető nem volt és Wellisch Irma sem jelent meg, dr. Strache kir. ügyész vádat ejtett, mire a bíróság Förster Ferenczné ellen megszüntette a további eljárást.

§ Csalárd bukásból vőtkes bukás. Több mint kétszáz ezer korona erejéig károsította meg hitelezőit Schwarz Adolf egri gabonakereskedő, aki esőbe jutott s letartóztatták. A vizsgálat kiderítette, hogy a hatvanöt éves kereskedő számadást nem vezetett, nagyban játszott a körzén s jóllehet tudta, hogy a bukás jelszón áll, újabb megrendeléseket tett. Az egri törvényszék csalárd bukás büntetése miatt egy esztendőre letartóztarta a vádlottat. A budapesti királyi tábla második büntető tanácsa ma Ráth Zsigmond elnöklésével, dr. Vázsonyi Vilmos védelme után megsemmisítette az ítéletet s a kilenczvenkettedik szakasz alkalmazásával a csalárd bukás büntetése helyett vőtkes bukás vétségét állapította meg s a vádlott büntetését egy hónapi és két heti fogságra szállította le.

§ Rabló cigányok. A kecskeméti esküdtbíróság négy napi tárgyalás után, kedden délután hozott ítéletet kilencz kőborezigány felett, akik rablás, gyilkosság és orgazdasággal voltak vádolva. Kedden, a tárgyalás negyedik napján a vád-és védbeszédre került a sor, mely tekintve, hogy hét védő volt, késő délutánig tartott. Hat órakor vonultak vissza az esküdtök verdikthozatalra, 241 kérdésre kellett felelniök. A gyilkosságot a tárgyalásban lévő cigányok egyikére sem lehetett ki-

mondani, így Kolompár Farkas József 10 évi, Jakatos János 6 évi, Kolompár Károly József 4 évi fegyházbüntetésre, a többiek csupán lopásért többkevesebb fegyházbüntetésre ítéltettek. Nagy Lajos és felesége ladánybenei kisbirtokos orgazdákat átadják a pestvidéki kir. ügyészségnek. Alkonyattájban egy sereg cigány lepte el a várost és nyílt üzletekben fosztogattak. A rendőrség nagy készítséggel fölvonult és a népes korzón óriási hajszát követően sikerült nyolczat elfogni közülük. Éjjel 11 órakor nagy izgalmat keltett az a hír, hogy egy rendőrt a cigányok üldözés közben lelőttek. A törvényszék épületét rendőrizettel megerősítették.

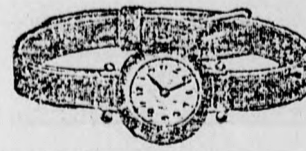
§ A végzetes éjjeli zene. Hökszt György 23 éves gazdálkodó 1910. évi december 4-én eljegyezte Bendekovits Mária-t. Az eljegyzés után Hökszt folytonos féltékenykedéssel üldözte menyasszonyát, aki előtt lehuzta jeggyűrűjét, ledobta a földre és összetiporta. Kijelentette, hogy közöttük vége van mindennek. Ezután fel sem kereszte többé volt menyasszonyát, akinek azonban részeg fővel cigánybanda kíséretében többször adott éjjeli zenét. Egy átlumpolt éjszaka után a múlt év október 9-én ismét ott muzsikáltatott volt menyasszonyának ablaka alatt. A zeneszóra a leány kinyitotta az ablakot, hogy a cigányokat onnan elparancsolja. Alig nyílt ki az ablak-szárny. Hökszt előrántotta revolverét és rálőtt volt menyasszonyára. A golyó a szerencsétlen leány jobb szemébe fúródott, azt szétrombolva, a halántékesonton átörve, az ablakfélfában akad meg. A merénylet nyomában letartóztatták, de később biztosíték ellenében szabadlábra helyezték. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék esküdtbírósa. A marasztaló verdikt alapján a bíróság Hökszt Györgyöt egy és fél évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője semmiségi panasszal éltek.

§ Ne bántsd Cuvajt. Eszékről jelentik: Az igazság miatt két hónap óta vizsgálati fogságban levő Cirkovits Iván káplán pörében ma délután hoztak ítéletet. Cirkovitsot vád alá helyezték, mert husvét vasárnapján és hétfőjén az ivankovii és vodineii temetőmokban mondott beszédekben a királyi biztos ellen izgatta a lakosságot. Cirkovits káplánt a vádnak megfelelőleg 3 havi fogságra ítélték.

§ A katonák lázítója. Londonból jelentik: Hampshire grófságban az esküdtsek egy vasuti munkást négy havi börtönrre ítélt. Ez a munkás a Tom Man kiadásában megjelenő The Syndikalist című lap egy példányát, amely felszólítja a katonákat, hogy ne löjjenek a sztrájkolókra, újból ki nyomatta és a szövegtrájk alkalmával az aldershoti táborban a csapatok között kiosztotta. A vádlott nem skarta kötelezni magát, hogy ezt a cselekményt nem fogja ismételni.

Ékszer, ezüst, óra,

Sparrtűszővel utdonzások, egyházi művek gyári áron bezerezhetők
Ékszerész és műtőves SÁRGA JÁNOS cz. és kir. udv. szállítónál
Budapest, IV., Kispó-tér 5., Kolozsvár, Mátyás király-tér 13

Dívtos óra-karpareo:
14 kar. finom arany K 110.—
14 kar. borszikkal = 88.—
Ezüst, borszikkal 18.—
Acél, 14.—

Eredeti szabott gyári árak. Szabad megtekintés, vételkényszer nélkül. Képes arjgyezéketingyen

és bérmentve. — Vidékre választékot kösszöggel küldök.

SPORT.

() Nemzetközi uszóverseny. A FTC. holnapi, csütörtöki uszóversenyén a nemzetközi jelleget a WAC. teljes uszógardájának részvétele adja meg. A verseny a Császár-fürdőben kerül eldöntésre este fél 8 órakor. Magyarország 440 yardos bajnokságában Las-Torres, Zachár, Kenyery mérkőzőse, tekintve mindhármuk pompás formáját, nagyszerű küzdelmet ígér. Las-Torres győzelme valószínű. Kiseb jelentőségű uszások után szenzációs lesz a befejező szám, vízipólo mérkőzés a WAC. és a bajnoksapatunk, a FTC. pólócsapatai között.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Hozzájárulata valódi áldás gyomorbaajásoknak és székesorulóban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

KÖZGAZDASÁG.

A gazdák napja.

— A siófoki országos gazdakongresszus. —
Budapest, június 19.

Ma délelőtt tartotta a Magyar Gazdaszövetség évi nagygyűlését Siófokon, ahova a kedvezőtlen idő dacára a gazdák ezrei sereglettek össze, hogy a közérdekű ügyeket megbeszéljék s a fontosabb gazdasági politikai kérdésekben állást foglaljanak. A nagygyűlésen ott voltak az összes minisztériumok képviselői, a mezőgazdasági élet ugyszólván összes kitűnőségei, az országos agrártestületek, ezövetkezeti intézmények, vármegyei gazdasági egyetel, gazdakörök, hitelszövetkezetek s törvényhatóságok képviselői sok ezernyi számmal, úgy hogy a siófoki gyűlés arányaival minden eddig tartott gazdaggyűlést felülmúlt.

A gyűlést Darányi Ignác, a Gazdaszövetség elnöke nyitotta meg nagyszabású beszéddel, mely az ezernyi hallgatóság nagy tetszésével találkozott. Darányi mindenekelőtt a vám- és kereskedelmi politikai kérdéseket fejtegette s felhívta a gazdaközönséget, hogy a mezőgazdasági vámvédelem fenntartása érdekében már előre szervezkedjenek, nehogy az 1917-iki kiegyezés készületlenül találja. Sürgeti a tagosítási s birtokfeldarabolási törvény megalkotását.

A nagy lelkesedéssel fogadott elnöki megnyitót követően a hivatalos üdvözlések következtek, majd gróf Károlyi Mihályt, az OMGE. lemondott elnökét üdvözlötte Darányi Ignác elnök és meleg szavakkal kérte, hogy a mai válságos időkben tartsa meg elnöki székét, mert kiváló képességeit a mai viszonyok között nélkülözni nem lehet. Perczekig zúgott a taps és éljenzés Darányi szavai után s a nagygyűlés tagjai helyükről felugrálva, orkányszerűleg éltették gróf Károlyi Mihályt.

Gróf Károlyi Mihály, akit szünni nem akaró éljenzés és taps fogadott, amikor beszédéhez fogott, alig tudott szöhoz jutni a perczekig tartó éljenzéstől és tapstól.

— Engedjék meg — szölt gróf Károlyi — hogy röviden megköszönjem az elnök urnak hozzám intézett szavait s a gazdaközönségnek irántam spontán megnyilatkozó rokonszenvét és szeretetét. Ne bontsuk meg ennek a mai napnak magasatos és szép lefolyását a pártpolitikával, mert eredményt csak akkor fogunk elérni, ha pártkülönbség nélkül össze tudunk olvadni azoknak a közös érdekeknek védelmében, amelyekre vállalkoztunk. Darányi Ignác elnökünknek azt a kérését, hogy lemondásomat vonjam vissza, sajnálattal nem teljesíthetem. Az indokokat, amelyek engem erre az elhatározásra kényszerítettek, nem mondhatom most el. Megmondtam már és lesz még alkalmam megmondani, hogy mik kényszerítettek engem arra, hogy az OMGE. elnöki állását otthagyjam. Ugy tudom, hogy Darányi Ignác elnök javaslatára határozott az OMGE. olyképpen, hogy az igazgatótanács csak öszszel foglalkozik lemondásommal.

Egy hang: Addig kitisztítjuk az országból Tiszát.

Felkiáltások: Ugy van! Ugy van! Abozag Tiszát!

Gróf Károlyi Mihály: Addig tehát, amíg az igazgatótanács lemondásommal foglalkozni fog, fenn kell tartanom a szabad kezét minden elhatározásomban. Köszönöm az irántam megnyilatkozó szives bizalmukat.

Károlyi beszédét óriási ovációval fogadták és az első, aki üdvözlésére sietett, Ottlik földmivélsügyi államtitkár volt, aki gróf Serényi Béla földmivélsügyi miniszter képviselőletében jelent meg a gazdaggyűlésen.

Ezután áttértek a napirend tárgyalására. Bernáth István a „Mezőgazdasági termelés védelméről“ szólva utalt arra, hogy nemzetünket jelleme és az országnak mezőgazdasági termékekben való gazdasága egyaránt a földmivélsésre utalja. Követeli az uszoratórvény megalkotását. Határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint a nagygyűlés az argentinai huszbehozatal s a legutóbb megkötött vámszerződésnél kifejtett munkát helyesli, utasítja az elnökséget, hogy a vámtarifa hatására vonatkozó adatokat dolgozza föl s tegye közzé, rendezzen elsőrangú szakférfiak közreműködésével sorozatos előadást a nagyközönség tájékozása végett.

Bernáth István javaslatához Emödy József, Rubinek Gyula és Serföző Géza felszólalása után Falussy Árpád szólalt föl, aki Bernáth István határozati javaslatát támogatja.

Ezután Meskó Pál nagyhatású előadásában a nemzeti földbirtokpolitikai feladatokat vázolta. Nagy hatás mellett részletezte ezután a földbirtokpolitika terén tapasztalható tervszerűtlenséget és számos visszaélést. Tetszéssel fogadott s gyakori éljenzéssel megszakított előadása végén megfelelő határozati javaslatot terjesztett elő. Gróf Bethlen István arra hívja fel a kongresszus figyelmét, hogy a magyar földbirtok idegen és különösen a nemzetiségi kézre jut, ha törvényes eszközökkel ezt meg nem akadályozzuk. Elmondja, hogy az utolsó öt évben a magyar földbirtok 8 százaléka került idegen kézre és ha ez így halad tovább, beláthatatlan csapás fenyegeti az országot. Pegyedy Gábor a törvénykezésben látja a hibát és ennek jelenlegi helyzetében látja a legnagyobb bajt. Arra hívja fel a gazdátársait, hogy soha többé ne szavazzanak mungóra. (Éljenzés, taps.)

Gróf Károlyi Mihály mint az altruista bank egyik igazgatója kijelenti, hogy ennek a bankalapításnak is az volt a célja, hogy a kisbirtokosok és középirtokosok érdekeit védje, hogy ezeknek jutassuk a földet. Törekeidünk kell földbirtok szövetkezetek alapítására is, amelyek szintén ezt a célt szolgálják.

Dr. Óváry Ferencz orsz. képviselő, a Balatoni Szövetség elnöke, tartotta meg ezután nagyérdemű előadását a gazda jövedelmének fokozása és a mezőgazdasági termények értékesítéséről. Kivánatosnak tartja a nagygyűlés, hogy termelő vidékek szerint, azok termelési ágazatai szerint a legtermészetesebb csomópontokon, területhatárok figyelembevételével nélkül értelem, önzetlen munkálkodást kifejtő terményértékesítő intézmények alakuljanak. Javasolja, hogy keressék meg a szövetkezeti kongresszus, hogy igen gondos előkészítés után behatóan foglalkozzék a mezőgazdasági termények értékesítésének kérdésével és tegye meg ebben az ügyben a legtöbb sikert kilátásba helyező lépéseket. Hertelendy Ferencz indítványára Óváry Ferencz javaslatát átteszik a szövetkezetek szövetségéhez, amely az öszi kongresszus alkalmával kellő részletességgel fogja tárgyalni. Molnár István miniszteri tanácsos a mezőgazdasági postacsoportok kérdéséről beszélt. Fáy Gyula, az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszervezet igazgatója ismertette ezután nagy érdeklődés mellett a földmivélségi nyugdíjról szóló 1912. VIII. t.-ez.-et. Ezután Darányi Ignác, a kongresszus elnöke megköszönte a kongresszus tagjainak a nagy érdeklődést és az ülést bezárta.

A gyűlés után rendezett banketen több, mint 6000 ember vett részt. A monstre-ebéden a legnagyobb rend és pontosság pralkodott mindenütt. Siófoki asszonyok és leányok szolgálták fel festői viselkedéssel. A siófoki halászkok ajándékozták az egész banket részére szükséges halakat, amelyeket nyársakon hordtak körül. A banketen csak egy felkőszöntő hangzott el: Káli Ferencz református lelkész Darányit köszöntötte föl.

A járadékok értékesükkenése. Az angol konzol tegnap elérte legalacsonyabb árfolyamát. 76 egyenlevező százalékok, amelyen kiesiny kurzuson még nem állott. Mindenesetre ennek a következménye, hogy nálunk ma a járadék 88.25 koronás árfolyamra hanyatlott. A mult év ugyanezen napján 91.10 korona volt a járadék árfolyama, így egy év alatt 2 korona 85 fillért vesztett a rente kurzusából. Hasonló jelenséget látunk Angliában és a többi nyugati országban, ahol szintén állandó a járadék árfolyamhanyatlása. Nálunk a depreczió összefüggésben áll a belpolitikai helyzet bizonytalanságával s járadékkurzusunk emelkedése a viszonyok változása előtt alig várható. A kedvezőtlen pénzpiaczi helyzet is befolyásolja a fix kamatozású papirokat. Ma a járadékban erős kínálat volt a tözsdén s a nagy bankok akcióiba lépése sem tudta a kurzust föntartani. Sok jelentőséget ugyan nem lehet tulajdonítani a mai árfolyamesésnek, mint-hogy több külföldi piaczon egyidejűleg szintén vesztett a rente árfolyamából.

Az Ipargyűlés gyűlése. Az Országos Ipargyűlés végreható bizottsága tegnap délelőtt Matlekovits Sándor v. b. t. t. elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az igazgató bemutatatta József főherceg levelét, amelyben a „Hetven év a magyar ipar történetéből“ című munkáért köszönetét és elismerését nyilvánítja. Számos folyó ügy elintézése után dr. Helvay Tivadár végrehajtó bizottsági tag kérdést intézett az elnökhöz, hogy az egyesület hajlandó-e folytatni a szénkérdésben rég megkezdett akcióját. Helvay dr. részletes indoklás kíséretében kifejtette, hogy e téren Magyarország valóságos tarthatatlan állapotok

uralkodnak, amennyiben az egyes vállalatok teljesen ki vannak szolgáltatva a szénbányáknak. Az elnök javaslatára a bizottság abban állapodott meg, hogy az eddigi egyesületi igazgatót felkéri mindazon anyagoknak összegyűjtésére, ami a szénügyben való kezdeményezések során felszínre került, dr. Helvay Tivadart pedig felkéri, hogy a legközelebbi végrehajtó bizottsági ülésen tegyen részletes javaslatokat a szénkérdés rendezésére vonatkozólag.

Gépészek bankja. Az Országos Gépész-szövetség tagjainak nagy érdeklődése mellett tartotta meg e hó 18-án az Országos Gépész-szövetség tisztelet- és előlegezési egyesülete alakuló közgyűlést a Köztelekben. A közgyűlés a harmadszor felolvasott alapszabályokat némi módosításokkal végleg elfogadta.

Bérmozgalom a szücsiparban. A Magyar Szücsimesterek Országos Egyesülete a munkássággal három évvel ezelőtt kötött kollektív munkaszabályszerződést felmondta. A szervezett munkásság, valamint a munkaadók is erre egy-egy tizenegyes bizottságot delegáltak, amely Dán Leó kereskedelmi tanácsos, az országos egyesület elnökének vezetése mellett hat héten át folytatta tárgyalásait. Ezek a tárgyalások teljes eredményre vezettek és ma létrejött az új, öt évre megkötött kollektív munkaszabályszerződés, amelynek főbb pontjai a következők: kilenc óras napi munkaidő mellett a minimális munkabért emelték 10 százalékkal, amely három év múlva újabb 10 százalékkal fokozódik. Az órapénzt a hatibér minden koronája után három fillérből állapították meg, amelyet ugyancsak három év múlva 10 százalékkal javítsanak. A Magyar Szücsimesterek Országos Egyesülete Dán Leó elnök magyarázó beszéde után egyhangulag elfogadta az új munkaszabályszerződést, mire az öszszülés az elnök életével véget ért.

A magyar birtok védelme. Herczeg Hohenlohe Keresztély már néhány év óta bérlő az esztergomi főkapitány somogyoszi uradalmát, amelyet szarvastenyésztésre használt. A birtok a czélnak annyira megfelelt, hogy a herceg igen magas árat ajánlott fel érte a főkapitánynak, amely hajlandónak mutatkozott a birtok eladására. — Így megint nagy terület jutna a magyar földből idegen kézre. — Ebben az ügyben Szabó István (nagyatádi) orsz. képviselő interpellációt akart intézni a földmivélsügyi miniszterhez, de mivel az ellenzéket a parlamentből kizárták, memorandumban fordult a nyilvánossághoz és igen érdekes adatokkal és érvekkel támogatja azt az állítást, hogy ennek az üzletnek létre jönni nem szabad. Hangsúlyozza a memorandumban azt is, hogy ha az esztergomi főkapitánynak nincs szüksége a földre, akkor azt csakis Darányi Ignác volt földmivélsési miniszter telepítési és parcellázási törvényeinek határozatai alapján lehet felhasználni.

Osztályorsjáték. Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nyerményeket sorsolták ki:

Hetvenézer koronát nyert: 39951.
Huszonötézer koronát nyert: 32253.
Tízézer koronát nyert: 39833.
Ötézer koronát nyert: 21568.
Háromézer koronát nyertek: 12621 34461 38382.
Kétezer koronát nyert: 107275.
Ezer koronát nyertek: 10007 74734 76373 8485 93070 109254 107317.
Ötszáz koronát nyertek: 23039 24928 36572 48748 62028 63794 66371 86976 86660 80582 90526 93820 101255.
Háromszáz koronát nyertek: 1852 3195 6273 6914 10436 12354 12908 15590 16915 18486 18936 20144 20884 21523 22192 22504 23419 23451 24367 24417 24834 25994 26744 26718 29544 29893 30663 32335 31049 33502 35605 35607 36381 43390 45407 46794 48181 49311 49562 56738 56842 59187 61321 63532 66244 68924 70396 71789 72912 74899 76475 79802 79994 80546 81195 84990 86299 86326 87917 89420 89614 90894 94728 95035 95444 98479 98632 100019 101885 108258 108799 109698.

A magyar ipar kérdése Londonban. E hónap 27-én a londoni kereskedelmi kamara meghívására Yolland Artur dr. egyetemi tanár előadást tart a magyar ipar fejlődéséről és mai állapotáról. Az előadás különösen az állam iparfejlesztő intézkedéseivel, a vas- és malomipar mai állásával fog foglalkozni, amelyeknél külföldi tőke nagyobb sikerrel működhetne.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 3 százalékos nyerménykötvényeinek, illetve konverziós nyerménykötvényeinek sorsolása folyó hó 25-én délután 4 órakor fog a bank sorsolási termében kir. közjegyző jelenlétében megtartani.

BELATINY PEZSGÖ

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, június 19.

A készáruipiaczon ma is szilárd volt az irányzat. Kielégítő kínálat mellett a malmok eléggé vételekdedet mutattak és nem zárkóznak el jobb árak fizetése előtt sem. Mivel azonban az árubirtokosok kissé túlköveteltek voltak, élénkebb forgalom nem fejlődött ki. Mindössze mintegy 25.000 q buza kelt el a tegnapi árnál 5-10 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 12.45 korona volt 82 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.60 korona 79.5 kilós tiszavidéki úszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrel drágább, a többi változatlan. — Forgalomba került: 600 q rozs 10.85 koronás áron, 100 q zab 10.85 koronás áron és 3000 q tengeri 8.88-8.97 és fél koronás áron. — A határidőpiacon megint lényegesen megszilárdult az üzlet. A borus időjárás, a vetésről minduntalan kolportált különböző kedvetlen hír, vásárlásra kényszerítette a spekulációt, annál is inkább, mert állítólag fekete rozsda is mutatkozik némely helyen a vetésben. A zárlat előtt prognózisra lánghab volt az üzlet. A tegnapi zárlathoz viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza 9 fillérrel, az áprilisi buza 7 fillérrel, az októberi rozs 5 fillérrel, az októberi zab 3 fillérrel, az új tengeri 4 fillérrel javult, a júliusi tengeri jegyzése teljesen változatlan maradt. A hajózási hatóság sürgönyjelentése szerint a Vaskapun ismét áthaladt 45.000 q román tengeri budapesti és zimonyi rendeltetéssel téssel.

Amint értesülünk, ma érkezett Fiuméba az „Africana” gőzös 4500 tonna La Plata tengerivel. A rakomány minősége felől még nem érkezett

híradás. Mivel ez az idén az első La Plata tengeri szállítmány, érdeklődéssel várják a tőzsdén a jelentést, hogy milyen állapotban érkezett meg az áru.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Festvidéki, Bánsági, Bácskai, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri belöldi. Sub-columns: kilós, ára 100 kg., kilós, ára 100 kg.

Kötött: Buza, Tiszavidéki: 100 q 82 k 24.90 K, 100 q 82 k 24.90 K, 1500 q 81.5 k 24.80 K, 100 q 81 k 24.80 K, 4000 q 81 k 24.85 K júliusra, 200 q 81 k 24.75 K, 200 q 81 k 24.75 K, 1000 q 81 k 24.45 K, 1000 q 80.5 k 24.80 K július 15-re, 200 q 80 k 24.65 K, 100 q 80 k 24.60 K, 200 q 80 k 24.65 K, 300 q 80 k 24.55 K, 600 q 79.5 k 23.20 K úszkös.

Fejérmegyei: 300 q 84 k 24.70 K, 440 q 80 k 24.70 K. Pestvidéki: 120 q 80.5 k 24.20 K rozsos, 130 q 80 k 24.60 K, 100 q 80 k 24.40 K, 100 q 80 k 24.30 K, 150 q 80 k 24.30 K, 300 q 79.5 k 24.30 K. Felsőmagyarországi: 300 q 80 k 24.30 K, 200 q 78.8 k 24.15 K.

Bácskai: 100 q 79.5 k 24. — K. Palánkai: 1650 q 78 kg. 23.80 K. Marosi: 300 q 80 k 24.20 K, 200 q 79 k 24.20 K keverékes.

Törökbecsei: 6600 q 78.8 k 24.60 K. Becskereki: 5000 q 79 k 24.60 K. Rozs: 200 q 21.70 K pp., 150 q 21.70 K pp., 100 q 21.70 K pp., 100 q 21.70 K pp. Zab: 100 q 21.70 K kpf. Tengeri: 100 q 17.76 K ab hajó, 2000 q 17.95 K kocsira, 100 q 18.10 K kocsira.

A határidőpiacon kötetelt:

Dőlélt:

Table with columns: Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re. Buza 1913 áprilisra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri 1913 májusra, Tengeri júliusra, Tengeri augusztusra.

1 óra 30 percig áruháza:

Table with columns: Buza 1913. áprilisra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri 1913. májusra, Tengeri júliusra, Tengeri augusztusra.

Budapesti gabonaforgalom.

1912. június 17 (61) 1912. június 18 (62).

Érkezett elszállított méter mázsa

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Values for 24629, 202, 503, 8423, 26409, 15106, 2161.

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde forgalma csekély volt, mert az osztrák kabinetválság eshetősége tartózkodásra intette a spekulánsokat. A vezető piacon a magyar hitelrészvényből néhány kötés volt tartott áron. A helyi piacon is tartott volt az árnívó mindvégig. A készáruipiaczon a fegyvergyári részvény drágábban kelt el. A zárlat nyugodt volt. A déli tőzsdén sem fejlődött ki nagyobb üzlet.

Az előtőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 630, Magyar hitel 835.50-836.25, Leszámitó 543-543.20, Jelzálog 459.50-459.75, Rima 765-765.50, Közúti vas-

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsde'. Columns include: Allamadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Könyvek, Készletek, and various other financial instruments. Sub-columns show 'Mai záró ár-folyam' (Pénz, Áru) and 'Osztr. az utolsó üzletkor' (Pénz, Áru).

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban az idő még aránylag hűvös és különösen az északnyugati, meg a keleti részeken sokhelyütt esős volt. Az eső mennyisége jobbra 5 mm.-en alul maradt. A hőmérséklet 1-5 C-fokkal alacsonyabb volt a normálnál olyképpen, hogy a nagyobb eltérés a nyugati és a kisebb a keleti részekre jutott, a ma reggeli hőmérséklet azonban magasabb mint a tegnapi. A maximum 25 C-fok Czirkveniczán, a minimum 5 C-fok Tatrufüreden.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható további hőemelkedéssel.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 760 +, A léghőmérséklet Celsius skálán, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

június 19. június 19. június 18. június 19.

Table with columns: Inn, Dunr, Réba, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laborczi, Ung, and various weather data points.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Varga János honvédörömsert, törvényes igazolvánnyal ellátott altisztet ideiglenes minőségű állami utmesterre; a miniszterelnök a miniszterelnökség tisztii létszámában dr. Ángyán Géza fogalmazógyakornokot fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá; az első fődvarester a fődvarmesteri hivatali számviteli szolgálattal dr. gróf Mirbach Emil udvari számvevődet és ns. Würtzler Jenő tiszteletbeli szolgabíró udvari számtiszttekké; az igazságügyminiszter Ziegler József sarkányi járásbírói díjnyel a szinerváljai járásbírói díjnyel irnokká, Becsey Sándor szinerváljai ügyvédi irnokká a székelykeresztúri járásbírói díjnyel végrehajtóvá nevezte ki. Névmagyarosítás. A belügyminiszter kiskoru Kohn Miksa, Kohn Erzsébet, László és Vilma bátnai lakosok Kovácsra, kiskoru Hartmann Lajos és József miskolci lakosok Orozra, kiskoru Fleischer Imre füzessabonyi lakos Abonyira, kiskoru Róth Károly szolnoki lakos Nyírrre, valamint Dominyák István nagyvárad lakos családi nevének Nyírrre kért átváltoztatását megengedte.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1912. június 20-án.

NYUGAT SZÍNHÁZ.

Toto. Bohózat 1 felvonásban. Irta: Feydou Georges. Fordította: Heltai Jenő. Személyek: Follavoine, Follavoine-né, Choilloux, Chouilloux-né, Trachet, Toto, Szobaleány.

A gólya. Bohózat 3 felvonásban. Irta: Mayo M. Fordította: Hervay F. Személyek: Hardy Alfréd, Jinks Jimmy, Kitty, Aggie, Maggie, Egy fiatal anya, Első rendőr, Második rendőr, Alfréd titkárja.

Kezdeté 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Sárga liliom. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bíró Lajos. Személyek: A nagyherceg, Thurzó Viktor, Hessen báró, Bedőházy gróf, Baszaroy Andrá, Katolnay ezredes, A primadonna, D. Peredi, Peredy Judit, Bokor Adolf, Csikas Péter, Rudas Béla, Zsi Kovács János, Rád János, Emericia, N. (sz).

Kezdeté 8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

A férfi és a nő.

Kezdeté 8 órakor.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 64. szám. Telefon 88-99. A kis Svábhegy lankás hegyoldalon, ósregi árnyas park közepén, remek kilátással a budai hegyekre. Ozonius levegő. Budapest legesőndesebb területe. Harmintz, kényelemmel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásai, szén-

Közvetlen keleti behozatal. Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek. nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfel-emelés nélkül részletfizetésre is. SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

NEM BÉRLI! ZONGORA! 20 koronás havi részletfizetés mellett, de csak ha REMÉNYI MIHÁLY a Magyar Királyi Zenakadémia szállításánál veszi azt meg. Budapest, VI., Király-utca 58. Telefon 87-84. Kérjen árjegyzéket és prospektust.

Ön már tudja? amerikai cipőket. Elágans férfi-cipők, box- és chevro-bőrű, utolsó divatu, cugos, füzös 10, gombos 1K és feljebb. Amerikai és angol cipők, elszakíthatatlan 14, 16, 18, 20 és felj. Gyönyörű női-cipők, box- és chevro-bőrű, cugos 9, füzös 9.5, gombos 10 és felj. Stiktes amerikai és angol cipők, füzös és gombos 13, 15, 18, 20 és feljebb. 12922. Hygienikus gyermek-cipők minden ábrán. Mérték után készítés legfinomabb kivitelben. „Új módszer!” Orthopéd-cipők fájós lábakra lábujj után készülnek. Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szondi-u. 23a. nyugati pályaudvar közelében.

A világhírű eredeti angol The Champion és Premier kerékpárkat dupla harang-csapágyjal és szabadonfutóval, 3 és 6 évi jótállással, minden árfelémelés nélkül szigorúan az eredeti gyári árákon hívi 12 és 16 koronás részlete adjuk és kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárokhöz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat láncokat, kónuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mindegyen le szállított nagyban eredeti gyári árban szállítunk vidékre is LÁNG JAKAB és FIA kerékpár- és alkatrészkereskedők Budapest, VIII., kerület, József-körút 41. sz. Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Díszárjegyzékünk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérn.

AMATŐRÖK FIGYELMÉBE! Legjobb és legmodernebb fényképezőgépek objektívek stb. kényelmes havi lefizetésre. Kívánatra kimerítő fényképárjegyzék ingyen. ELEK és TÁRSA R-T. BUDAPEST, IV., KÁROLY-KÖRUT 10.

Butor EHRENTREU és FUCHS Budapest, VI., Terék-körút 8. Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

A Modern Könyvtár legújabb kötetei: Ibsen: Hedda Gabler. (Szinmü.) Telekes Béla fordítása. Ára 80 fillér. Schmitzer: Ködös lelkek. (Elbeszélések.) Roboz Andorné fordítása. Ára 60 fillér. Heine: Atta Troll. (Nyáréji Álom.) Karinthy Frigyes fordítása. (A szerző és a fordító előszavával.) Ára 60 fillér. Anatole France: Történet egy szerencsés emberről, aki néma asszonyt vett feleségül. (Bohózat.) Egyéb elbeszélések. Adorján Á. ford. Ára 40 fillér. Calderon: Urnő és komorna. (Vigjáték.) Kosztolányi D. fordítása. Ára 80 fillér. Kormányzóságom története. (Utopia.) Braun Róbert fordítása. (Jászai Oszkár és Braun Róbert előszavával.) Ára 80 fillér. Strindberg: Julia kisasszony. (Szinmü.) Bálint L. ford. (Szilágyi G. előszavával.) Ára 40 fillér. Az ATHENAEUM kiadása. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1912. június 20. án.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Leányvásár.

Operette 3 felvonásban. Szövegét: Martos Ferencz és Endy Miksa. Zenéjét szerztette: Jacobi Victor.

Személyek:
Harrison Boross
Harrissonné Erdei B.
Lucy, leánya Harmath I.
Rottenberg gróf Latabár
Fritz, fia Rátkai
Miries Tom. Király
Korszmáros Sárany
Hafskapitány Krasznai
Bessi, szobalány Berkó L.
Sam, pincér Dévényi

Kezdete 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

A kis lord.

Ételkép 3 felvonásban.

Kezdete 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTORAF

Vépszínház-utca 1-3. Telefon 62-39.

1. Mozgófényképesség (heti aktualitások). 2. Lehmann ur Párisba érkezik (komédia). 3. A király királya (dráma). 4. Tírói képek. 5. A hü kutya (humorész). 6. Kedvencünk (állatkép). 7. A ravasz zsidó (amerikai humorész). 8. Kizélelem az aranyért (amerikai dráma 2 felvonásban). Előadások este 7 óráig folytatódhatnak. Előadások kezdete egy hétköznapokon, mint vasár- és ünnepnapokon este 7 óráig folytatódhatnak.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46

Ma csütörtökön 2 előadás 2

Delután 4 órakor nagy családi előadás félhelyekkel, este 9/8 órakor nagy előadás rendes helyekkel. Mindkét előadásban a teljes műsor. **Schröder 20 legesmedvéje.** Szombaton este 9/8 órakor High-Life disztribúció. — Vasárnap delután 4 órakor gyermekeknek félárak.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben)

Mátyás király-kávéház

Rákóczi-ut 19. szám.

A főváros legelegánsabb terrasse-ja. Minden este **Vörös Misi** muzsikál.

Weinberger és Fodor

az összes

sportcikkék áruhaza.

FOOTBALL

cikkékben az ország legnagyobb raktára.

IV., Hariszbazár 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerztette: Eysler Edmund. Fordította: Mérey Adolf.

Kezdete 1/2 8 órakor

ANGOL-PARK.

Városliget. Hermina-ut 61-65.

A kontinens legnagyobb családi mulatóhelye. Ezer látványos és mulatságos Mindennap két katonazenekar! A Japán-kert a legszebb hely!

Az Ujvári-Varietében

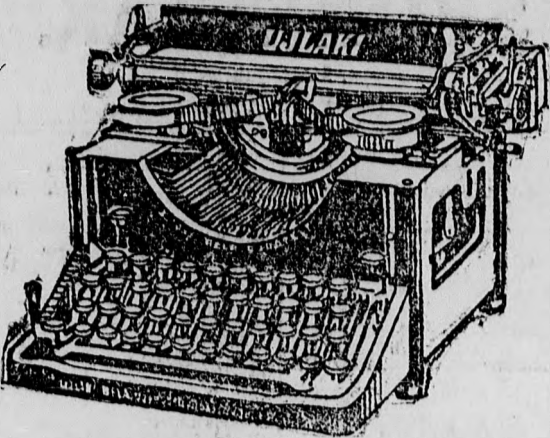
nagyszerű, új műsor: Az Americs-csoport! Sil Vios, a híres ugrócsoport. **Luolo Majorano** kitalált szövegű rövid vendéjátéka, ezenkívül csupa gyönyörű szám!

A Péle-Méleben új műsor!

ennek slágere prof. **Warmb.** tableaux vivants en costumes d'Éve. A női szépség-revue! Szenegali-néger falu: rendkívül érdekes Csecesmó érlelő-intézet: anyák el nem mulasztathatók! **A Kis-Varietében** nagyszerű kinema-szkecs **Gyöngyi Izó és Jolán** felléptével.

Béletpéldíj 20 fillér. Kedvezményes jegyek a trafikokban.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összorkáható könyvszekrények. — Angol búgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Toljás íródeszkák.

UJLAKI BÉLA modern amerikai íródeszkátelepe, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

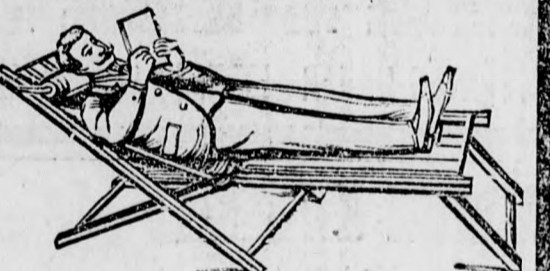
DARANYI LEGÜJABB MODELLŰ Számoló ES LÁTHATO IRÁSU ÖSSZEADÓGÉPEI

nem szorulnak reklámra.

DARANYI MIKSA Elnök Magyar Számoló- és Összeadó gépek Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árusztója Budapest, VI., Váci-körút 37.

Díjmentes bemutató az ország bármely helyén. Telefon 139-54.

NYUGÁGYAK

nyaralókba, gyógyintézetekbe, sanatóriumokba, szabadba és szobába. Betegeknak, üdülőknak, lábadozóknak, egészségesekeknek kiválóan kelmés és kényelmes, olvasásra, sütőkézésre, fekvő kúrához, szesztáshoz, stb. — Számos ezer van használható. Mindenütt beválik. Erős, tartós, esinos kivitelben. Kék vagy piros csikos, szürke vitorlavászonnal bevonva. Laposra összehajtható. Tetszés szerinti magasságra, ülő vagy fekvő helyzetbe szabályozható, postán is szállítható. Lábhosszabbítható, fej- és ülőpárnával, 16.— kor. Nyugágy, erős fa kartámlával, piros vagy kék csikos szürke vitorlavászonnal, lábhosszabbítóval, fej- és ülőpárnával 18.— kor.

Patent nyugágy, erős széles fa kartámlával, lábhosszabbítóval, fej- és ülőpárnával, szabályozható, nap elleni ernyővel, legerősebb kivitel, 30.— kor.

KERTÉSZ TÓDOR-nál BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR.

Sport, diszmű és játékaruk. Utazási és háztartási cikkek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglője

Budán **FREY GYULA** vendéglős, a parlamenti Arkád-vendéglő bérletje személyes vezetőse alatt.

Elsőrangú vendéglő és kávéház.

Háromszor naponta hangverseny

SILVING BERTHOLD

karmester vezetőse alatt

a Budapesti Filharmonikusok Társasága

PALACE ÉTTEREM és KÁVÉHAZ

CAFE RESTAURANT, Rákóczi-ut 43.

Esténként tolnal **Korodi Gyula** muzsikál.

Palace soupe személyenként 3 korona.

Kartellen kívül!

T. c. Van szerencsém szíves tudomására adni, hogy **VIII., Karpfenstein-utca 31-33. sz.** alatt a mai kor igényeinek megfelelő

sörnagykereskedést

nyitottam.

Miért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy ár tekintetében, mint sörminőségben bármely más céggel a versenyt felvehetem, kérem nagybecsű megrendelésével engem új vállalatomban támogatni, melynek pontos és lelkiismeretes kiszolgálásáról előre is biztosíthatom.

Maradok kiváló tisztelettel **SZIMANDL JÓZSEF** vendéglős és sörnagykereskedő.

MOST JELENT MEG!

Budapesti Cím- és Lakásjegyzék

XXIV. ÉVFOLYAM: 1912. XXIV. ÉVFOLYAM.

Ára vászonkötésben 22 korona.

A legújabb adatok felhasználásával!

Ingyen mellékelve:

Budapest nagyalku színes térképe!

Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Heti műsor:

Junius hó	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Szinkör)	Uránia
21 Péntek	A tolvaj	A csók-szanatórium	A nagymama	Az a szonyfaló	Monna Vanna	A férfi és a nő
22 Szombat	A gólya — Toto	Leányvásár	A frankfú tiak	Asszonyfaló	Hamlet	—
23 Vasárnap	Délután: Vizsgáló dás Este: A gólya — Toto	János vitéz	A nagymama	Az asszonyfaló	Cigányserzemény	—
				Az asszonyfaló	A b' regér	

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.

NAKIRA törv. védett, valódi Indiai paragummi férfikülönlegeség tucattal 12. — korona. 3 tucattal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosiag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Költözködés előtt.

A raktáromon levő órákat, evészközöket valódi 13 próbás ezüst valamint alpacca-ezüst disztárgyakat, arany ékszereket :: ::

gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán műorás és :: :: :: ékszerész

Budapest, Erzsébet-körút 29., I. em.

Nagy képes album-árjegyzék hívántra ingyen és bérmentve

Teljes Butorkiárusítás

csak ez év augusztus 1-éig

Teljes lakberendezések, csillárok, szőnyegek, képek stb. stb. minden elfogadható árban kiárusíttatnak.

József-utca 4. II. em. 10. sz.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Nők!

Férfiak!

A legbiztosabb gyógyulást heveny és idült húgycső-folyások nyújtják a

KASANTOL

gyógyók. — Nőknél fehérhólyag, férfiaknál húgycső-folyás, tripper ellen a leggyorsabban ható szer. — Orvosi-lag ajánlva. — Üvege 3 korona. — Kizárólag Orkény Hugó gyógyszerárában, Budapest, Tököly-ut 28. Depot 100. Postai szétküldés diszkrétan naponta.

A legjobb minőségű hangszerek legolcsóbb beszerzési forrása. ::

Titkos betegségek

húgyesőfolyás, húgyesőszülkületek, altesti sebek, bujakor (syphilis), az önfertőzés következtében fellépő éjjeli magömlések és idegbántalmak, elgyengült férfi erő (impotentia), makacs bőrbetegségek, bármely női neml bajok, méhbajok, fehérhólyag stb. alapos, gyors és gyökeres gyógyítására legjobban ajánljuk bevált lelkiismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymódjainál fogva

Dr. GARAI, hírneves szakorvos rendelő intézetét, Budapest, Andrassy-ut 28. szám.

Rendelés hétköznap: 10-től 4 óráig és este 7-8. Vasár- és ünnepnap délután 2-ig. Feltűnés nélkül eredményes gyógyítás levélleg is. Kívánatra gyógyszerekről is gondoskodik.

„Ehrlich 606.” javított Joha oltások.

Nők és férfiak öröme

NEOSAN'-tabletták!

Törv. védve és szabadalmazva. Orvosok által is elismert meg-
lepő biztos hatású mindkét nem gyengesérei állapotainál. A
férfi erő visszatér és a legkésőbb korig fenntartja. Impotentia
ellen nincs jobb szer az egész világon. A gyomrot nem ron-
tják, káros hatásuk nincs. Egy doboz, mely 20 szemet tar-
talmaz 4 korona 50 fill. Postán szétküldi utánvéttel, diszkrét
csomagolásban a főraktár Magyarország és Ausztria részére:

Szent Hermina gyógyszerár
Budapest, VII., Tököly-ut 28. szám. Depot 100.

Öreg
hamis fogakat, zálogcédú-
lakat bármiről, butorokat
és mindenféle tárgyakat
vesz Wischograd Jakob,
Akácfa-utca 45. I. 5. Le-
velezőlapra jövök.

Több ezer db cliché

mind aktualitás, képes hetilapok számára
olcsón eladó.

Közeli felvilágosítást ad a kiadóhivatal
VI., Eötvös-utca 32. szám.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon
ALAPÍTOTT 1825. ALAPÍTOTT 1825.

Magyarországi fiók:
Bpest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Évi bevétel	37,326,000 korona
Kiutalt nyereségrészek	196,080,000 "
Vagyon	312,500,000 "
Halálesetek folytán kifizetve	708,000,000 "

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei
Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. —
Kötvények érvényben tartása díjzsetések elmulasztásánál. — Tőkésítés és
előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltét-
len fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háboru-
biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, for-
mai kivitel és árak tekintetében külö-
nös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok,
ebédlő székek, foteuilok, férisszobák
és irodahelyiségek butorzása!

Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges peit botikból 4 fillérrel, kompakt botikból szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges peit botikból 4 fillérrel, kompakt botikból szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Szóchnyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Férjhez mennek Igen esinos 19 éves dán hölgy 50.000 kor. hozománynyal, később még 200.000 korona örökség, fiatal amerikai kisasszony 120.000 dollár készpénz-hozománynyal és még sok száz vagyonos hölgy 5-500.000 K. hozománynyal. Urak, ha vagyon-talanok is, de komolyzán-déknak, forduljanak dij-talan felvilágosításért e címre: Fides, Berlin 18.

Gyorsírás és gyorsírók A Gyorsíró Társaság szaktanfolyamait lényege-sen megújított modern higiénikus új helyi-ségeikben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legálapo-sabb kiképzés gépirás-magyar és német gyors-írásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Be-íratkozás naponként. Tan-dij igen mérsékelt. Dij-mentes tantárgyak: ma-gyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai köny-velési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és szá-mológépek kezelése. Pár-huzamosan esti tanfolya-mokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Még nem létezett rendkívül kedvező fizetést feltételekkel szállítunk háló-, ebéd-, utiszobák és szalonbutorokat, szál-loda-, kávéházberendezé-seket, rézbutorokat, csillá-rokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Butorhítel lak-berendezési vállalat, VI., Király-utca 8. 12365

Mégnőki műszerek, festmények, régi érmek, olcsón eladó. V., Sziget-utca 4-6. II., 25. ajtó.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró is-kola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi aka-démiai tanárok által okta-tott szaktantárgyak. Az Or-szágos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóvá-hagyással szervezett tan-folyama, nyilvánosságijog-gal. Alapította Markovics Iván 1863-ban, Biztos állás-közzvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyit-va szept. 1-től jul. 1-ig. Ha-vonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld Gabels-berger szakiskola. (Csak Heredus Sándor-u. 7., saját épületében; előbb a szem-közi László Ferencz-ut 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizáróla-gos szakiskolája irógép-czektől s más hirdeté-sünket utánzó újabb tan-folyamoktól független. — Telefon 64-68.

Ajtók, Ablakok vasrudonyók, használtak és újak, bármily méret-ben és alakban, igen ol-csón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123. Telefon: 82-89. Alapított 1886-ban

Csillárok rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, leg-jutányosabb áron szállít **Schulz-csillárgyár** Rózsa-utca 100. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108-07.

„Hungária” beszélő-gépek tölcsernéküliek is kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, rész-letfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Kitűnő fegyverek öröknek, önvédelemre, vadászatra és szoba-dísznek. Wernli gya-logsági fegyver 5 kor., szurony hüvelyvel 1 K Wernli lovassági kara-bély 16 korona, Kro-patschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szu-ronnyal 25 K. fegyver-szj 1 korona, töltény darabja 10 fill. Katonai puskaműves által ki-próbált jó fegyverek. Filler Mór és Társa udv. szállítóknál, Buda-pest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Soha nem létezett rendkívül ked-vező fizetési feltételek mel-lelt szállítunk helyben és vi-dekre teljes lakberendezé-seket, valamint egyes butora-rabokat rész-letfizetésre. **Modern lakberen-dezési vállalat** Budapest, IV. ker., Gerlőczy-utca 7. sz. Olcsó butor-album 1 kor.

Fejeskaposzta 40 fillér, tők 70 fillér, kol-káposzta 6 fillér, karalábé 3 fillér, salátaugorka óriás-nagy 36 fillér, kovászola-landó ugorka 14 fillér, tölthető paprika 10 fillér darabonként. Uj rózsabur-gonya mázsáját 16 koronáért, vajbáb kilója 72 fillér, cukorborsó 32 fillér, paradicsom 70 fillér után-vétellel szállítja „Agrarius” Bpest, Mátyás-utca 9.

Szivcseresznyét hazai válogatottakat kilón-ként 100, annaszepert 220, erdei szamóca mézédés 200, zöld mandula 70, egres 50 fillér utánvétel-lel. Szállítja „Agrarius” Bpest, Mátyás-utca 9. sz.

Flatalembert, négy polgárit végzett, íro-dai gyakornoknak felvé-tetik. Jelentkezni 12-2-ig Kulesár Sándor csillár-gyárban, Dessewffy-utca 9-11. szám.

Zálogcédulát, brilliánt, gyöngyöt, ékszer, aranyt, ezüst-t és régiséget vesznek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttár-gyakat, szobrokat és olajfestményeket ve-sznek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövők

Delej által gyógyítás szempont-jából ki képes valakit mely álomba ejteni nagy honorárium fejében. Leve-lek a kiadói hivatalba kü-lendők „V. V.” jellegvel.

„OLLA” bebizonyíthatóan a legjobb higiénikus gumi-különlegesség. 3 évi jóállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. „OLLA” gumi-gyárból Wien II/171 Prater-strasse 57

A magyar memoár-irodalom érdekessége I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM Első kötet Ára 6 korona Kapható: LAMPEL R. könyvkeres-kező (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Fülolaj gyorsan és alaposan gyógyít időszerű süketiséget, fülfájást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvegje 4 Kor **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész Budapest, Király-utca 12

VÉD JEGY **Dió-kivonat** az ősz hajnak festésére. Régióta kipróbált tökéletesen ártalmatlan a dílnak zöld hajúból készített hajfestőszór mely a korán őszült hajnak 15 peroz alatt eredeti szőke, barna, fekete vagy gesztenye-színét visszaadja. 1 palack dió-kivonat K 6 és 8, 1 sika-tula 6 palackalozsikkal 7,50, diótej, hajfestő K 6 és 3, diókenőcs vagy dióolaj K 4 és 2, diópép a szakál festés hez K 2, dió dupla kivonat K 6 és 4 káli-creme, glicerin-szappan legfinomabb toalett-szappanok Á 1 kor. Rendel-hető a fentelíróknál: **MACZUSKI A.** Wien, III/2. Erdbergerláde 2. Raktárak Budapestben: Török J. gyógyszer. Király-u. 12. Vértess S. illatszert, Kristóf-tér 8. Neruda N. drogeria, Kossuth Lajos-u. 7. Brüder Madanovits Baross-utca 1. Thallmayer & Seltz droge-ria, Zrínyi-utca 3. Koch-meyer Fr. m. drogeria, Hódi-utca 3. sz. Molnár és Moser drogeria, Korona-herceg-utca 11. szám.

Tátrai málnaszörp 5 kilós postakosarakban K 8.— Baria József kon-zervgyára Felka (Szepes-megye).

INGYEN küld érdekes árjegyzéket fényképezőgépek és kellékekről **Chmura S.** optikai műintézet Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. sz.

LEFKOVITS A. Saját gyártmányú fürdőká-dak 14 kor.-tól fejlebb; fűthető kádak 60 kor.-tól fejlebb. Elvál-lalok mindenféle kúszivattyúk és házi vízvezeték-berendezé-sek legolcsóbb áron. **LEFKOVICS ADOLF** Budapest, VII., Wesseleny-u. 51/E. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kézpénzért vagy hitellepes egy-éneknek kedvező felté-telek mellett szállítok tel-jos lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítom, hogy ilyen **olcsón** sehol nem kap modern háló-, ebéd-, ural és sza-lon szobákat stb. Gyö-ződjön meg, tekintse meg zenolt raktárai-mat, itt jutányosan **vehet** a leggyorsabbúttól a legolcsóbbúttól a legolcsóbbúttól a legolcsóbbúttól minden fajta **BUTORT** Nagy Imre lakberendezési vállalkozó özé BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bejárát Szeressen-utca 1., I. em.) Árjegyzék in-gylen. Album 1 K.

Singer varrógépek Korékpárok, gramofonok, banglemezek legolcsóbban kaphatók **Haban József** Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Ké-ves árjegyzéket ingyen küld.

Feltalálók Utmutatója szabadalmazás-hoz értékesítéshez nélkül-özhetetlen. Díjtalanul küldi Áron és Molnár szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 9. földszint.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR legújabb kötete: Csehovnak, a nagy orosz írónak művészi finom-sággal megírt legjobb és legjellemzőbb elbe-azéseit tartalmazza. **CSEHOV: Az orvos felesége** és más novellák (384 old.) Ára 1.90 (Eddig megjelentek: KÖBOR TAMÁS: Komé-diák. Nov. (424 old.) BINÓ LAJOS: Glória. No-vellák (448 old.) BALZAC: A szárnyszer. Regény (387 old.) For-dította Harsányi K. ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A. DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint N. (448 o.) ANATOLE FRANCE: A Pige-nek színete. Regény. Ford. Bölény Gy. (320 o.) Sajtó alatt: BÖLSCHÉ: Szerelm az elők világában. TOLSTOJ: Hadzi-Murát. Regény. VOSS R.: A költő és az asszony stb. stb. Minden kötet ára 1.90 fillér Kapható minden könyváru-s-nál. Kiadta az Athenaeum Irod. és nyomdai r.-társulat

Tisztviselő-otthon Pensió Budapest, Szent-király-utca 22., I. em. Lakás penzióval vagy csak oltatás különösen tiszt-viselőknak. Teljes penzió 135 kor. Ebéd 42 kor. Vacsora 24 kor.

FATIME és SEMIRAMIS órszer-különlegességek a világ legkiválóbb minősé-gel! Válogatott la-pa-gumi gyártmányok. Ele-fán/csonszintén tartállyal vagy anélkül. Fatime és Semiramis feltétlen bizton-ságot nyújtanak! Elszakít-hatatlanok! Több évi rak-tározó képesség! Ar tuca-tonként 0.— 8.— 12 kor. 20 koronát kitűző visar-lásnál 20% rabatt. Szok-lódás azonnali titoktar-tás mellett. **KELETI J.** Budapest, IV., Korona-herceg-utca 17. szám.

BÉRCZI-VITRAGE 60/85 cm. nagy borsóültre Point-Lacc szalag munka rézruddal és gyűrűkkel darabja 1 kor. 50 fill. **Bérczi D. Sándor** BUDAPEST Főútel: Dessewffy-u. 5. szám. — Főközllet: VIII., Öllői-ut 4. szám

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronálg költségmentesen kiváltak és tel-jes értékét kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 télemelnt. Vétel és eladása **használt és új** polgári, urasági lakberen-dezéseknak, mahagóni és palisander butorok, ural szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti sző-nyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28509

Soványosság Az egyedüli eredmény-től kísért háziszert a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyer-nek — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jót-állást. Vészegűnyesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorba-jo-soknak nélkülözhetet-len tápszer. Kijutottva: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden orszá-gból. Dobozonként 1 ftt 10 kr. Használati utasítással. Foraktár Ba-lázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/I. Telefon 156-80.

ADORJÁN ANDOR könyve: **SORSOK ÉS PÁLYÁK** Irodalmi arcképek Ára 3 kor. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.